

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Živa Ahac

Gledališka improvizacija: vir moči v odraščanju

Diplomsko delo

Ljubljana, 2018

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Živa Ahac

Gledališka improvizacija: vir moči v odraščanju

Diplomsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič

Ljubljana, 2018

Enjoy things even when you're screwing up

— Keith Johnstone

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Živa Ahac

Naslov diplomskega dela: Gledališka improvizacija: vir moči v odrasčanju

Mentorica: izr. prof. dr. Gabi Čacinovič Vogrinčič

Kraj: Ljubljana

Leto: 2018

Število strani: 86

Število prilog: 4

Povzetek: V diplomskem delu raziskujem izkušnjo srednješolcev, ki se ukvarjajo z gledališko improvizacijo. Zanimajo me predvsem povodi in razlogi za njihovo udeležbo improvizacijskih delavnic. S kvalitativno raziskavo proučujem njihovo individualno doživljanje in počutje med vajami in tekmami impro gledališča ter vplive te izkušnje na različna področja njihovega življenja. Prav tako se posvetim spoznanjem in spremembam v načinu razmišljanja, do katerih so prišli skozi udeležbo na delavnicah. Vsi udeleženci pravijo, da jim improvizacija predstavlja izziv, kar jim je všeč, poleg tega pa so na delavnicah sproščeni in se zabavajo. Pomembno jim je zaupanje med soigralci znotraj skupine in možnost, da se lahko izražajo na različne načine ter da so lahko to, kar so, ne da bi jih kdo obsojal. Pri sebi opažajo razvoj socialnih veščin, večjo iznajdljivost in večje samozaupanje. Nekateri so opazili velik vpliv na samozavest v smislu samozvesti pri javnem nastopanju, drugi pa pravijo, da delavnice nanje na tem področju niso imele nikakršnega učinka. Na vprašanje, kaj jim pri delavnicah ni všeč, dijaki odgovarjajo zelo različno. Nekateri so se osredotočili na specifične discipline, ki jim ne ugajajo, drugi na potek vaj, tretji pa na igranje z ljudmi, ki jih ne poznajo. Sogovorniki so tudi prišli do zelo različnih spoznanj, ki so večinoma vezana na delo v skupini ali pa so osebna spoznanja. Pri vseh sogovornikih so delavnice vplivale na področje šole – na šolski uspeh ali odnos s sošolci in učitelji. Vsi udeleženci bi improvizacijske delavnice priporočili čim večjemu številu ljudi, saj menijo, da je to zelo pomembna izkušnja.

Ključne besede: mladostništvo, razvojne naloge, improvizacija, vir moči, prosti čas, spontanost, socialne veščine

THESIS INFORMATION

Name and surname: Živa Ahac

Graduation thesis title: Theatre Improvisation: A Source of Empowerment in Adolescence

Mentor: izr. prof. dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič

Place: Ljubljana

Year: 2018

Number of pages: 86

Number of attachments: 4

Abstract: This bachelor thesis discusses the experience of secondary school students taking part in improvisational theatre workshops. It presents the cause and reasons behind the students' participation. Through the use of qualitative research, I study their individual experiences and feelings during improv classes and competitions, and the influence this experience has had on different aspects of their lives. The thesis also discusses new discoveries and changes in the participants' way of thinking that occurred through participating in the workshops. All participants report that improvisation presents a challenge to them, which they like; furthermore, they feel relaxed and have fun during the workshops. They value trust between teammates, the possibility of being able to express themselves in different ways and being able to be themselves without being judged. They notice developing social skills, being more resourceful and more self-reliant. Some of them have noticed much better confidence when speaking in public, but others claim that the workshops had no effect in that area whatsoever. To the question of what they dislike about the workshops the students have very different answers. Some of them focused on specific disciplines they disliked, some mentioned the structure of the workshops and some on acting alongside strangers. The interlocutors also came to extremely different realizations – predominately related to group work or considered personal. All interlocutors reported that the workshops had an effect on their school life – grades or relationships with classmates and teachers. All participants would recommend improvisational workshops to as many people as possible, as they believe that it is a very important experience.

Key words: adolescence, developmental tasks, improvisation, source of empowerment, free time, spontaneity, social skills

PREDGOVOR

Z gledališko improvizacijo sem se prvič srečala v srednji šoli. Na vajah naše šolske impro skupine smo bili lahko vsak teden uro in pol v prostoru, kjer ni bilo pritiska, da se moramo obnašati po kakšnih pravilih, in ni bilo strahu, da bomo rekli kaj napačnega ali neumnega. Vsaka ideja je bila dobrodošla in cenil se je prispevek vsakega člana skupine. Predstava improvizacijskega gledališča nastaja sproti, navdih zanjo pa prispeva publika na licu mesta. Tako smo s soigralci vsakič znova stopili na oder, ne da bi vedeli, kaj se bo dogajalo naslednjo uro in pol, vedeli pa smo, da bo zabavno, saj je pomembna naloga improvizatorja to, da poskrbi, da se njegov soigralec v prizoru počuti dobro. Tako smo skupaj pred publiko ustvarjali zgodbe, ki jih ni bilo mogoče slišati ne prej in nikoli več po tem, in ravno neponovljivost vsakega trenutka je tej izkušnji dala dodatno vrednost. Spoznala sem, da sem skozi improvizacijo razvila spretnosti, ki mi koristijo pri spoprijemanju z življenjskimi izzivi, zato sem si želela svoje znanje nadgraditi in deliti priložnost te izkušnje s čim večjim številom ljudi.

Danes sem mentorica impro skupine na srednji šoli. Študij socialnega dela se odlično dopolnjuje z vlogo mentorice in obratno, saj imata improvizacija in socialno delo veliko skupnih točk. Temeljita na spoštovanju, prisotnosti in grajenju v trenutku, tukaj in zdaj, ter na soustvarjanju zelenih izidov. Glas vsakega udeleženca je pomemben in dragocen. Pri dijakinjah in dijakih opažam, da je sodelovanje v impro skupini zanje dragocena izkušnja, zato sem si želela njihovo doživljanje bolje spoznati.

KAZALO VSEBINE

1. TEORETIČNI UVOD	1
1.1. MLADOSTNIŠTVO	1
1.1.1. Razvojne naloge v adolescenci.....	2
1.1.2. Samopodoba in oblikovanje identitete v mladostništvu	3
1.1.3. Mladostništvo in prosti čas	3
1.2. PSIHOLOGIJA SKUPIN	5
1.2.1. Socialna interakcija.....	5
1.2.2. Pomen skupin za posameznika	5
1.2.3. Psihološke skupine	5
1.2.4. Psihološki procesi v skupini	5
1.2.5. Socialno vzdušje v skupini.....	6
1.2.6. Socialne spretnosti	6
1.3. IMPROVIZACIJA.....	6
1.3.1. Spontanost	8
1.3.2. Sprejemanje in soustvarjanje	9
1.3.3. Improvizacija za mladostnike v Sloveniji	9
1.3.4. Šolska impro liga (ŠILA)	9
1.3.5. Mala impro šola (MIŠ).....	10
1.4. IMPROVIZACIJA IN MLADOSTNIKI	11
1.4.1. Drama in mladostniki.....	11
1.4.2. Dolgoročni razvoj skozi dramatizacijo	12
1.4.3. Ustvarjalna izkušnja.....	13
1.4.4. Sedem vidikov spontanosti	13
1.4.5. Učiteljev odnos.....	14
1.4.6. Posameznik in skupina	15
1.4.7. Boj za ustvarjalnost.....	15
1.5. SOCIALNO DELO.....	16
1.5.1. Perspektiva moči	17
1.5.2. Spoštovanje otroštva	18
2. PROBLEM	20
3. METODOLOGIJA.....	21
3.1. VRSTA RAZISKAVE	21
3.2. MERSKI INSTRUMENT	21
3.3. ENOTE RAZISKOVANJA	21
3.4. ZBIRANJE PODATKOV.....	21
3.5. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV	22
4. REZULTATI.....	23
4.1. POSKUSNA TEORIJA	23
4.1.1. Dejavniki, ki so mladostnike vzpodbudili, da so se pridružili impro skupini.....	23
4.1.2. Občutki in doživljanja	23
4.1.3. Vidiki všečnosti in nevšečnosti (kaj jim je/ni všeč)	25
4.1.4. Učinki	29
4.1.5. Spoznanja	32
4.1.6. Priporočilo	35

5. RAZPRAVA IN SKLEPI	36
5.1. RAZPRAVA.....	36
5.1.1. <i>Zakaj je improvizacija tako privlačna za mladostnike?</i>	37
5.1.2. <i>Kakšno sporočilo je to za druge?</i>	40
5.1.3. <i>Kako jih ta izkušnja opolnomoči?</i>	40
5.2. SKLEPI.....	40
5.2.1. <i>Povod</i>	40
5.2.2. <i>Doživljanje</i>	41
5.2.3. <i>Kaj jim je/ni všeč</i>	41
5.2.4. <i>Učinki</i>	42
6. PREDLOGI	43
7. UPORABLJENA LITERATURA	44
8. PRILOGE	46
8.1. VPRAŠALNIK:.....	46
8.2. INTERVJUJI:	46
8.2.1. <i>Intervju A</i>	46
8.2.2. <i>Intervju B</i>	48
8.2.3. <i>Intervju C</i>	52
8.2.4. <i>Intervju D</i>	55
8.2.5. <i>Intervju E</i>	59
8.2.6. <i>Intervju F</i>	61
8.2.7. <i>Intervju G</i>	63
8.3. ODPRTO KODIRANJE	66
8.3.1. <i>Z (A)</i>	66
8.3.2. <i>M (B)</i>	68
8.3.3. <i>T (C)</i>	70
8.3.4. <i>G (D)</i>	72
8.3.5. <i>T (E)</i>	73
8.3.6. <i>B (F)</i>	75
8.3.7. <i>M (G)</i>	78
8.4. OSNO KODIRANJE	81
8.4.1. <i>Povod</i>	81
8.4.2. <i>Občutki/počutje</i>	81
8.4.3. <i>Vidiki všečnosti</i>	82
8.4.4. <i>Vidiki nevšečnosti</i>	83
8.4.5. <i>Učinki (na različna področja)</i>	84
8.4.6. <i>Spoznanja</i>	85
8.4.7. <i>Priporočilo</i>	86

1. TEORETIČNI UVOD

V teoretičnem uvodu je povzeto, kar sem o gledališki improvizaciji, adolescenci in skupinskem delu z mladimi spoznala na podlagi domače in tuje literature. Najprej definiram improvizacijo in pojasnim koncept gledališke improvizacije, njen namen, kako izgledajo delavnice improvizacijskega gledališča za mladostnike in kakšne so možnosti na tem področju v Sloveniji. Nato orišem adolescenco, razvojne naloge, s katerimi se posamezniki srečajo v tem obdobju, ter vlogo prostega časa. Sledi poglavje o delu z dramskimi skupinami mladostnikov, na koncu pa poglavje o spoštovanju otroštva in perspektivi moči.

1.1. MLADOSTNIŠTVO

Različni avtorji različno poimenujejo razvojno obdobje med otroštvom in odraslostjo. Izraz mladostništvo v diplomskem delu uporabljam kot sinonim za adolescenco. V tem poglavju so navedeni pogledi različnih avtorjev na mladostništvo, njegove značilnosti in razvojne naloge.

Maksimović (1991) piše, da je adolescenca je razvojno obdobje med otroštvom in odraslostjo in naj bi trajala približno od 10. do 24. leta. Antarella (kot navedeno v Kobal, 2000) pravi, da je mladostništvo »obdobje privzemanja lastne spolne vloge in ponotranjanja lastne identitete, v kateri se posameznik dojema kot avtonomna in samostojna oseba, čeprav je v svojem delovanju še vedno razmeroma odvisna od svojega okolja«. Ule in Miheljak pa (1995) pravita, da je mladostništvo psihološki pojav, in poudarjata njegov socialnopsihološki značaj. Razviti mora različne kompetence za delovanje v družbi in uravnavanje svojega duševnega ravnovesja. Pravita, da je mladostništvo »vračanje posameznika v družbo oziroma družbeno poimenovanje in pojmovanje življenjskega obdobja med otroštvom in odraslostjo«. (Ule in Miheljak, 1995, str. 29). Kobal (2000) pravi, da je adolescenca proces, v katerem posameznik oblikuje svojo osebnost in interakcije s svojim okoljem. V tem obdobju se oblikujejo osnovne strukture, s katerimi posameznik uravnava razmerja med svojimi potrebami in zunanjimi pričakovanji. Strne misli različnih avtorjev, da se mladostnik »sooča z vrsto razvojnih nalog, ki se dotikajo naslednjih psihosocialnih področij: iskanja lastne identitete oziroma samopodobe, odnosa do lastnega telesa in oblikovanja spolne vloge, odnosov z vrstniki, s starši in z drugimi avtoritetami, odnosa do prihodnosti – zlasti študija, poklica, dela in družine –, prilagajanja družbenemu okolju, kar zajema socialno odgovorno vedenje,

ustrezen vrednostni sistem in lastna moralna načela itd«. Horvat in Magajna (1987) pravita, da je adolescenca obdobje sprememb, ko posameznik preide iz obdobja otroštva v odraslost, ki je obdobje samostojnosti, neodvisnosti ter odgovornosti zase in za druge. Za večino je to obdobje negotovosti in tveganja pri iskanju samega sebe. Pri adolescenci gre za proces duševnega dozorevanja, ki poteka med otrokom in njegovim okoljem. Zaradi prehoda k samostojnemu odločanju in delovanju mora reorganizirati odnos do sebe in do sveta ter pridobiti nova stališča in zmožnosti.

V adolescenci pride do pomembnih sprememb pri posamezniku in njegovem okolju. Ker raziskujem predvsem socialnopsihološki vidik, se osredotočim na spremembe pri socialnem življenju in oblikovanju identitete. V adolescenci se posamezniki zaradi drugačnih potreb, sposobnosti in zanimanj začnejo obnašati drugače in iščejo najboljši način prilagajanja okoliščinam. Sestavni del procesa odraščanja je osamosvajanje, ločevanje od primarne skupine in vzpostavljanje novih socialnih odnosov.

1.1.1. Razvojne naloge v adolescenci

Posamezniki se morajo v obdobju adolescence soočiti z različnimi razvojnimi nalogami, ki zahtevajo telesno, intelektualno in čustveno dozorevanje. Malekoff (2004) povzame razvojne naloge adolescence kot:

- odcepitev od družine, pri kateri gre za preizkušanje v odnosih z vrstniki in avtoriteto, doseganje čustvene neodvisnosti od staršev in drugih odraslih ter doseganje samostojnega funkcioniranja in razvoj sposobnosti večje intimnosti z vrstniki;
- razvoj zdrave spolne identitete, ki je priprava na prihodnost;
- razvoj sposobnosti in potencialov ter izbor kariere;
- razvoj sistema vrednot in etičnega sistema, ki posameznika usmerjata v življenju, ter razvoj družbeno odgovornega vedenja.

Horvat in Magajna (1987) v adolescenci govorita o telesnem razvoju, razvoju mišljenja ter o socialnoemocionalnem, osebnostnem in moralnem razvoju. Pravita, da se mladostnik sooča z različnimi razvojnimi nalogami, kot so: iskanje lastne identitete oziroma samopodobe, odnos do lastnega telesa, odnosi z vrstniki, starši in drugimi avtoritetami, do prihodnosti in prilagajanje družbenemu okolju, kar vključuje družbeno odgovorno vedenje in ustrezen sistem vrednot ter lastna moralna načela.

1.1.2. Samopodoba in oblikovanje identitete v mladostništvu

Oblikovanje identitete poteka vse življenje, v adolescenci pa je najbolj intenzivno. V tem procesu se dogajajo spremembe na biopsihosocialni ravni. Pred mladostnikom je naloga, da združi vse potrebe in spremembe, si ustvari trden občutek osebne identitete in vanj vključi svoje izkušnje ter pojmovanje lastnega razumevanja in odnosa do sebe ter okolice. Pri oblikovanju identitete je zelo pomembno socialno okolje, saj zagotavlja podporo in modele rešitev, ki jih mladostnikom nudijo starši, učitelji, vzorniki in ostale tovrstne odrasle osebe. V pozni adolescenci je precej pomemben odrasli, ki ima vlogo mentorja. Mladostnik se mora soočiti z dejstvom, da se bo moral osamosvojiti in postati neodvisna osebnost. Priti mora v stik z lastno izkušnjo sebe in svojega odnosa do okolice. Pri tem je zelo pomembno socialno okolje, saj nudi oporo in modele. Pomembna je podpora, ki jo mladostnik dobi v družini, skupini vrstnikov, šoli in skupnosti (Maksimović, 1991).

Mladostniki se veliko ukvarjajo s tem, kako jih vidijo drugi in kaj si mislijo o njih, manj pa so osredotočeni na to, kako se počutijo.

- ***Samopodoba***

»**Samopodoba** je organizirana celota lastnosti, potez, občutij, podob, stališč, sposobnosti in drugih psihičnih vsebin, za katere je značilno, da jih posameznik pripisuje samemu sebi, da tvorijo referenčni okvir, s katerim posameznik uravnava in usmerja svoje vedenje, da so v tesni povezavi z obstoječim vrednotnim sistemom posameznika ter z vrednotnim sistemom ožjega in širšega družbenega okolja in da so pod nenehnim vplivom delovanja obrambnih mehanizmov.« (Kobal, 2000,).

1.1.3. Mladostništvo in prosti čas

Azra Kristančič (2007) pravi, da je prosti čas tisti čas, ki ni zapolnjen z delovnimi obveznostmi šole in družine ali z drugimi družbenimi obveznostmi. V tem času človek sam svobodno izbere, kaj želi početi, če ima za to možnosti in sredstva. Med drugim je namenjen tudi razvedrilu in razvijanju osebnosti. Pravi, da prosti čas močno vpliva na razvoj osebnosti. Slednjo lahko razumemo kot skupek podedovanih in pridobljenih psiholoških lastnosti, ki označujejo posameznika in njegov odnos do sveta. (Kristančič, 2007).

- ***Prosti čas – dejavnik vzgoje za življenje***

Zabava in razvedrilo sta pomembna za mlade generacije in poskrbita za prijetno razpoloženje, uživanje in bogatenje človekovega življenja ter vzpodbujanje njegovih dejavnosti. V tem času se tudi krepijo medosebni odnosi. Kulturna vzgoja v prostem času pripomore k razvoju vsestranske osebnosti, ki je pripravljena na raznovrstno, bogato, zadovoljno in polno življenje. Prosti čas vpliva tudi na intelektualni razvoj, saj lahko v prostem času mladostniki zadovoljijo tudi svoja zanimanja in pridobijo znanja, ki jim v šoli niso na voljo, ter spoznajo druge načine dojemanja sveta. Kristančič (2007) navaja tudi družbenomoralni vidik prostega časa. To razume kot razvoj humanosti in medosebnih odnosov, altruizma in drugih vrednot, ki so sestavni del človekovega življenja. Če osebi ne damo priložnosti, da se na tak način izrazi in razvije, lahko pride do socialnih in kulturnih odklonov ter etično neodgovornega vedenja pri posamezniku in tako posledično pri celotni družbi. Prosti čas lahko vpliva tudi na razvoj vrednot in medosebnih odnosov (Kristančič, 2007).

- ***Socializacija osebnosti in prosti čas***

Različne dejavnosti prostega časa so sredstvo socializacije tudi zaradi značilnosti prostega časa: svobode, osebne izbire, demokratičnosti. To pripomore k iznajdljivosti posameznika v družbi ter spodbuja prijateljstva, komunikacijo in občutek pripadnosti. (Kristančič, 2007). V adolescenci je osnovna enota družabnega življenja skupina vrstnikov. (Maksimović, 1991). Enako velja za dejavnosti gledališke improvizacije – ob ustvarjanju nekega varnega in spodbudnega okolja se razvijejo iznajdljivost, ustvarjalnost in odnosi. Odnos (mlademu) človeku lahko prinese srečo in zadovoljstvo ter občutka pripadnosti in intimnosti, ki sta zelo pomembna za razvoj osebnosti in rast identitete, saj se razvijata z vzajemnimi odnosi; s povratno informacijo sprejemamo občutke in misli drugih, da smo zaželeni. S tem človek razvije zaupanje in vero vase. Znotraj iger in prizorov, ki temeljijo na medsebojnem sodelovanju, pa posameznik začuti tudi čustveno in socialno podporo ter občutek varnosti.

1.2. PSIHOLOGIJA SKUPIN

Mladi so svojevrstna populacija, saj svoje sposobnosti in možnosti preizkušajo v družbi, poleg tega so izpostavljeni različnim družbenim vzgibom, nimajo pa še lastnih načel in se ne držijo principov (Kobolt, 2008).

1.2.1. Socialna interakcija

Interakcija »zajema vse procese, ki se dogajajo med dvema ali več ljudmi pa tudi med posameznikom in skupino ali med skupinami« (Ule, 1994).

Socialna interakcija je nujen proces za nastanek in ohranjanje medosebnih in drugih socialnih odnosov. **Medosebni odnosi** so posledica trajnejših ponavljajočih se interakcij med dvema ali več osebami, ki temeljijo na sodelovanju, zaupnosti, naklonjenosti itn. (Ule, 1994).

1.2.2. Pomen skupin za posameznika

Ljudje velik del svojega življenja preživimo v različnih vrstah skupin. V primarnih skupinah zadovoljujemo svoje osnovne socialne potrebe (npr. potrebo po varnosti, druženju), v sekundarnih skupinah pa uresničujemo različne interese, potrebo po zabavi, kulturno specifične potrebe in delovne naloge (Ule, 1994). Malekoff (2004) pravi, da je dandanes adolescence obdobje tveganj in določene ranljivosti, saj se telo in um mladostnika intenzivno razvijata, povečajo se družbena in izobrazbena pričakovanja, poleg tega pa imajo mladostniki več svobode, avtonomije in izbire kot kdajkoli prej tekom razvoja. Delo v skupinah je tako zelo pomembna metoda pomoči otrokom in mladostnikom za reševanje in usmerjanje pri razvojnih nalogah.

1.2.3. Psihološke skupine

Psihološke skupine so tiste, v katerih ima posameznik možnost vzpostaviti stik z vsemi ostalimi v skupini; imajo vsaj en skupen cilj in znotraj njih se lahko odvijejo pomembni psihološki procesi, kot so: privlačnost in odbojnost, zaupanje in nezaupanje, sodelovanje in tekmovanje, socialna in emocionalna podpora ter konflikti (Ule, 1994).

1.2.4. Psihološki procesi v skupini

Mirjana Ule (2009) pravi, da je »za psihološke skupine /.../ značilno, da vsakdo v skupini lahko vzpostavi stik z vsakim drugim članom skupine. Člane druži čustvena povezanost, skupne dejavnosti in cilji«. Ljudje v takih skupinah zadovoljujejo osnovne socialne in

eksistenčne potrebe, kot so varnost, zaupanje, pripadnost, intimnost ter kulturne potrebe in potreba po zabavi (Ule, 1994).

1.2.5. Socialno vzdušje v skupini

Poleg kognitivnih procesov (sprejemanje odločitev, reševanje nalog) so v skupini pomembni tudi čustveni procesi. Skupina postane stabilna in oblikovana, ko se v njej razvije pozitivna socialna klima in je privlačna za svoje člane. Psihosocialno vzdušje je odvisno od povezanosti skupine in privlačnosti skupine za posameznike ter se reflektira v doživljanju in percepciji njenih članov. Ima subjektivni, doživljajski vidik, ker doživljanje tega vzdušja vpliva na obnašanje, aktivnost in učinkovitost posameznikov v skupini.

K povezanosti skupine prispevajo enaki interesi in cilji, čustvena podpora ter simpatije med člani in sodelovanje. Povezanost oz. kohezija skupine se kaže v emocijah med člani skupine, občutku pripadnosti in odgovornosti za uspeh ali neuspeh skupine ter privlačnosti skupine za člane (Ule, 1994).

1.2.6. Socialne spretnosti

Socialne spretnosti posamezniku omogočajo bolje razumeti samega sebe ter čustva drugih. S tem mu pomagajo pri učinkoviti vključitvi v socialno okolje, kar se odraža v posameznikovih interakcijah in komunikaciji z okoljem. Z razvojem socialnih spretnosti se ustrezno odzivajo na interakcije, pomagajo pa jim v družabnih, delovnih in drugih situacijah, s katerimi se srečujejo vsak dan. Razvoj socialnih veščin je ključen za uspešno uveljavljanje življenjskih sprememb. Teh veščin se naučimo in jih razvijamo (Squirrell, 1999).

1.3. IMPROVIZACIJA

Po *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ, 2015) improvizirati pomeni »posredovati, poustvarjati kaj brez priprave, načrta«. Improvizacija je »igranje brez priprave in režijskih navodil, le na podlagi domišljije, trenutnih domislekov in situacij«. Improvizacijsko gledališče »je gledališče, v katerem igralci na praznem odru ustvarjajo navadno kratke prizore neposredno pred občinstvom le na podlagi informacij, ki jih dobivajo od soigralcev ali občinstva« (SSKJ, 2015).

Torej, za razliko od klasičnega gledališča pri improvizacijskem gledališču ni vnaprej pripravljenega scenarija. Igralci si besedilo izmišljujejo sproti, pri ustvarjanju prizorov pa jim s predlogi pomaga tudi publika, saj je improvizator hkrati igralec in režiser prizora, ki

skupaj z ostalimi improvizatorji in publiko soustvarja predstavo. Pri improvizaciji sprejmemo negotovo in zaupamo intuiciji, reagiramo, preden pomislimo, ter se prilagajamo okoliščinam. Pomemben del improvizacije je delo v skupini. Improvizator se osredotoči na proces ustvarjanja in se prepusti toku dogodkov (Vera, Crossan, 2004).

Keith Johnstone (1999), pionir gledališke improvizacije, pravi, da lahko improvizira vsakdo, ne le profesionalni igralci. Svoje učence je poučeval veščin, ki so jih njegovi učitelji zanemarili ali celo prepovedali. Johnstone je spodbujal spontanost, deljeno pozornost in razigranost ter opogumljal učence, naj bodo bolj očitni. Vaje, ki si jih je zamislil, so se izkazale za zelo učinkovite in zabavne, še dandanes pa se jih uporablja pri poučevanju improvizacije po svetu. Pravi, da je nedomiselne ljudi v trenutku mogoče »spremeniti« v domiselne, če za to ustvarimo primerno okolje.

Randy Dixon (2011) v svoji knjigi *Biti prisoten* piše o tem, da improviziramo zato, da ustvarjamo zgodbe, ki nastanejo spontano, in zabavamo občinstvo. Gledališka improvizacija se odvija v neznano prihodnost. Proces improvizacije je nenadomestljiv umetniški proces, produkt pa je pravzaprav le stranski izdelek procesa, in ne končni cilj. Ta produkt je minljiv in se ga ne da ponoviti niti z enakimi predlogi in enako obliko.

Johnstone (1999) pravi, da so »mladostniki, ki običajno prezirajo vsak konvencionalen 'kulturni' nastop, pripravljeni narediti prav vse za sodelovanje v impro šovu, ker je impro izziv in zato, ker lahko vadijo točno tiste socialne veščine, ki si jih tako obupno želijo izboljšati pri sebi. Samozaupanje in elegantnost družabnega vedenja v napetih situacijah so sposobnosti, ki jih večina elitnih angleških šol želi tako razviti pri svojih gojencih. To uči impro« (Johnstone, 1999, str. 6).

V knjigi *Impro for Storytellers* opisuje, česa se lahko naučimo skozi proces improvizacije. Pravi, da med drugim izboljša socialne veščine, spodbuja raziskovanje in spremljanje medosebne interakcije ter nam pomaga znebiti se univerzalnega strahu, da nas nekdo gleda. Spodbuja pripovedne spretnosti, ki so veliko pomembnejše, kot se mnogi zavedajo. Preko improvizacije se učenci naučijo o izvoru gledališke igre, poleg tega pa dopusti publiko, da je neposredno vključena v nastajanje predstave in tako improvizira skupaj z igralci na odru.

1.3.1. Spontanost

Viola Spolin (1994) pravi, da je bistvo improvizacije intuitivna aktivnost, ki pomaga pri reševanju vsakdanjih problemov. Spontanost poimenuje kot necenzurirano odzivanje na dražljaje in zahteve okolja v trenutku. Randy Dixon (2011) pravi, da je treba za spontanost ustvariti okolje in razpoloženje, v katerem nam je prijetno in varno biti spontan ter odreči se nadzoru. Ljudje smo nagnjeni k temu, da za »napako« označimo nekaj, kar ni bilo načrtno ustvarjeno. Dopustiti moramo, da »napaka« postane »pobuda«. Pri improvizaciji je prisotnost v trenutku pomembnejša od tega, da trenutek ponovimo. Johnstone (1999) je poudaril, da je spontanost pomembna zmožnost pri vseh vrstah ustvarjalnosti, ki se lahko razvijejo prek improvizacije. Meni, da šole zatirajo spontanost ter da otroke učijo, naj ne reagirajo po trenutnem vzgibu in naj se ne odločajo za prvo idejo, saj so kasnejše, bolj premišljene ideje boljše. Prve ideje naj bi bile psihotične, obscene in neoriginalne. Pogosto se torej trudimo biti običajni, samo zato da ne bi preveč izstopali v družbi. Kar se tiče obscenih idej pravi, da ne želi, da bi improvizatorji morali biti obsceni, ampak zgolj da se skušajo zavedati idej, ki se jim pojavljajo, in da jih ne skušajo blokirati zavoljo družbenega dojemanja, kaj je obsceno. Kar skuša naučiti tudi ostale improvizatorje, je, da se borimo proti svoji domišljiji, kadar se trudimo biti domiselni, da nismo odgovorni za vsebino svoje domišljije in da nismo, kot smo naučeni, naše osebnosti, ampak da je domišljija naš pravi jaz.

Pri klasičnem gledališču se spontanost pogosto dojema kot napako, pri improvizacijskem gledališču pa je spontanost dobrodošla. O njej je na papirju težko razpravljati, saj o tem ne govorimo veliko, preprosto smo. Smisel spontanega trenutka je v užitku, in ne v analiziranju. Ko se zavemo, da smo spontani, dogodek za vedno izgine. Izziv za improvizatorja na odru je, da potencialno grozovito misel na nekaj nepričakovanega spremeni v nekaj prijetnega, zabavnega. Veščino spontanosti razvijamo postopoma – najprej smo lahko spontani malo časa, potem pa vedno dlje, ko se naučimo, da ni treba vedno vsega nadzorovati (Dixon, 2011).

Zgodbe nam dajejo upanje, nas učijo, razsvetlijo in marsikaj pojasnijo. Dajo nam tudi občutek pripadnosti skupini ljudi s podobnimi izkušnjami in načinom razmišljanja. Improvizacija je zgodba, povedana v točno tem trenutku, in improvizatorji se morajo osredotočiti na vsak trenutek posebej. V improvizaciji se izraža naša potreba po zgodbi. Katarza se zgodi v trenutku, ko smo v spontani zgodbi, in je zdravilna, saj nagovarja

neposredna hotenja in želje občinstva. Naloga improvizatorja pa ni zgolj zabavati, temveč tudi občasno dotakniti se umetnosti, ki zahteva smisel (Dixon, 2011).

1.3.2. Sprejemanje in soustvarjanje

Pomembno pravilo pri improvizaciji je sprejemanje. Vsako pobudo, ki jo da soigralec ali publika, improvizator sprejme. To naredi s tehniko »ja«, »ja in« ali pa »ne, ampak«. S slednjim zavrne ponudbo, a da novo, tako da se prizor vseeno nadaljuje. Nasprotno od sprejemanja je blokiranje. Johnstone (1999) to razume kot obliko agresije, saj hoče improvizator, ki blokira, ostati v poziciji moči in z blokiranjem (z »ne«) izbriše sceno, ki je pravkar nastala. S sprejemanjem si improvizatorji delijo odgovornost za prizor in ga potiskajo naprej. S pravilom »ja in« se prizor tekoče razvija naprej ter zbliža improvizatorje, saj se med seboj podpirajo. Skupaj tako ustvarijo prizor, ki ga nihče od njih ni načrtoval.

Eno od pravil improvizacije je tudi, da improvizator poskrbi, da njegovi soigralci na odru dobro izpadejo ter da jih podpira. Improvizatorji na odru skrbijo drug za drugega. Če se zgodi napaka, ostali improvizatorji to upravičijo in poskrbijo za to, da deluje, kot da je bila ta »napaka« mišljena že od samega začetka. Igralci si tudi delijo odgovornost za prizor – ni želeno, da en vodi cel prizor, temveč da se poslušajo in dopolnjujejo.

1.3.3. Improvizacija za mladostnike v Sloveniji

Začetek improvizacijskega gledališča pri nas sega v leto 1990, ko je nastala prva impro skupina in so se začele prve predstave improvizacijskega gledališča. Tri leta kasneje je nastala Impro liga, ki je osrednji impro projekt pri nas. Osnovna predstava Impro lige je tekma, kjer se dve ekipi med seboj spopadeta v kratkih improviziranih prizorih, o zmagovalcu pa odloči publika. (Bohinc, 2016). Štiri leta kasneje je zaradi velikega zanimanja mladih za improvizacijo nastala Šolska impro liga, imenovana tudi ŠILA.

1.3.4. Šolska impro liga (ŠILA)

ŠILA je tekmovanje v gledališki improvizaciji med srednješolskimi skupinami. Ustanovljena je bila leta 1997 in od takrat se izvajajo improvizacijske delavnice, tekmovanja in nastopi po različnih mestih v Sloveniji. V sezoni 2017/2018 v tekmovalnem delu Šolske impro lige med seboj tekmuje 18 ekip, na koncu pa bo zmagala le ena. Pri projektu vsako leto sodeluje okoli 350 srednješolk in srednješolcev, cilj ŠILE pa je mladim

ponuditi sproščeno in zanimivo dejavnost za ustvarjalno preživljanje prostega časa (ŠILA, 2018).

1.3.5. Mala impro šola (MIŠ)

MIŠ je mlajša sestra ŠILE. To je projekt, ki je namenjen osnovnošolcem zadnje triade. Učenci se s pomočjo mentorja ali mentorice spoznajo z osnovami gledališke improvizacije. Svoje igralske sposobnosti pa imajo priložnost tudi pokazati v okviru predstav MIŠ, ki (za razliko od ŠILE) niso tekmovalne. Namen je predvsem v krepitvi komunikacije, spodbujanju spontanosti, delu v skupini in premagovanju treme.

Trenutno sem mentorica na Biotehniškem izobraževalnem centru Ljubljana, kjer se tedensko srečujem s skupino 5–8 dijakinj in dijakov. Impro delavnica traja dve šolski uri in poteka v prostorih BIC-a. Impro vaja oz. delavnica je sestavljena iz ogrevalnih iger in impro disciplin. Delavnice se načrtujejo sproti, glede na izzive in naloge, ki so pred skupino (Dimec, 2017).

Ogrevalne igre uporabimo kot orodje za ustvarjanje prijetne klime v skupini, sproščenosti in spontanosti, povečujejo pa tudi koncentracijo. Z njimi dosegamo prvine kakovosti pri odrskem uprizarjanju, saj poskrbijo za energičnost, zbranost, sproščenost, telesno gibljivost in hitro prilagajanje na različne situacije. Pomembna naloga ogrevalnega dela delavnice je, da igralci postanejo pozorni na dogajanje okoli sebe, razvijajo poslušanje in upoštevanje soigralcev ter vzpostavljajo zaupanja v skupini. (Dimec, 2017). Cilj dobre impro skupine je dobro skupinsko delo, pri katerem so si udeleženci v medsebojno oporo in se lahko sliši glas vsakega izmed njih, saj je odrska moč posameznika odraz moči vseh ostalih. Največja moč so komunikacija, spoštovanje drugačnega mnenja, prilagajanje situaciji, strpnost ter veder pogled na svet.

Impro discipline so gledališke igrice. Vsaka rešuje določene uprizoritvene naloge, ki nastajajo improvizirano. Slonijo na moči posameznika v skupini, ki ob igranju odkriva tehnike dramaturgije, nastopanja, komunikacije, oblikovanja zgodb, pozornega spremljanja dogajanja v prizoru in reagiranja na soigralce. Odrske naloge, ki jih rešujejo impro discipline, so prilagojene za mladostnike. Rešujejo jih spontano, skupaj s svojimi soigralci. Naloge posamezniki rešujejo s posameznimi, pogosto komičnimi rešitvami nastalih situacij. Cilj je, da skupaj čim bolj enakopravno sodelujejo pri reševanju odrskih nalog (Dimec, 2017).

Izvorno so impro discipline tekmovalne in imajo gledališko strukturo, ki na podlagi intuitivnega odziva nudi gledališko izkušnjo vsakomur. Tako je takšno gledališče lahko postalo množična gledališka izkušnja za mladostnike.

Dobra impro skupina je ključnega pomena za igranje impro disciplin. Skupina nastaja na ŠILA delavnici, ki jo vodi mentorica ali mentor. Dobro skupino razumemo kot skupino, kjer vsi improvizatorji in improvizatorke s čim spretnejšim in čim bolj enakopravnim reševanjem odrskih nalog enakovredno in enotno sodelujejo pri doseganju skupnega cilja.

1.4. IMPROVIZACIJA IN MLADOSTNIKI

1.4.1. Drama in mladostniki

Donald C. Stewart (1999) pravi, da mora biti zabavna in efektivna delavnica strukturirana ter mora spodbuditi praktično aktivnost udeležencev – pri taki delavnici udeleženci ustvarjajo nekaj za skupino ali zase, vsak naj od delavnice nekaj pridobi. Poleg tega naj bo glasna, izgleda naj kaotično in slabo organizirano ter ves čas ohranja koncentracijo igralcev.

McGregor, Tate in Robinson (1977) pravijo, da je dramsko uprizarjanje aktiven proces, pri katerem lahko raziskujemo in izražamo različne izkušnje. Umetnost na splošno je način izražanja na različne načine na simbolni ravni. Izražanje skozi igro je pri odraščanju pomembno, saj mladostnik na kontroliran način raziskuje, razvija ter izraža ideje in koncepte, ki mu pomagajo osmisлити njegove odzive na dogajanje v svetu okoli njega. Skozi interakcijo z ostalimi v skupini odkriva in rešuje probleme v dani namišljeni situaciji ter hkrati pogloblja svoje razumevanje odnosov v vsakdanu in pogloblja odnose z ostalimi v skupini.

V igralskem procesu obstajajo 4 med seboj prepletene komponente, skozi katere se učimo:

- socialna interakcija – na simbolični in »resnični« ravni;
- uporaba medijev – glavni mediji pri dramskem ustvarjanju so: glas, jezik, telo, prostor in čas;
- vsebina – črpamo iz širokega spektra tem in konceptov –, ki jo raziskujemo skozi medosebne odzive in vedenje;
- različne oblike izražanja – raziskovanje različnih oblik simboličnih reprezentacij. Sčasoma se mladostniki naučijo izražati na različne verbalne in neverbalne načine, iz katerih lahko kasneje črpajo, ko iščejo način, kako bi se predstavili (ko iščejo

način, na katerega bi se izrazili). Poleg tega se lahko izrazijo bolj samozavestno (tako neverbalno kot verbalno) tudi v vsakdanji komunikaciji. Prizadevamo si, da bi se s temi izkušnjami mladostniki bolj zavedali, kako se drugi ljudje odzivajo nanje in da različne socialne situacije zahtevajo in ustvarjajo različen odziv znotraj situacije.

Dramatizacija posamezniku pomaga razjasniti predstavo o svetu, v katerem živi, in o njegovem življenju. Mladostniki se preizkusijo v različnih vlogah. Z razvijanjem situacij poglobijo svoje razumevanje ter postopoma razvijajo ideje in razmišljajo o tem, kako jih predstaviti svetu. Pri učenju skozi dramatizacijo se mladostniki učijo na različne načine uporabiti, predstaviti in razumeti svoje predstave o ljudeh in okoliščinah, v katerih so se ti znašli (McGregor, Tate in Robinson, 1977).

1.4.2. Dolgoročni razvoj skozi dramatizacijo

- ***Razvoj in prikaz idej***

Razvoj skozi socialno interakcijo se pri gledališki improvizaciji od drugih oblik skupinskega odločanja razlikuje po tem, da se osredotoča na (resnične) odnose ljudi, njihove vloge, osebnosti, občutke in ideje ter situacije, v katerih so se osebe znašle (McGregor, Tate in Robinson, 1977).

- ***Razumevanje skozi dramo***

Postavljanje v kožo drugega in razumevanje dogajanja z njegove perspektive (McGregor, Tate in Robinson, 1977).

- ***Skupinsko ustvarjanje***

Razvoj smisla za zadovoljstvo s končnim skupnim produktom ustvarjanja v skupini ter deljenje zadovoljstva z ostalimi člani skupine (McGregor, Tate in Robinson, 1977).

- ***Izkušanje drame drugih (ang. *Experiencing Other People's Drama*)***

Mladostniki začnejo ceniti dobro gledališko delo pri sebi in pri drugih (McGregor, Tate in Robinson, 1977).

1.4.3. Ustvarjalna izkušnja

Viola Spolin (1999) pravi, da se vsakdo lahko nauči, česar si želi, če mu okolje to dopušča; talent nima veliko s tem. Meni, da je talent zelo verjetno »zgolj« sposobnost posameznika za doživljanje okolja. Doživljanje je vstop v okolje in sodelovanje z njim na vseh nivojih: intelektualnem, fizičnem in intuitivnem. Intuicijo razume kot trenutek spontanosti, ko mora človek odreagirati v trenutku (na primer, ko je v nevarnosti) in je postavljen v neznano situacijo. Takrat potegne na plano trenutnega genija v sebi in deluje na intuitivni ravni – ni omejen na poznano intelektualno raven, njegova inteligenca se lahko sprosti. Intuicija se lahko sprosti zgolj v momentu.

1.4.4. Sedem vidikov spontanosti

- ***Igre***

Igre razvijajo osebne tehnike in spretnosti, ki so potrebne za igro samo, pri tem pa se človek zabava in je hkrati odprt za učenje. Improvizacijske igre so zelo socialne in predstavijo problem, ki ga je treba rešiti znotraj igre – cilj, h kateremu stremijo vsi vpleteni in h kateremu mora prispevati vsak posameznik. Igralci morajo biti pozorni na dogajanje okoli sebe in se hkrati ter skupaj odzivati na naključna dogajanja. Osebna vpletenost v problem igre ter obvladovanje različnih dražljajev, ki jih igralci sprejemajo znotraj igre, vzbudijo razvoj različnih spretnosti. Ker so igralci ves čas pozorni na dogajanje, to izzove spontanost, posledično pa se obudijo fizična, intuitivna in intelektualna aktivnost ter delujejo kot celota (Spolin, 1999).

- ***Odobranje/neodobranje***

Prvi korak do igranja je občutek osebne svobode. To igralce vodi do občutenja in s tem zavedanja samega sebe ter samoizražanja, ki je pomembno tudi za gledališko izražanje.

Zaradi želje po potrditvi in/ali komplimentu pa se ljudje težko povežemo sami s sabo. Živimo namreč v kulturi, kjer sta odobranje in neodobranje glavni sredstvi za reguliranje truda in položaja ter pogosto tudi nadomestili za naklonjenost. Naša osebna svoboda je tako zapostavljena, naša dejanja in produktivnost pa vodita želja po naklonjenosti ter strah pred zavrnitvijo, kar močno omejuje našo ustvarjalnost. Od rojstva naprej nam namreč govorijo, kaj je dobro in kaj slabo, in tako človek celo življenje sebe definira skozi ostale. V odgovor na to nekateri postanejo plahi in sramežljivi, drugi

egocentrični ali ekshibicionistični, tretji pa se celo življenje skrivajo in se sprašujejo, kdo so (Spolin, 1999).

- ***Skupinsko izražanje (ang. Group Expression)***

Dober odnos med člani skupine zahteva, da vsak posameznik samostojno sodeluje in prispeva k zadanemu cilju. Če en posameznik prevzame večino dela in odgovornosti, imajo ostali malo priložnosti za rast in tudi manj uživajo. Prispevek vsakega člana se ceni in spodbuja. Mentor mora delati z učenci na točki, kjer so, in ne tam, kjer mentor misli, da bi morali biti. Poudarek je na skupinskem procesu in rasti, končni produkt ni tako pomemben.

- ***Občinstvo***

V klasičnem gledališču režiserji igralcem pogosto naročijo, naj se ne zmenijo za občinstvo, četudi je občinstvo najbolj cenjen del gledališča, saj brez njega ni predstave. Za mladega improvizatorja je osvobajajoče, ko se zave, da je občinstvo skupina, s katero skupaj deli izkušnjo predstave, ki nastaja v danem trenutku (Spolin, 1999).

- ***Gledališke tehnike***

Gledališke tehnike se s časom spreminjajo, saj so tehnike komuniciranja (Spolin, 1999).

- ***Prenos učnega procesa v vsakdan***

Ustvarjalec se mora zavedati, kje je, da je lahko dovzeten za izkušnjo sveta okoli sebe in lahko ustvari stvarnost na odru. Na oder prinesemo tisto, kar smo vsrkali iz opazovanja svojega vsakdanjega sveta. Iz njega črpamo material za uprizoritve, ustvarjalna rast pa gre tudi z roko v roki s posameznikovim prepoznavanjem tega sveta in sebe v njem (Spolin, 1999).

- ***Fizikalizacija***

Pod tem pojmom Viola Spolin razume fizično, neverbalno, neintelektualno doživljanje. Mlad improvizator se nauči, kako neposredno komunicirati s publiko skozi »fizični jezik« na odru. Pusti, da ga vodita fizično čutenje in izražanje (Spolin, 1999).

1.4.5. Učiteljev odnos

Mladostniki dajo gledališču iskren in vznemirljiv prispevek, če jih spodbudimo k temu, da izkušnji dodajo svojo osebno noto. Razumejo in sprejmejo svojo odgovornost pri gledališki

komunikaciji, se vključijo v proces, sodelujejo, ustvarjajo in razvijajo odnose ter se naučijo improvizirati in razvijejo tehnično dovršene prizore (enakovredno kot odrasli improvizatorji). Izven otroške igre je zanje malo okolij in situacij, kjer lahko prispevajo svoj delež svetu, ki ga drugače dominirajo odrasli, ki jim diktirajo, kaj in kdaj naj počnejo. Na gledaliških delavnicah imajo otroci enako svobodo, spoštovanje in odgovornost kot odrasli igralci. Pri gledališkem delu z otroki pa ne smemo intelektualizirati, saj tako lahko naletimo na odpor. Zavedati se moramo razlike v njihovih življenjskih izkušnjah (med otroki in odraslimi) ter v skladu s tem formulirati vprašanja in navodila za delo. Obravnavanje otrok kot sebi enakovrednih vrstnikov ni enako kot obravnavanje otrok kot odraslih. To je pomembno zavedanje pri vodenju skupine mladostnikov.

Gledališka delavnica da osebni svobodi in enakosti prostor, da vzcvetita. Ko se posamezniki (katerekoli starostne skupine) zavedajo, da njihovo delo prispeva in služi nečemu ter jim tega ne vsiljuje neka višja avtoriteta, lahko sprostijo svojo človeškost in se povežejo z ljudmi okoli sebe (Primer: ko so mel otroci sceno v svetu brez odraslih (Spolin, 1999).

1.4.6. Posameznik in skupina

Pri gledališču, tako kot pri igri, skupinska izkušnja mladostnikom z različnimi sposobnostmi omogoča, da se simultano izrazijo in med tem razvijajo posamezne spretnosti in ustvarjalnost. Mentor delavnice mora poskrbeti, da v vsakem trenutku sodelujejo vsi udeleženci in prispevajo k skupnemu cilju. Proces skupinskega dela mora biti ves čas prisoten, da se gradi na spontanosti in s tem spodbuja svobodo do osebnega izražanja (Spolin, 1999).

Za razvoj mladostnikov v odrasle je pomembno, da najdejo svoj prostor v konstruktivni skupini, se naučijo vzpostavljati dolgotrajne intimne odnose, dobijo samospoštovanje, se naučijo sprejemati odločitve, najdejo način, kako pomagati drugim, in verjamejo v pozitivno prihodnost z dosegljivimi cilji. Skupinsko delo z mladostniki ima tako lahko velik vpliv na podporo in stremenje k tem ciljem. Delo v skupini mladostnike pripravi na življenje v skupnosti (Malekoff, 2004).

1.4.7. Boj za ustvarjalnost

Mentor, ki otroku vsiljuje določene načine razmišljanja in obnašanja (kako se nekaj dela pravilno ali napačno), ga s tem močno omejuje in tako bosta trpela otrok in umetnost, zaradi česar je uprizoritev statična in neprijetna. V današnjem času sta bolj kot kadarkoli

prej prisotna velik poudarek in potreba po razvijanju ustvarjalnih in originalnih idej in načina razmišljanja, tako v znanosti kot v umetnosti (Spolin, 1999).

Primer zatiranja navdiha in kreativnosti je denimo pravilo, da ne kažemo hrbta publiki. Prevladuje namreč mnenje, da je ustvarjalnost manj uraden (formalen) način uporabe enakega materiala na bolj domiseln način. Vendar Viola Spolin (1999) pravi, da je ustvarjalnost več kot le uporaba nečesa na različne načine. Je odnos in način gledanja na nekaj, način dvomljenja, morda način življenja – lahko jo najdemo celo na še neodkritih poteh. Ustvarjalnost je zvedavost, veselje, prepoznavanje in sprejemanje.

»Pridna punca« in »priden fant« nista nujno disciplinirana, lahko samo raje dobita nagrado namesto kazni ali pa potrditev namesto neodobravanja in graje. »Upornik« je tisti, ki se ne pokori avtoritarnosti in prepovedim. Pogosto odrasli mislijo, da »uporniki« niso preveč pametni, vendar pa so lahko zelo ustvarjalni in domiselni; če se njihova energija in ustvarjalnost sproščata na destruktiven način – njihova ustvarjalnost se pogosto preusmeri v delinkventno vedenje –, pa jih lahko izgubimo (Spolin, 1999).

Ko je disciplina vsiljena od zgoraj, pri mladostniku pogosto izzove odpor in upor. To privede do negativnih posledic, iz česar se ničesar ne naučimo. Če pa disciplina ni čustvena borba za pozicijo, temveč jo vpeljemo kot izbiro zavoljo aktivnosti, jo lahko pretvorimo v neko odgovorno in ustvarjalno udejstvovanje. V igri pravila razumemo in nam niso vsiljena, da dinamika igre deluje. Mladostnik se prostovoljno in z veseljem pridruži igri, da bi s skupino rešil problem, skupaj s tem pa prostovoljno sprejme pravila (Spolin, 1999).

1.5. SOCIALNO DELO

Mednarodna definicija socialnega dela po globalnih standardih izobraževanja in usposabljanja za socialno delo (Zorn, 2005, str. 9) je, da »stroka socialnega dela spodbuja socialne spremembe, premagovanje problemov v človeških odnosih in opolnomočenje ter osvoboditev ljudi za to, da se doseže večja blaginja. S praktično uporabo teorij človeškega vedenja in socialnih sistemov socialno delo posreduje tam, kjer ljudje prihajajo v interakcije s svojim okoljem. Temeljni načeli socialnega dela sta načeli človekovih pravic in socialne pravičnosti«.

Socialno delo se posveča socialni podpori z razvojnimi, preventivnim in terapevtskim namenom. Med drugim je namen stroke spodbujanje vključevanja socialno izključenih skupin ljudi, spodbujanje stabilnih, usklajenih in med seboj spoštljivih družb, ki ne kršijo

človekovih pravic, spoštovanje različnih tradicij in kultur med različnimi etničnimi skupinami in družbami ter organiziranje in vodenje programov, ki so predani namenom socialnega dela (Zorn, 2005).

Pri nas najpogosteje navajamo naslednja **načela socialnega dela**:

- načelo znanstvene osnovanosti socialnega dela, s katerim poudarimo upoštevanje znanstvenih in strokovnih spoznanj in uporabo teorij v socialnem delu;
- načelo spoštovanja človekove osebnosti, s čimer varujemo profesionalno skrivnost ter spoštujemo uporabnikovo osebnost in dostojanstvo;
- načelo pomoči za samopomoč, ki je specifično za socialno delo, saj želi poudariti samostojnost in odgovornost uporabnika ter omejitve socialnega delavca pri dajanju pomoči. (Milošević-Arnold in Poštrak, 2003, str. 97).

1.5.1. Perspektiva moči

Perspektiva moči je koncept Dennisa Saleebeyja, ki socialno delavko usmeri v spoštljivo iskanje uporabnikove moči in virov, da lahko doseže svoje cilje, uresniči sanje in premaga ovire. (Čačinovič Vogrinčič, Kobal in Mešl, 2011). To dosežemo tako, da raziskujemo, kaj uporabnika zanima in motivira, česa si želi in o čem sanja ter ga v tem podpremo.

Med bistvene elemente krepitev moči na individualni ravni uvrščamo ozaveščanje (odpiranje vprašanj, in ne svetovanje), učenje spretnosti (posameznik se nauči izražati čustva in jih začne sprejemati) ter posredovanje v okolje (vzpostavitev dialoga s svojci in ustanovo). Vsi ti vidiki so nerazdružljivo povezani in se nenehno prepletajo (Videmšek, 2008).

Krepitev moči se torej osredotoča na povečanje osebne moči posameznika in na njegove osebne značilnosti ter mu omogoči, da razišče svoje potencialne vire moči in s tem prevzame nadzor nad svojim življenjem. Namen krepitev moči je povečati moč uporabnikov, zato je pomembno, da odraža njihovo lastno opredelitev izkušenj. Je način pristopa do življenja, ki poskuša spodbuditi pomembne človeške kvalitete in uresničiti potrebe. Ljudem da nadzor nad njihovimi življenji in priložnost za prevzemanje odgovornosti za njihova dejanja (Videmšek, 2008).

1.5.2. Spoštovanje otroštva

Tim Loreman (kot navedeno v Kodele in Mešl, 2013, str. 13) pravi, da je otroštvo spoštovano takrat, ko varujemo posebnosti tega življenjskega obdobja, ki mu grozi, da ga bodo v celoti zasedli odrasli. Otrok ima danes zelo malo časa, s katerim bi lahko razpolagal sam. Spoštovanje otroka je spoštovanje njegovih posebnosti in kompleksnosti svetov otrok. Velika ovira za spremembe v sodobni šoli je nepoznavanje in nespoštovanje otroštva ter nepripravljenost za delo skupaj z mladimi.

Loreman (kot navedeno v Kodele in Mešl, 2013, str. 13) pravi, da »spoštovanje otroštva pomeni:

- da otrokom zagotovimo temeljne življenjske potrebe, kot zapišeta Deklaracija Združenih narodov o otrokovih pravicah in Mednarodna konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah;
- spoštovati otrokov čas, še posebno sedanjost;
- spoštovati otrokovo uživanje otroštva;
- spoštovati otrokove odnose z drugimi;
- spoštovati otrokov prispevek k družini in družbi;
- spoštovati otrokovo individualnost in različnost;
- spoštovati in sprejeti otrokove spretnosti in sposobnosti«.

Dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič (kot navedeno v Kodele in Mešl, 2013) pravi, da moramo vzpostaviti odnos in pogovor, v katerem nam otrok lahko pripoveduje o svojih užitkih, odnosih z drugimi, svoji sedanjosti in edinstvenosti ter o svojih spretnostih in sposobnostih. Zanj je pomembna izkušnja, da je opažen, slišan in spoštovan. Tako bomo odrasli bolje varovali njegov življenjski svet, veselje, užitke in odnose. Šola je prostor, kjer je zanemarjeno vprašanje, kaj je otroku v užitek in kaj ima rad. Zato bi morali biti odrasli v šoli pozorni na otrokove spretnosti, želje in veselje ter z njimi spoštljivo ravnati.

»Tri Loremanova načela za življenje in delo z otroki so: varovati otroke, podpirati otroke, pustiti otroke pri miru.« (Kodele in Mešl, 2013). Ker se otroci dolgo ne morejo varovati sami, jih moramo najprej varovati mi. Ko se počutijo varno, jih lahko podpremo pri rasti in učenju, nato pa se odrasli naučimo, kdaj jih je treba pustiti pri miru in jim dati prostor, da izkusijo otroštvo in oblikujejo interakcijo s svetom na svoj način (Kodele in Mešl, 2013).

Učenje ni samo individualen proces, temveč je tudi vaja v sodelovanju in soustvarjanju – soustvarjanje učenja učencu omogoči aktivno udeležbo v pridobivanju znanja. Gabi Čačinovič Vogrinčič pravi, da »vsak otrok se uči iz svoje izkušnje, uči se od drugega in uči druge.« (kot navedeno v Kodele in Mešl, 2013, str. 37).

Klavdija Kustec (v Kodele in Mešl, 2013) v svoji magistrski nalogi navaja, da se učinki ustvarjalnih dejavnosti odražajo v obliki:

- čustvene in telesne razbremenitve,
- sproščenosti in nevtralizacije stresa,
- izboljšanja samopodobe, samospoštovanja in samozavesti,
- izboljšanja komunikacijskih spretnosti in večjega zaupanja v lastno sposobnost vzpostavljanja odnosov,
- sposobnosti ustvarjalno usmerjati svojo energijo,
- izboljšanja ustvarjalnosti in širjenja domišljije
- boljšega zavedanja sebe, doživljanja drugih in okolja.

2. PROBLEM

Z gledališko improvizacijo sem se začela ukvarjati v srednji šoli v okviru Šolske impro lige. Štiri leta sem se pod taktirko mentorice in mentorja urila v srednješolski impro gledališki skupini. Opazila sem, da imajo impro delavnice in nastopi name velik vpliv, predvsem kar se tiče razvoja moje kreativnosti in spontanosti, pozitivno pa vplivajo tudi na mojo samopodobo in samozavest. Ker mi je improvizacija toliko dala v življenju, sem se odločila tudi sama postati impro mentorica. V okviru Šolske impro lige izvajam impro gledališke delavnice na srednji šoli. Opažam, da improvizacijske delavnice pozitivno prispevajo k razvoju mladostnikov, pridobljena znanja pa so lahko pomemben vir moči v njihovih življenjih. Mladostništvo je obdobje velikih sprememb, iskanja samega sebe in svoje vloge v svetu ter nenehnega učenja. Zato je pomembno, da so mladostnikom na voljo orodja, s katerimi si bodo lahko pomagali in živeli čim bolj polno življenje ter odrasli v zadovoljne posameznike.

Tedensko srečevanje v varnem prostoru poleg zabave podpira mladostnikovo kreativnost in ga spodbuja k ustvarjalnemu reševanju problemov in sodelovanju v skupini ter mu omogoča, da je njegov glas slišan. To je pomembno sploh pri današnjem odrasčanju in razvoju, saj mladi prosti čas preživljajo v šolskih klopeh ali pa za ekrani, ki jim vsakodnevno pošiljajo intenzivne signale in informacije, tako da tudi potem, ko odrastejo, ne znajo več uživati v vsakdanu. Predpostavljam, da improvizacija mladostnike opremi s samozavestjo in z zmožnostjo razmišljanja izven konvencionalnih okvirov ter s kreativnim reševanjem problemov, ki mladim kasneje v življenju pomaga na različnih področjih. Cenita se ustvarjalnost in povezanost.

V nalogi raziskujem izkušnjo mladostnikov z gledališko improvizacijo. Zanima me, kaj je mladostnike vzpodbudilo, da so se odločili udeležiti improvizacijskih delavnic, kako se tam počutijo in kaj doživljajo. Zanima me tudi, kako udeležba vpliva na druga področja njihovega življenja, kakšen vpliv ima na samopodobo udeležencev ter kakšna znanja in kompetence so pridobili.

3. METODOLOGIJA

3.1. VRSTA RAZISKAVE

Raziskava je kvalitativna in poizvedovalna. Osnovno gradivo, ki ga uporabljam, so besedni opisi izkušnje udeležbe mladostnikov na improvizacijski delavnici. Besedilo je obdelano in analizirano na besedni način (Mesec, 1998).

3.2. MERSKI INSTRUMENT

Kot merski instrument je uporabljen vprašalnik, ki je delno standardiziran. Vsebuje pet vprašanj, intervjuji pa dopuščajo prostor za morebiten razvoj pogovora v drugo smer in postavljanje podvprašanj. Vprašalnik je priložen v poglavju Priloge.

3.3. ENOTE RAZISKOVANJA

Populacija so mladostniki, ki se v šolskem letu 2017/2018 udeležujejo delavnic gledališke improvizacije v Sloveniji. Ker sem mentorica impro skupine na eni izmed srednjih šol v Ljubljani, so v raziskavo vključeni dijaki in dijakinje iz skupine, ki jo mentoriram. Vzorec je priročen, saj so to dijaki, ki jih poznam in spremljam njihov razvoj ter za katere vem, da so pripravljeni sodelovati. Moj namen ni pridobivanje podatkov, ki bi jih posplošila na celotno populacijo, temveč me zanima njihova osebna in edinstvena izkušnja, ki jo imajo z gledališko improvizacijo.

3.4. ZBIRANJE PODATKOV

Improvizacijsko skupino redno obiskuje sedem članov. Obveščeni so bili, da začenjam s pisanjem diplomske naloge. Ko sem jih prosila za pomoč, so bili seznanjeni s tematiko in vsi so privolili. Za intervjuje sem se dogovorila z vsakim članom skupine posebej. Intervjuje smo izvajali na njihovi srednji šoli in v okolici. Vsak sogovornik si je za pogovor izbral prostor, kjer se počuti varno in sproščeno. S štirimi sogovorniki sem intervju opravila v parku za šolo, z dvema v učilnici, kjer imamo vaje, in z enim v šolski jedilnici, ker je bila takrat prazna. Podatke sem zbiralala med 27. 3. in 11. 5. 2018. Dva pogovora sta bila izvedena po pouku, štirje pa po zaključeni delavnici, da so bila doživljanja še sveža in vzdušje sproščeno. Ena sogovornica je bila intervjuvana po pisanju uro in pol dolgega testa in je bila zaradi tega že zelo utrujena, kar je malo vplivalo na odgovore.

Vsak sogovornik je bil najprej obveščen o tem, kaj okvirno me zanima. Pojasnjeno jim je bilo, kako bo pogovor potekal, ter poudarjeno, da me zanimata njihova individualna izkušnja in doživljanje, naj se ne ozirajo na to, da sem njihova mentorica – najbolj mi pomagajo z iskrenimi odgovori. Zagotovljena jim je bila anonimnost, od vsakega pa sem prejela tudi dovoljenje, da jih posnamem z diktafonom. Vsak pogovor je trajal približno 25 minut.

Intervjuje sem pretipkala in obdržala vse izraze, ki so jih uporabljali, saj je bil njihov način izražanja in izbire besed zame dragocen. Intervjuji niso bili lektorirani, saj jih želim ohraniti v čim pristnejši obliki.

3.5. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Posneti intervjuji so pretipkani in zapisani dobesedno. Transkripti so nato obdelani s kvalitativno analizo, pri kateri so osrednje izkustveno gradivo besedni opisi. Analiziramo jih tako, da ohranimo samo kvalitativno naravo in jih ne skušamo reducirati v kvantitativne podatke (Mesec, 1997).

V pretipkanih intervjujih so najprej izbrane enote kodiranja. Podčrtane izjave so po vrsti vnesene v tabelo, dodeljene so jim številke in črke. Pri odprtem kodiranju so izbranim izjavam nato pripisani pojmi. Na podlagi tega so enote združene v kategorije. Sledi osno kodiranje, pri katerem so nekaterim izjavam pripisani drugačni pojmi, ki so se zdeli ustrežnejši; izjave so razvrščene v sklope glede na raziskovalna vprašanja. Obdelava podatkov poteka ročno. Osno kodiranje predstavlja izhodišče za poskusno teorijo in razpravo.

4. REZULTATI

4.1. POSKUSNA TEORIJA

4.1.1. Dejavniki, ki so mladostnike vzpodbudili, da so se pridružili impro skupini

Prvi stik z novo dejavnostjo lahko vzbudi zanimanje zanjo ali pa jo priskuti za vedno. Trije sogovorniki so mi povedali, da so se ob prvem stiku navdušili nad improvizacijo (F4 – mi je blo ušeč / že takoj na začetku, ko smo meli predstavitev; F5 – prišel je mentor in se točno spomnim, kakšen prizor sva odigrala). Nekateri so koncept poznali že od prej, ker so improvizirali tudi njihovi sorojenci, nekateri pa so si ogledali kakšno improvizirano predstavo, ki jih je navdušila (B1 – s prjatlom sva hodila na impro predstave in vidla, da je to neki ful dobrga / pa zdej hodva na predstave in naju je zanimal, kje se to da naučit, in sva iskala). Pomembno vlogo v življenju mladostnikov imajo vrstniki, kar se kaže pri širjenju dobrega glasu o improvizaciji. Večina sogovornikov je povedala, da so jih nad improvizacijo navdušila poročanja sošolcev in sošolk, ki so se v improvizaciji že preizkusili (D21 – me je pa M kr prepričala, tudi če me ni hotla; E3 – sem bla ful vesela, ko mi je B povedala, da je fajn, in pol sva šli skupi), in so se prvič udeležili delavnice, ker so koga v skupini poznali.

Ena od sogovornic je povedala, da se ji je impro zdel najbolj zanimiv, zabaven in dostopen način za pridobitev OIV-točk, odločilno vlogo pa so igrali pozitivni vtisi sošolke, ki je že bila del skupine.

V ospredju improvizacijskega gledališča je igra in moje sogovornice so poročale o tem, da so se skupini pridružile zaradi veselja do igranja (F3 – in ful rada igram in sem se pol odločila, da grem; F6 – igranje mi dosti pomeni) in nastopanja.

4.1.2. Občutki in doživljanja

Da je improvizacija nekaj, kar pritegne mlade, mi je namignila že prva sogovornica, pri kateri je že sama predstavitev te dejavnosti na šoli vzbudila navdušenje (A6 – k smo jo dobil, sm bla ful vesela pa tko ful navdušena / tud ko so nam jo predstavli, sm bla tko: 'Yes, yes, yes, yesss!'). Vsi člani skupine improvizacijo doživljajo kot nekaj pozitivnega in poročajo o pozitivnih občutkih med vajami (A12 – sm tud oseba, k se ful rada smeji, ful mi je vse smešn in na ŠILI se ful smejem, ker je ful zabavno to, sploh pr kkšnih zabavnih prizorih in mi je ful fajn, pač, k me dejansko sprav v dobro voljo), po vajah (A26 – fino mi

je pol po vajah), radi pa se spominjajo tudi preteklih vaj (A29 – ŠILA mi je res super, tko k pomislim kdaj na pretekle vaje / ena vaja je bla tok smešna, da sploh nisem mogla ustat, k sem se tok smejala).

Med pozitivnimi občutki navajajo zabavo, veselje in sproščenost (A7 – ful sm sproščena, k sm v ŠILI; C3 – na splošno mi je pa ušec se sprostit, ker sem v vsakdanjem življenju velik bolj vase zaprt in mi je mal nerodno pred ljudmi / pol pa sem tuki s par ljudmi, s katerimi se poznamo, in vsi delamo neki, kar nam je zabavno, se je pa lahko sprostit), hkrati pa jih napolnijo s pozitivno energijo (A13 – energijo mi da – uno, k te nahajpa).

Tudi tekme jih napolnijo z energijo (G33 – men ful šopa adrenalin, sploh po koncu tekme, in mi je res top). Doživljajo jih kot priložnost, da pokažejo svoje igralske sposobnosti in nastopajo pred publiko, saj uživajo v igranju. Ena od sogovornic je povedala, da je vesela, da ima na tekmi priložnost videti tudi, kako igrajo druge ekipe, kar je po eni strani dobro, ker dobijo vpogled v delo drugih skupin in se zabavajo ob njihovih prizorih, hkrati pa imajo ob dobrih prizorih nasprotne ekipe manj možnosti za zmago (G41 – še eno ekipo vidiš, kako igra / če maš srečo ali nesrečo, je dobr, kukr gledaš). Na tekmah mladostniki doživljajo občutek pripadnosti neki impro skupnosti, saj se lahko povežejo še z ostalimi podobno mislečimi.

Dva sogovornika sta izpostavila, da je počutje pri improviziranju pogosto tudi odvisno od tega, kako se tisti dan počutijo na splošno (B21 – odvisno od dneva / če sem utrujen in sem mel veliko stvari, hitro ratam zaspan / če ne, pa poskočen).

Zelo pomemben del uspešnega skupinskega dela ja tudi prijetna klima znotraj skupine. Člani že zaradi družbe radi prihajajo na vaje. Med soigralci nastane povezanost (A27 – se mi zdi, da se ful dobr razumemo / da ni kkšne drame, kukr u drugih skupinah, kar se mi zdi brez veze /.../ tud u šoli se hecamo na hodniku) in med njimi je vzpostavljeno zaupanje, ki se kaže med igranjem prizorov (D16 – lahko eno neumesno stvar rečeš, ki ni tok neumesna, ker se povezuje, drugi osmislijo to in pol ni tok neumesna / ful dobro se izpelje vse skupaj) in tudi izven vaj (F33 – sem navajena na svoje soigralce in jim zaupam). Zaradi prijetne klime v skupini se lahko sprostijo in vključijo tudi mladostniki, ki so sicer po naravi bolj zadržani (C16 – spopadati se s stvarmi v vsakdanjem življenju, kadar si postavljen pred situacijo, ki je nisi pričakoval, hitreje in boljše odreagiraš in nisi čisto zmeden; C17 – ker ko se pogovarjam s sošolci al pa tko ljudmi, ki jih ne poznam dobr,

mam to neko tesnobo zadi, da bom kej narobe reku al pa narobe izvedu to socialno interakcijo / ampak tuki, k je pa vse čist vseen, je pa sproščujoče).

4.1.3. Vidiki vsečnosti in nevšečnosti (kaj jim je/ni všeč)

Glede na pripovedovanja svojih sogovornikov sem vidike vsečnosti razdelila na 5 sklopov. Prvi sklop se nanaša na same elemente improvizacije, drugi na konkretne impro discipline in impro igre, ki jih igramo na vajah, tretji sklop se nanaša na delo in sodelovanje v skupini, četrti na impro skupnost v Sloveniji, peti pa na to, kaj jim je všeč pri mentorju.

- ***Elementi improvizacije***

Pri improvizaciji je ključno, da ne vemo vnaprej, kaj se bo zgodilo, odločitve sprejemamo na mestu in prizor razvijamo iz trenutka v trenutek. Nepredvidljivost situacije je lahko zastrašujoča, moji sogovorniki pa so o njej govorili kot o nečem, kar jim je všeč – o izzivu. Eden od sogovornikov je nepredvidljivost celo izpostavil med prvimi stvarmi, ko sem ga vprašala, kaj mu je pri improvizaciji všeč (B3 – to, da je nepredvidljivo ... ne veš, kaj se bo zgodil, ne veš, kakšna je publika, nč ne veš). Všeč so jim nove izkušnje in izzivi (B8 – uživam v tem, da grem iz svoje kože in sprobavam nove stvari / to je glavni razlog, zakaj sem se odločil za ŠILO).

Slabost nepripravljenosti pa je v tem, da je produkt spontanosti odvisen od trenutnega počutja in razmišljanja – ob slabih dneh improvizatorji navadno niso zadovoljni s svojim delom (G23 – pa včasih so kkšni taki dnevi, k smo vsi nesproščeni in zategnjeni, in prizori pol tud niso dobri).

Čar improvizacije je v prisotnosti v trenutku in članom skupine je ta spontanost všeč (C10 – v osnovni šoli je pršla ena impro skupina in mi je blo tok fascinantno, k so nrdil nek prizor, k smo se mi drl ene stvari iz publike), saj je sproščujoča (D13 – lahko blekneš, kar ti pade na pamet, in je ful sproščujoče). Spontanost nas osvobodi pritiska, da bomo naredili ali rekli kaj narobe (C11 – igraš in nisi omejen). Eden od sogovornikov je izpostavil svobodo odločanja; všeč mu je, da lahko iz ene same besede sam ustvari, karkoli želi (B25 – všeč mi je, da imaš pri kvadratu dost proste roke, ne veš, kaj pričakovat – imaš samo eno besedo, prostor ali karkoli in potem delaš iz tega / na to se opiraš, delaš pa karkoli). Ko smo osvobojeni pritiska, da bomo nekaj naredili narobe, lahko damo ustvarjalnosti (B4 – in mi je fajn, da ni navadna igra, k maš nek scenarij in morš tist povedat, vse si lohka sam zmišljuješ), domišljiji (G7 – domišljija se razvija / to mi je ful dobr) in igrivosti (F45 –

všeč mi je, da lahko izraziš otroka v sebi, neko otroško razigranost) prosto pot. Všeč jim je, da se lahko preizkusijo v različnih vlogah (B9 – na odru ratam čist drug človek) in sami ustvarijo zgodbo, v kateri tudi igrajo (B5 – sam nrdiš prizor ... si režiser in igralec hkrati). Všeč jim je, da imajo možnost pripovedovati in nastopati (B10 – z veseljem grem na oder in zabavam ljudi), saj so tako njihove ideje slišane in opažene.

- ***Impro discipline***

Kot opisano v teoretičnem uvodu, so si impro discipline med seboj različne, vsaka spodbuja določeno spretnost oz. veščino. O tem, katere discipline so mu všeč, je pripovedoval le eden od sogovornikov, ki pravi, da ima rad discipline z enostavnimi pravili, saj ima tako več svobode. Discipline z veliko pravili ga zmedejo (B26 – všeč mi je, da so pravila enostavna; B27 – ker drugače se zgubim, pozabim, kaj je sploh point). Tudi ugibalne discipline, pri katerih je treba paziti, da nismo preveč očitni z namigi, mu niso všeč (B11 – ja, ugibalne discipline / ker mi ne grejo / nimam idej in tudi ni te svobode). Všeč so mu zahtevnejše discipline, kjer so pravila bolj ohlapna in se mora več zanašati nase in na soigralce. Različnim ljudem ležijo različna področja in ena od sogovornic pravi, da so zanjo težje discipline, pri katerih je poudarek na izražanju z gibanjem (G19 – vem, da na gibalnem področju nisem dobra, res ful ne, rada bi izboljšala, ampak nekak je še zmer tko, a veš, k bi, ampak veš, da bo tko mal bedno na začetku vsaj neki cajta), njena močna točka pa so pripovedne discipline, ker je verbalno zelo sposobna.

- ***Delo v skupini***

Delo v skupini ima svoje prednosti in radosti, prinaša pa tudi izzive. Eden od razlogov za redno udeležbo na vajah je veselje do druženja. Udeleženci so pozorni drug na drugega ter na dogajanje v skupini (C13 – dinamika v skupini mi je zelo zanimiva). Všeč jim je povezanost, ki je nastala med njimi (B7 – v tej skupini smo se ful povezali; D12 – tukaj mi je všeč, ker smo ful povezani). O zaupanju so sogovorniki govorili že pri občutkih na vajah, kasneje v pogovorih pa se je tudi pokazalo, kako zelo jim je pomembno (B17 – meni je boljše v skupini, ker zaupaš ljudem in je lažje; C15 – da si z ljudmi, ki jih poznaš, in da je med nami eno nenapisano pravilo, da tudi če se zgodi neki nerodnega, je kul, sej smo tuki; C27 – tisto, ko pa sodeluješ z enim človekom, dinamični pogovor, k če zaideš, on naprej pelje prizor in pogovor, brez da bi se ti ustavil, ker on zapolni tisto. / dopolnjujeta se).

Radi soustvarjajo prizore skupaj s soigralci (F8 – in kako s pomočjo soigralcev prideš do prizora in narediš eno ful dobro stvar; C28 – tud če oba samostojno nista najboljša sogovornika in nadgrajujeta ideje en od drugega, se mi zdi pa, da vedno zelo lepo izpade / to mi je zelo všeč) ter v dopolnjevanju in sodelovanju vidijo prednost in priložnost za ustvarjanje (C29 – ko sodeluješ z drugimi in poskusiš predstaviti (gibalno), kaj si je nekdo zamislil, je zabavno / ko pa si ti tisti, ki si more vse zamisliti za nekoga, da bo neki naredu, je pa težko). Zavedajo se, da se lahko od soigralcev veliko naučijo in se skupaj razvijajo (B20 – tudi v skupini gradiš na samem sebi in si boljši / dobiš tudi feedback, ker če si sam, ga ne). Vseč jim je, da si lahko delijo povratne informacije, kar jim da dodaten zagon (F25 – igranje ... in ko smo komentirali in povedali, mi je bilo všeč, ko so rekli, da sem kaj dobro odigrala).

Zaradi povezanosti in zaupanja znotraj skupine pa je kljub odprtosti (E29 – ne bomo obsojal) prihod novih članov izziv, saj se spremeni skupinska dinamika, čemur nekateri člani niso naklonjeni (F34 – potem pa pridejo drugi, ki nimajo toliko izkušenj, in se pozna razlika; F35 – in je težko igrati z njimi; F36 – nismo na isti valovni dolžini), saj je potreben čas za prilagoditev na spremembo.

Čeprav povezanost in dobre odnose v skupini vsi člani vidijo kot pozitivno stvar, ki je nujna za delovanje take skupine, pa je ena od sogovornic izpostavila, da je včasih veliko pogovarjanja lahko tudi slabost (G20 – jaz bi spremenila predvsem to, kar se tok čveka umes), saj bi si želela tisto uro in pol na teden res naučiti čim več. Moti jo neodločnost skupine (G21 – k na primer v naši skupini se ful ne znamo nič odločiti in pol to traja 10 minut, preden se neki zmenimo in odločimo), saj s tem se izgublja čas, ki bi ga lahko namenili učenju česa novega.

- **Mentorstvo**

Mentor je oseba, ki člane skupine popelje v svet improvizacije. Je vodja vaj, ki usmerja skupino in daje nasvete. Izkazalo se je, da je članom skupine pomembno, kakšnega mentorja imajo, kakšen odnos imajo z njim in kako pristopa k mentoriranju (C5 – naš prejšnji mentor mi je bil zelo všeč / zelo se mu je poznal, da ima res passion do tega). Vseč jim je, če odigra kakšen prizor z njimi (C6 – je naredu kakšen prizor z nami, nam je bilo tako: 'WAW, a kar tok dobro se da pokazati!') in pokaže, da tudi sam uživa v improvizaciji ter da mu je mar za skupino (F42 – pri tebi se pa vidi, da daš trud v to, kar delamo). Je tudi vzornik za mladostnike in vseč jim je, da imajo pristen odnos z njim. Cenijo, če se mentor

prilagodi skupini (G31 – vseč mi je tvoj način mentoriranja), ni pa jim vseč, če se ne osredotoči dovolj na vaje (F40 – prejšnji je bil čist uredu, sam velikokrat je manjkal), saj so tako člani prikrajšani za učenje (F41 – ves čas je govoril pa pri njem nismo nič delal).

- **Skupnost**

Pomembna izkušnja za mlade improvizatorje so impro tekme, kjer imajo priložnost spoznati improvizatorje z drugih šol, njihove mentorje, sodnike, moderatorje predstave in ostalo osebje ter pridobivati odrske izkušnje. Ena od sogovornic je govorila o tem, da ji podpora publike veliko pomeni (G34 – in vidiš, da je ful ljudi, ki te podpirajo; G35 – mogoče te ne poznajo, ampak na splošno podpirajo vse ljudi, ki hodijo na ŠILO; G36 – ena taka velka organizacija, brez da bi se tega sploh zavedal). Veseli jo tudi spoznavanje ostalih improvizatorjev, pri katerih je opazila, da so na splošno zelo sproščeni in odprti (G37 – mislm, da so ti ljudje dost bolj sproščeni; G38 – dost lažje je z njimi navezat stike); tako se je lažje vključiti v skupnost, kjer si vsi prizadevajo za enako stvar. Ena izmed sogovornic je izpostavila, da ji je vseč, da improvizatorji cenijo kulturo, kar je dragoceno, saj je veliko ljudi dandanes ne ceni (F29 – ker vem, da veliko ljudi ne ceni tistega, za kar se zelo trudiš in ne znajo cenit ali je to glasba ali gledališče ali je ŠILA / vse). Mladostništvo je obdobje, v katerem je pomembno, kaj si o tvojem početju mislijo drugi. Eden od sogovornikov je izpostavil, da včasih dvomi v svojo željo po nastopanju, saj se zaveda, da se veliko ljudem zdi improvizacija neumna (C30 – to zavedanje, da to, kar ti delaš, je enmu kupu ljudi ful kr neki, je nekak neprijetno / ampak ko pa se spomnš, da to delaš zase in svoje zabave in tiste, ki jim je to fajn, je pa lepo), vendar kljub temu vztraja pri njej, saj to počne zase. Povedal je tudi, da je opazil, da nekateri improvizatorji niso pristni in nastopajo le zato, da bi dobili pozornost in bi se jim ljudje smejali (C18 – mi ni vseč, da so neki ljudje, ki majo vnaprej fore pripravljene in majo svoj trenutek in oder, da govorijo neke fore in se vsi smejijo).

- **Drugo**

Vsi sogovorniki so mi na tak ali drugačen način povedali, da jim je vseč, da imajo svobodo (C14 – svoboda / pa to, k sm prej reku, da se sprostiš) biti to, kar so (F47 – si lahko to, kar si v resnici).

4.1.4. Učinki

Zanimalo me je tudi, ali improvizacija vpliva na druga področja življenja mladostnikov ter na kakšen način. Učinke sem razdelila na različna področja: samozavest in samopodoba, socialne veščine in komunikacija, kompetence, šola.

- ***Samozavest in samopodoba***

Člani skupine so bolj samozavestni pri nastopanju (E30 – v gledališkem smislu sem bol samozavestna, ker vem, da igram) in vzpostavljanju stika z drugimi (F14 – jaz sem bila ful plašna punčka / zdej vidim, da pridem do ljudi in se začnem preprosto z njimi pogovarjat). K samozavesti prispevata tudi pozitiven odziv publike in visoke sodniške ocene (F26 – pa tekme, ki jih imamo in dobimo visoke ocene, vidim, da nekaj delamo prav). Z odrskimi izkušnjami in sposobnostjo improviziranja člani tudi premagujejo tremo (A11 – pomaga tud pr tremi, znebiš se je / js sm mela včasih ful tremo, ful sm bla živčna skos).

Štirje od sedmih intervjuvancev so povedali, da so impro delavnice vplivale na njihovo dožemanje sebe (E34 – bolj sem sproščena biti jaz v odnosu s komerkoli; F21 – in to loh pokažem drugim, da se ni treba skrivat / lahko se pokažem in sem jaz; F23 – vedno večkrat sem jaz, naj vidijo, kakšna sem v resnici). Sedaj si upajo biti oni, hkrati pa se ne obremenjujejo z mnenjem drugih (A19 – včasih sem se ful sekirala, kaj si drugi misljo / ampak res ni važn, kaj si ostali misljo; A20 – ne obremenjujem se s tem, kaj si drugi misljo), vseč so si, kakršni so, in to tudi pokažejo ostalim (F22 – sicer včasih še spoznam ljudi, za katere vem, da imajo kakšno slabo mišljenje o meni, imam zadržek, da nisem jaz, imam drugo masko / ampak vedno manj; F24 – če imajo kaj proti men, naj majo, koga briga / važno, da imam ljudi okoli sebe, ki me imajo radi, in to mi je pomembno / in mislim, da mi je ŠILA to tudi dala). Pomembnejše od mnenja družbe jim je mnenje zanje pomembnih drugih. Poročajo tudi o večjem zaupanju vase in v svoje sposobnosti (E31 – ker sem do zdaj že toliko z improvizirala, da če kaj zafknem, vem, da bom pa še tokrat z improvizirala).

- ***Medosebni odnosi***

Ker se bolje počutijo v svoji koži in si upajo biti to, kar so, imajo tudi boljše (G11 – izboljšala sem tud odnose z vrstniki, sošolci in sošolkami) in pristnejše odnose z vrstniki (G32 – ŠILA je vplivala na mojo samozavest, ampak ne tolk pri javnem nastopanju kot pri medsebojnih odnosih). Izkušnja zaupanja med člani skupine je za nekatere pomembna tudi

za druge odnose. Sogovornica je povedala, da sedaj lažje zaupa tudi v drugih situacijah (E18 – lažje zaupam ljudem, ker se nekako naučiš; E20 – v življenju lažje zaupam ljudem, ni mi bed, lahko delim stvari).

Spodbuja tudi empatično vedenje. Skupine se čez nekaj časa povežejo in bolje spoznajo, zato so člani v prizorih pozorni na čustva drug drugega in soigralcev ne želijo postavljati v situacije, ki bi bile zanje lahko neprijetne (B29 – ne izpostaviš neke osebne stvari, ki jo veš, ker bo potem soigralec zmrznil, ampak nekako to obrneš).

- ***Socialne veščine in komunikacija***

Sogovorniki so poročali o spremembi na področju socialnih veščin znotraj skupine, ki se kažejo tudi v drugih socialnih situacijah. Sogovornik, ki zase pravi, da je bil včasih zelo zadržan in so ga socialne interakcije spravljal v stisko, je povedal, da je sedaj njegov strah pred socialnimi interakcijami znatno manjši (C20 – mi je pa to pomagal, da sem pridobil to sposobnost ne bit anksiozen; C19 – da mi ni tok tesno pri pogovorih / ko si v neki interakciji z drugim človekom, da te ni strah, da boš nrdil narobe). Pozitivna izkušnja glede socialnih interakcij znotraj impro skupine ga opolnomoči za druženje z drugimi vrstniki (C23 – ja, v osnovni šoli sploh nisem z nikomer govoril / v drugem letniku pa se je to prjel, zdej pa mam prjatlje pa fajn razred) in tako ima tudi boljše odnose z njimi (C21 – ja, pa da mi ni zoprno hodit vn z ljudmi pa da med odmorom nisem na telefonu, ampak se pogovarjam).

Člani skupine so sedaj bolj družabni. Šest izmed sedmih sogovornikov je povedalo, da so bolj komunikativni. Izkušnja znotraj impro skupine jim je dala pogum za vzpostavljanje stikov (C22 – ker impro mi je dal začetni pogum, da se je čisto uredu pogovarjat z ljudmi). Eden od sogovornikov je to tudi definiral (C24 – samozavest socialnih veščin). Lažje pristopijo do ljudi (D9 – bolj si upam govorit z ljudmi, ki jih ne poznam D11 – ampak na splošno sem spremenila mišljenje / vedno, ko sem si rekla: 'Ne bom šla do tega človeka pa mu rekla nekaj,' sem si zdej rekla: 'Ja, pa bom.' / to sem začela po ŠILI). Opažajo tudi razlike v komunikativnosti med seboj in s sošolci, ki niso del impro skupine (F15 – vse ostale moje sošolke niso tok komunikativne kot jaz / jaz se tud z učitelji pogovarjam, če je treba kaj reči). So tudi bolj sproščeni v družbi.

Ena od sogovornic je povedala, da so delavnice vplivale na njeno doživetje različnih socialnih situacij in ravnanje v le-teh (E12 – v smislu, da znaš prebrat človeka, znaš iz tega

potem tudi kaj naredit; E13 – lahko z najmanjšim namigom znaš prebrat kaj človek želi od tebe in pol loh primerno temu reagiraš). Večja pozornost na reakcije v prizorih vpliva tudi na reakcije v vsakdanu in obratno (E21 – če si ful pozoren pri ŠILI na to, kako odreagiraš na določena čustva, postaneš pozoren na to tudi v vsakdanjem življenju; E22 – in obratno, če si pozoren vsak dan, potem pri impru to lažje odigraš). Večjo pozornost namenjajo tudi neverbalni komunikaciji, tako v prizoru (A16 – sem mela na začetku na splošno težave s premikanjem ... nisem vedla, kam naj se dam in skozi to sem se ful naučila premikat po prostoru) kot v vsakdanjem življenju (E23 – telesna govorica / če ti je v neki situaciji ful neprijetno in nočeš, da drugi to vejo, spremeniš telesno govorico in ljudje bodo mislili, da se počutiš udobno / in potem včasih tudi ko spremeniš telesno govorico, pride občutek zraven).

Izkušnja soustvarjanja v skupini vpliva tudi na to, da improvizatorji bolje sodelujejo v skupini (A18 – morš poslušat stavek, da skombiniraš, kaj oni mislijo in kaj ti misliš, in se u bistvu ful naučiš pol sodelovat).

- **Kompetence**

Sogovorniki so razvili tudi različne veščine. Večina je izpostavila, da so sedaj bolj iznajdljivi (B13 – kadar si postavljen pred situacijo, ki je nisi pričakoval, hitreje in boljše odreagiraš in nisi čisto zmeden; B14 – recimo kakšni sošolci, ki nimajo tega, so čisto zmedeni, ko jih profesorica kaj vpraša / jaz pa samo rečem nekaj ... tako kot pri ŠILI) in prilagodljivi.

Nekateri so pod pritiskom bolj izvirni (G40 – sm precej tekmovalna in te to mal bolj prisili, da si izviren).

Bolje se znajo izražati na različne načine, ne samo verbalno, kar jim pride prav tudi v vsakdanjem življenju (B16 – tudi pantomima ful prav pride / če greš naprimer v tujino in ne znaš jezika, lahko pokažeš, kaj hočeš).

- **Šola**

Pridobljene kompetence vplivajo tudi na spopadanje s šolskimi izzivi in posledično lahko vplivajo na šolski uspeh. Sogovornica je povedala, da je po impro vaji zelo sproščena in se lažje uči (D14 – ko pridem iz ŠILE v dom, se ful lažje učim, ker sem tko sproščena). Iznajdljivost in razvite verbalne spretnosti so se pokazale kot prednost pri ustnem

izpraševanju (G9 – pomaga konkretno v šoli – kkšna ustna spraševanja, da ne zablokiraš; G10 – tud če dobiš eno vprašanje, k ga ne znaš, znaš iz tega, kar veš, neki potegnt in naplest) in predstavitev pred razredom (A10 – če mam kakšno predstavitev za šolo – eno dobro oceno sem dobila tko, da sem krneki improvizirala).

- **Drugo**

Člani skupine so bolj suvereni pri reševanju izzivov vsakdana, ker jih nepredvidljive situacije ne vržejo iz tira (B12 – spopadati se s stvarmi v vsakdanjem življenju; B13 – kadar si postavljen pred situacijo, ki je nisi pričakoval, hitreje in boljše odreagiraš in nisi čisto zmeden).

Pri igri postanejo druge osebe in sprejemajo različne vloge – v prizoru so kos izzivom, ki jim morda v »resničnem življenju« ne bi bili. Izkušnja, da nekaj zmorejo, je zanje lahko dragocena in pomaga pri vizualizaciji želene reakcije, o čemer je pripovedovala ena od mojih sogovornic (E25 – velikokrat v situaciji, ko mi ni udobno, si ustvarim nek karakter, kakršen bi želela izpasti, kakršna želim biti ta trenutek; E26 – in poskusim delovati, kot bi deloval ta karakter, in potem je ful lažje).

Igra in improvizacija imata lahko tudi terapevtski učinek (C4 – ampak je pa fajn sprostit to iz sebe, če se ti kej nabere v glavi; E6 – vse sranje, k si ga doživel čez teden, je s ŠILO šlo stran).

Improvizacijske igre so lahko uporabne na različnih področjih, saj so odličen ledolomilec. Ena od članic skupine je vodnica pri tabornikih in improvizacijske igre uporablja za sprostitev in zabavo znotraj drugih skupin (F19 – ŠILA mi ful dobr hodi, ker dam notr igrce, in če ne vem, kaj, se kaj spomnim in se v tistem trenutku spomnim, kaj bomo počeli, večinoma je improvizacija / sej si pripravim prej načrt, ampak veliko spreminjam / pr tabornikih se mi dost pozna / al pa ko morem pripraviti kakšne stvari, mi pridejo te igre, ki jih igramo tu, prav).

4.1.5. Spoznanja

Pri improvizaciji pridemo v stik s svojimi občutki, pozorni smo na svoje reakcije in delovanje v skupini, pri tem pa lahko pride do raznih spoznanj. Spoznanja svojih sogovornikov sem glede na vsebino razdelila na tri področja: spoznanja, ki so vezana na improvizacijo, spoznanja, ki so vezana na skupinsko dinamiko ter osebna spoznanja.

- ***Vezana na improvizacijo***

Nekateri improvizatorji imajo raje konkretne navdihe, drugi abstraktne in bizarne. Ena od članic skupine je skozi vaje ugotovila, da jo bolj navdahnejo enostavni in konkretni predlogi (G17 – sem ugotovila, da ful lažje izpeljem, če mam simpl naslov; G18 – če mi na primer rečeš, da moram neki odigrat v zvezi s hobotnico, k je šla na pohod, ali pa nekaj v zvezi s frizerskim salonom, si bom za frizerski salon lahko ful več zamislila).

Tekom vaj so spoznali, da pri impro vajah izboljšajo veščine, ki jim koristijo tudi v vsakdanjem življenju (E35 – mentor nam je tudi povedal, kako to lahko uporabimo v vsakdanjem življenju; E36 – nekaj, kar je povezano z igro in gledališčem in tudi koristno za vsakdanje življenje).

- ***Vezana na skupinsko dinamiko***

Preko spoznanja, da je treba svoje soigralce poslušati in upoštevati, so se naučili, kako pomembno je takšno sodelovanje za delovanje skupine (A17 – sodelovat v ekipi / ker moraš poslušat svoje soigralce, kaj oni govorijo, ker če maš ti sam v glavi svoje, pol je prizor tko kr neki). Če uveljavljajo le svoj prav, se v prizoru ne zabavajo in ni kvaliteten.

Spoznali so tudi, da se zaupanje gradi sčasoma (F37 – mi imamo vzpostavljeno neko zaupanje in povezanost, z njimi pa še ne), zato je prihod novih članov izziv in nad njim niso najbolj navdušeni, hkrati pa so spoznali, da novi člani spodbujajo komunikativnost in odprtost skupine (F38 – ti pa pomagajo novi pri tem, da lažje komuniciraš tudi z ostalimi, ki jih ne poznaš, v vsakdanjem življenju), kar se pri posameznikih kaže tudi pri vsakdanji komunikaciji.

- ***Osebna spoznanja***

Sogovornica, ki se je za improvizacijo navdušila zaradi sestre, je kasneje spoznala, da se zgleduje po njej (A5 – sem u bistvu skozi ŠILO ugotovila, da se ful zgledujem po svoji sestri, ki je nek moj vodnik skozi življenje). Spoznala je tudi, da manjši deli vplivajo na celoto in da so podrobnosti pri igri pomembne (A14 – vsak najmanjši faktor lahko ful vpliva na celoto). Kot primer je navedla mimiko, ki je pomemben del komunikacije (A15 – na primer izraz na obrazu – to, kar smo delal dans na vaji / to tko ful loh spremeni / sploh ti ni treba nič reči, pa drug že ve: 'Aha, to je čudn,' al pa: 'O, waw, to je dobr.') tako na odru kot v drugih situacijah.

Sogovornica, ki se je impro skupini pridružila predvsem zaradi zunanjih vplivov – potrebovala je OIV-točke in to se ji je zdel najbolj zanimiv in dostopen način, da jih pridobi –, je najprej spoznala, da ima strah pred neznanim in novimi izkušnjami (D17 – da si ful ne upam delat stvari, sploh če so nove), potem pa je prišla do spoznanja, da so nova doživetja lahko prijetna in se ni smiselno bati neznanega (D18 – ne upam si sprobat, ampak zde sem spoznala, da ni treba, da si ne upam / probaš in pol sam vidiš, a ti je všeč al pa ne; D19 – ja, naprimer če bi rekli, da gremo nekam s kanujem, pa nisem bla še nikoli, bi ponavadi bla moja reakcija: 'Ne, ne morem it, si ne upam ...' pol pa, k bi šla, bi vidla, da je super). Povedala je tudi, da je spoznala, da ima nizko samozavest (D20 – pri eni vaji sem si priznala, da mam nizko samozavest / sej sem vedla že prej, ampak si tega nisem priznala), kar je pomembno za to, da sedaj lahko dela na samozavesti in jo izboljša, če želi. Spoznala je tudi, da potrebuje malo dlje časa od ostalih članov skupine, da se sprosti (D22 – malo več morm bit not kot drugi, ostali hitro prešaltajo, jaz pa rabim malo več, da padem not). To je pomembno opažanje, ker kaže na to, da je v stiku s svojimi občutki in skupino. Ker se je skupini pridružila zadnja, sedaj še potrebuje dlje, da se sprosti, sčasoma pa bo vedno bolj sproščena.

Sogovornica, ki je opazila, da so se skozi impro vaje izboljšale njene retorične spretnosti, je ugotovila, da to pozitivno vpliva na njeno samozavest (F16 – nasploh se mi zdi, da mi omogoča govorne sposobnosti, sem zrasla na samozavesti s tem, ko sem to pridobila). Pozitiven odziv publike in soigralcev, izboljšane retorične spretnosti in večja iznajdljivost so jo pripeljali do spoznanja, da lahko zaupa vase (F20 – samozavest / v življenju sem bila dost uspešna – v šoli, gledališču – in so me dost zbili na tla / in ŠILA mi je dost dala, da zmorem to, da mi to gre / da mi gre nekaj dobro).

Naslednja sogovornica je spoznala, da ima bujnejšo domišljijo, kot je mislila (G24 – spoznala sem, da mam precej bl bujno domišljijo, kot sem mislla). Bujna domišljija pa jo lahko ovira pri soustvarjanju (G28 – je pa to tud problem, ker maš eno idejo v glavi, k jo hočeš izvest, med tem ko ma pa tvoj soigralec eno drugo idejo). Spoznala je tudi, da je verbalno spretna in verjetno zaradi tega težje igra v prizoru z nekom, ki tudi veliko govori (G26 – pa da me taki ljudje, kot je M, ki sami po seb ful govorijo pa se ful zafrkavajo, da me kr mal zablokirajo). Opazila je tudi, da lažje igra bosa (G29 – pa ful je lažje igrat brez copatov, da si ful bolj sproščen, ful se lažje gibaš okol, te copati te kr mal vlečejo), saj je tako bolj v stiku s sabo in z okoljem.

4.1.6. Priporočilo

Člani skupine vidijo improvizacijo kot pozitivno in koristno stvar (G44 – ja, ful je pozitivna stvar / pa to bi bla dost dobra metoda za iznajdljivost / na primer ena sošolka čist zablokira, čim je neki, česar ne ve: 'Kr dejte mi šut.' / js sm prou jezna nanjo, ker sem tko: 'Kaj počneš, no, nehej.') in si želijo, da bi zanjo vedelo več ljudi (G42 – men je škoda, da ne hodi več ljudi, da ni bolj poznano). Priporočili bi jo tudi ostalim vrstnikom (F43 – da je ŠILA ful the best in bi vsak mogu to probat / ene interesne dejavnosti bi mogle bit obvezne za vse / naprimer taborniki in ŠILA, k ti ful veliko da), ker predvsem koristi pri izboljšanju samozavesti in premagovanju treme (F44 – naprimer moji sošolci majo ful težav z govornimi nastopi / mislim, sej jaz sem tud živčna, ampak na začetku / isto je trema kot pred nastopom in pol speljem do konca in je čist u redu na koncu / znam se postaviti v prostor in komunicirati z drugimi in bi blo dobro za ostale).

5. RAZPRAVA IN SKLEPI

V tem poglavju se dotaknem pomembnejših tem, o katerih sem se v intervjujih pogovarjala s sogovorniki. Predstavim, kako doživljajo improvizacijske delavnice, kaj jih je vzpodbudilo, da so se jim pridružili, katera znanja in veščine so pridobili, kako to vpliva na njihovo vsakdanje življenje, samozavest in samopodobo ter do kakšnih spoznanj so prišli med obiskovanjem delavnic. Nato predstavim svoj pogled na pojav z vidika improvizatorke, mentorice in raziskovalke.

5.1. RAZPRAVA

Kako pomemben je v adolescenci vpliv vrstnikov, se je pokazalo že pri prvem vprašanju. Sogovorniki so povedali, da so za improvizacijo slišali od sošolcev in sošolk, ki so jim poročali o svoji izkušnji z improvizacijo in jih povabili zraven. Impro skupini se rade pridružijo predvsem osebe, ki imajo veselje do igre in nastopanja, pomemben element za odločitev je bil tudi pozitiven prvi vtis.

Šolska impro liga je tekmovanje v gledališki improvizaciji med srednješolskimi ekipami v Sloveniji. Njen cilj je mladim ponuditi sproščeno in zanimivo dejavnost za ustvarjalno preživljanje prostega časa (ŠILA, 2018). Prosti čas je čas, ki ni zapolnjen z obveznostmi, in v njem človek sam svobodno izbere, kaj želi početi. Med drugim je namenjen tudi razvedrilu in razvijanju osebnosti. Pri mladostnikih je pomemben dejavnik vzgoje za življenje. Kulturna vzgoja v prostem času pripomore k razvoju vsestranske osebnosti in krepljenju osebnih odnosov (Kristančič, 2017). Udeleženci skupine pri improvizaciji doživljajo predvsem pozitivne občutke, kot so zabava, veselje in sproščenost med vajami, po vajah in na nastopih, veliko pa jih je izpostavilo tudi, da jih napolni s pozitivno energijo. Nekateri so o sproščenosti govorili v smislu, da so res lahko to, kar so, lahko so igrivi in jih ne skrbi, da bodo rekli ali naredili kaj narobe, drugi pa so izpostavili sproščenost v smislu socialnih interakcij. To sta dijaka, ki sta v drugih socialnih situacijah bolj sramežljiva in imata strah pred stikom z vrstniki, sploh s tistimi, ki jih ne poznata dobro. Znotraj impro skupine se zaradi prijetne klime lahko sprostita in uživata. V skupini so za dobro vzdušje pomembni tudi čustveni procesi in privlačnost za člane – tedaj je skupina stabilna. Vzdušje se reflektira v percepciji članov skupine ter je odvisno od povezanosti članov in privlačnosti skupine za posameznike (Ule, 1994). Zelo pomembni in izraziti so tudi občutki sprejetosti, zaupanja in povezanosti med člani skupine.

5.1.1. Zakaj je improvizacija tako privlačna za mladostnike?

Keith Johnstone (1999) pravi, da je mladostnikom impro vseč, ker predstavlja izziv in ker lahko vadijo tiste socialne veščine, ki si jih želijo pri sebi izboljšati. Elegantnost socialnega vedenja in iznajdljivost v napetih situacijah so sposobnosti, ki so dragocene na različnih področjih. Pri klasičnem gledališču skušajo igralci z vajo preprečiti, da bi se zgodilo karkoli spontanega ali nepredvidenega, čar improvizacije pa je ravno v tem, da nepredvidljivo naredi zabavno. Nepredvidljivost lahko običajno ljudem predstavlja velik stres, moji sogovorniki pa jo vidijo kot izziv in pri nekaterih je to glavni razlog, da so se odločili postati improvizatorji. Ustvarjajo enkratne spontane prizore, ki jih ni več mogoče ponoviti. Randy Dixon (2011) pravi, da je proces improvizacije nenadomestljiv umetniški proces, katerega produkt ni končni cilj, ker je minljiv in se ga ne da ponoviti. Po drugi plati pa so nekateri sogovorniki izpostavili, da je past spontanosti in nepredvidljivosti v tem, da ob slabem dnevu ali raztresenosti prizori niso dobri.

Vsi sogovorniki so na tak ali drugačen način povedali, da radi obiskujejo improvizacijske delavnice, ker so tam lahko to, kar so v resnici. So v okolju, ki jim ne diktira, kako naj se obnašajo in kako naj razmišljajo, temveč jih spodbuja k izražanju resničnega mnenja ter jih vodi v stik z njihovimi občutki in domišljijo. Keith Johnstone (1999) pravi, da je v primernem okolju vsak domnevno nedomiseln človek lahko domiseln. Pogosto se trudimo biti običajni, da ne bi izstopali v družbi. Šolski sistem spodbuja premišljene in naučene reakcije, zatira pa trenutne vzgibe in ideje, češ da so obscene in neoriginalne. Pri improvizatorjih spodbuja zavedanje idej, ki se jim porajajo; ne skušajo jih blokirati zavoljo družbenega dojemanja, kaj je obsceno. Improvizatorje uči, da se borimo proti svoji domišljiji, kadar skušamo biti domiselni, da nismo odgovorni za vsebino svoje domišljije in da je domišljija naš pravi jaz.

Nekatere impro discipline so gledališke igre in vsaka od njih rešuje določene uprizoritvene naloge, na primer: nastopanje, komunikacija, oblikovanje zgodb. (Dimec, 2017). Za vsako izmed teh nalog so potrebne določene spretnosti in glede na to so vsakemu posamezniku nekatere vrste disciplin bližje kot druge, odvisno od tega, na katerem področju je močan.

Pri improvizaciji je poudarek na sodelovanju; cilj je, da člani kot skupina čim bolj enakopravno sodelujejo pri reševanju odrskih nalog (Dimec, 2017). Vsi člani skupine so izpostavili, da čutijo povezanost, in tudi poudarili, da jim je to zelo pomembno – na vaje radi prihajajo tudi zaradi družbe. Kako pomembno je zaupanje, ki se zgradi sčasoma, je

razvidno tudi iz pripovedovanj, da jim ni všeč prihod novih članov, saj z njimi težje igrajo, ker med njimi še ni tega zaupanja. Dragocena jim je tudi izkušnja zaupanja v smislu, da se prepustijo soigralcem in jih ne skrbi, da bi morali sami v celoti nositi breme in odgovornost – če jim bo šlo za nohte, jim bodo soigralci priskočili na pomoč. V soustvarjanju vidijo prednost in priložnost za ustvarjanje nečesa novega in vznemirljivega. Pomembno je, da vsi sodelujejo ter s tem razvijajo posamezne spretnosti in prispevajo k skupnemu cilju. Proces skupinskega dela mora biti vseskozi prisoten, da se gradi na spontanosti in spodbuja svobodo osebnega izražanja.

Pomemben vpliv na mladostnikov odnos do improvizacije ima tudi mentor. Če ima strast in veselje do tega, kar počne, se to pokaže tudi v odnosu celotne skupine. Pogosto je mentor njihov prvi stik z improvizacijo, predstavi pa jih tudi v impro skupnost. Je oseba, po kateri se zgledujejo in od katere se učijo. Tudi podpora publike in sodnikov mladim improvizatorjem veliko pomeni, saj jim da vedeti, da je njihovo prizadevanje opaženo in zaželeno.

Improvizacija vpliva na različna področja življenja mladostnikov. Moji sogovorniki so poročali o izboljšani samozavesti pri nastopanju in vzpostavljanju stika z novimi ljudmi. Pomemben učinek je tudi izboljšana samopodoba – improvizacija jim pomaga priti v stik s seboj in jim da prostor, da se lahko pokažejo takšni, kakršni so. To izkušnjo prenesejo tudi na druga področja življenja. Ker se dobro počutijo glede sebe, imajo v skupini pristne in tesne odnose, to izkušnjo pa prenesejo tudi v odnose z ljudmi, ki niso člani skupine. Znotraj skupine so prav tako izboljšali socialne veščine. Lažje vzpostavijo stik z novimi ljudmi in pred njimi ne občutijo tesnobe. So bolj komunikativni in dobro sodelujejo v skupini. To se je posebej izrazito pokazalo pri dveh mladostnikih, ki imata sicer večje težave z vzpostavljanjem stika z vrstniki in vključitvijo v družbo. Izkušnja sprejetosti je zanju zelo pomembna.

Pri improvizaciji so mladostniki razvili tudi različne kompetence, kot so: iznajdljivost, prilagodljivost, izvirnost in suverenost pri različnih načinih izražanja. Poročajo tudi o terapevtskem učinku udeležbe na improvizacijskih delavnicah, saj lahko sprostijo napetost, ki se jim nabira čez teden. S temi pridobljenimi kompetencami se mladostniki bolje znajdejo v šolskem okolju in jih ni strah šolskih izzivov.

Ker so v stiku s samimi seboj ter pozorni na okolico in svoj položaj v njej, so med delavnicami prišli tudi do različnih spoznanj, bodisi osebnih bodisi vezanih na konkretno

skupino in njeno dinamiko. Ta spoznanja jim koristijo tudi v vsakdanjem življenju. Pomembna informacija je bila tudi, da bi vsi sogovorniki improvizacijske delavnice priporočili vrstnikom, kar pomeni, da se zavedajo pomena pridobljenih izkušenj in jih želijo tudi vsem ostalim.

Kot mentorica skupine sem med delavnicami opazala, da dijaki v njih resnično uživajo. V delo vlagajo trud in so zelo dovezetni za učenje, ob tem pa se zabavajo. Sama sem se skozi improvizacijo naučila soustvarjanja in prisotnosti v trenutku, hitro se sprostim v različnih okoljih in situacijah. Vzpostavila sem boljši stik s seboj; s svojimi občutki, načinom razmišljanja in reakcijami v različnih socialnih situacijah. Bila sem priča in soudeleženka v neponovljivih prizorih, kar je včasih slabo, včasih pa dobro. Sem bolj iznajdljiva in lažje stopim v stik s svojo domišljijo. Z improvizacijo sem razvila pomembne veščine, ki mi danes pridejo prav na vsakem koraku.

Menim, da so impro delavnice nekaj, kar bi moral izkusiti vsak, zato sem se odločila postati impro mentorica in tudi drugim pokazati, kako čudovita izkušnja je to. V veliko veselje mi je videti skupino mladih ljudi, ki uživa v ustvarjanju prizorov, in se veseliti uspehov skupaj z njimi. Vesela sem, da lahko skupaj ustvarimo prostor, kjer smo vsi sproščeni, se smejimo in zabavamo. Vsakič znova me navdušijo njihove asociacije, ideje in pogled na svet. Poučevanje v taki skupini je vzajemen proces – učimo se drug od drugega. Nisem le jaz njihova mentorica, temveč so tudi oni moji mentorji, saj se od njih veliko naučim – o improvizaciji, o njih in o sebi. Veliko mi pomeni, da opazijo in cenijo moj trud.

Pričakovala sem, da bodo rezultati raziskave pokazali, da se udeleženci na delavnicah zabavajo in so sproščeni, nisem pa si predstavljala, da ta sproščenost v tolikšni meri vpliva nanje. Pričakovala sem tudi, da bodo poročali o povečani samozavesti na področju javnega nastopanja in vsakdanje komunikacije ter o izboljšanju samopodobe. Predvidevala sem, da se udeleženci zavedajo uporabnosti veščin, ki jih razvijamo skozi improvizacijo, vendar nisem pričakovala širine njihovega zavedanja. Presenetili sta me natančnost artikulacije in stopnja samorefleksije, ki sta se pokazali pri intervjujih, kar je tudi pokazatelj vplivov improvizacije na razvoj spretnosti. Nisem pričakovala, da so zaznali toliko različnih učinkov na različna področja svojega življenja po zgolj letu in pol improviziranja. Predvidevala sem, da jim udeležba na impro delavnicah veliko pomeni, a so me njihova pričevanja kljub temu presenetila v pozitivnem smislu. Prav tako nisem pričakovala, da so pozorni na svojo vlogo v impro skupnosti in da so jim tekme v tak užitek.

Informacije, ki sem jih pridobila iz raziskave, so zame pomembne na področju vodenja impro skupine, za študij socialnega dela in na osebnem področju. Dragoceno je spoznanje, da so delavnice za udeležence pomemben vir moči v odraščanju in da se tega zavedajo. Pozitivna povratna informacija mi daje motivacijo za nadaljevanje vodenja skupine v tej smeri. Spoznanja iz vodenja skupine, skupinske dinamike in osebne refleksije pa lahko apliciram tudi na področje študija in kasneje opravljanja poklica socialne delavke.

5.1.2. Kakšno sporočilo je to za druge?

Impro delavnice so prostor, kjer se mladostniki lahko sprostijo in izrazijo. Vidiijo, česa vsega so zmožni, če ni strahu pred tem, da bi kaj naredili narobe, kar je pomembna izkušnja. Tako okolje je spodbudno za razvoj različnih kompetenc, ki jih posamezniki nato prenesejo tudi na druga področja svojega življenja. Zanimivo spoznanje za razmislek je tudi dejstvo, da 16- in 17-letniki pravijo, da tam lahko izrazijo otroka v sebi. Iz tega sklepam, da v današnji družbi že zelo zgodaj začnemo zatirati svoj edinstveni način razmišljanja, domišljijo in izražanje igrivosti ter se raje učimo tega, kako naj se obnašamo, kaj naj čutimo in kako naj razmišljamo.

5.1.3. Kako jih ta izkušnja opolnomoči?

Različne veščine, ki jih mladostniki razvijajo med improvizacijskimi delavnicami, jih opolnomočijo tudi na področju šole. Sogovorniki so poročali o tem, da z več samozavesti in samozaupanja pristopajo k raznim šolskim izzivom, kot so na primer govorni nastopi ter komunikacija s sošolci in profesorji v razredu. Pri reševanju nalog so bolj iznajdljivi in suvereni, kot so bili pred obiskovanjem impro delavnic, rezultat tega pa so tudi dobre ocene. Predvidevam, da jim bodo te veščine koristile tudi pri študiju in kasneje pri opravljanju njihovega poklica – ne glede na to, katerega bodo izbrali.

Rezultate raziskave sem pridobila s poglobljenim izpraševanjem manjšega števila ljudi in niso posplošljivi na celotno populacijo. Odkrivajo pa pomembne elemente te dejavnosti in so dobro izhodišče za nadaljnje raziskovanje.

5.2. SKLEPI

5.2.1. Povod

Na udeležbo impro delavnic vplivajo različni dejavniki. Mladostniki so za improvizacijo slišali v skupnosti (ogled impro predstave), od ljudi, ki so jim blizu (sestra), videli so plakat na šoli ali pa je na šoli potekala predstavitev.

Pozitivna izkušnja vrstnikov in njihovo povabilo je ključen dejavnik za udeležbo. Pomembno vlogo ima tudi pozitiven prvi vtis ob stiku z improvizacijo in mentorjem.

Vzpodbudni element za pridružitve je veselje do igranja in nastopanja.

5.2.2. Doživljanje

Udeleženci impro delavnice doživljajo kot nekaj pozitivnega. Med vajami občutijo pozitivne občutke: povezanost, zaupanje, pripadnost, sproščenost, navdušenje, veselje.

Vaje in tekmovanja člane skupine napolnijo z energijo.

Počutje na vajah je lahko odvisno tudi od zunanjih dejavnikov – od tega, kaj se jim je dogajalo čez dan. Na začetku vaje so lahko nesproščeni, potem pa se med vajo vedno bolj sprostijo.

5.2.3. Kaj jim je/ni všeč

Improvizacija mladostnikom predstavlja izziv. Všeč so jim nepredvidljivost, spontanost, možnost ustvarjanja, svoboda odločanja. Všeč jim je, da spodbuja iznajdljivost, razvoj domišljije in ustvarjalnost. Radi se preizkušajo v različnih vlogah.

Posamezniki imajo raje tiste impro discipline, pri katerih je poudarek na področju, ki jim leži. Zavedajo se, da morajo vaditi tudi tiste, pri katerih je še veliko prostora za izboljšavo, vendar se jih raje izogibajo. Večinoma jim niso všeč discipline z veliko pravili in omejitvami.

Udeleženci delavnic radi delajo v skupini in se zavedajo prednosti skupinskega dela. Delavnic se radi udeležujejo zaradi druženja, ker je znotraj skupine vzpostavljeno zaupanje in čutijo medsebojno povezanost. Radi soustvarjajo in se zavedajo, da se skozi to razvijajo.

Radi igrajo z improvizatorji, ki so približno enako izkušeni kot oni, in niso naklonjeni prihodu novih članov, ker jim ne zaupajo.

Pomembno jim je, da se na vajah učijo novih stvari in vadijo, druženje je drugotnega pomena. Moti jih, če se zaradi pogovarjanja in neodločnosti izgublja čas.

Mentor ima pomembno vlogo. Udeleženci opazijo in cenijo trud mentorja, pomembna jim je pristna povezanost z njim, vidijo ga kot vzornika.

Za mlade improvizatorje je pomembna podpora impro skupnosti. Opažajo tudi, da so improvizatorji sproščeni. Pomemben jim je odziv publike.

Improvizacijske delavnice so prostor, kjer si udeleženci upajo biti to, kar so v resnici.

5.2.4. Učinki

Udeležba na impro delavnicah vpliva na različna področja življenja mladostnikov. Kaže se v večji samozavesti, zmanjšanju treme, večjem samozaupanju in izboljšani samopodobi. Spodbuja empatično vedenje in v pozitivnem smislu vpliva na medosebne odnose. Mladostniki znotraj impro skupine razvijajo svoje socialne veščine.

Vpliv delavnic se kaže tudi v sposobnosti izražanja na različne načine, večji izvirnosti ter boljši prilagodljivosti in iznajdljivosti.

Pridobljene veščine zmanjšujejo strah pred šolskimi obveznostmi in olajšajo reševanje izzivov vsakdana.

Improvizacijske delavnice imajo lahko tudi terapevtski učinek.

Udeležba na impro delavnicah vpliva tudi na manjšo obremenjenost mladostnikov z mnenjem drugih.

Med improvizacijskimi delavnicami so udeleženci prišli do različnih spoznanj o sebi, improvizaciji in svetu okoli sebe.

Udeleženci delavnic priporočajo improvizacijo vsem vrstnikom in jo vidijo kot pomemben vir moči.

6. PREDLOGI

Predlagam, da se podpre tovrstno dejavnost. Podpreti je treba organizacije in mentorje, ki se ukvarjajo z gledališko improvizacijo.

Treba bi bilo razširiti dostopnost do improvizacije za mlade, tako v osnovnih kot v srednjih šolah, ter jo približati čim večjemu številu otrok in mladostnikov.

Predlagam, da se mentorji s svojo skupino pogovarjajo o tem, česa so se pri improvizaciji naučili, kar jim koristi v vsakdanjem življenju. S tem bodo dodatno osmislili svoje udejstvovanje.

Predlagam tudi, da mentorji svoje delo predstavijo učiteljem na šolah svojih skupin. Predstavijo naj jim predvsem svoj pristop do dela z učenci ali dijaki in rezultate takega pristopa.

Nadalje predlagam, da mentorji predstavijo svoje delo in napredek skupine tudi vodstvu šole, da si bodo lažje predstavljali, zakaj je taka dejavnost za mladostnike pomembna.

Predlagam, da mentorji organizirajo nastope za učence šole, na kateri poučujejo, da bo čim več mladostnikov izvedelo za to dejavnost in se vanjo vključilo.

Mentorjem predlagam, naj posameznike v svojih skupinah spodbujajo, da dajejo predloge za vaje in predstave ter izrazijo svoje mnenje.

Nazadnje predlagam še promocijo gledališke improvizacije (za mladostnike in odrasle) v medijih.

7. UPORABLJENA LITERATURA

- Bohinc, R. (2016). *Improvizacijsko gledališče v Sloveniji* (Diplomsko delo). Pridobljeno s 27. 5. 2018 <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=98877&lang=slv>.
- Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N. (2011). *Vzpostavlanje delovnega odnosa in osebnega stika*. 4. natis. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Dimec, M. (20017). *ŠILA – Šolska impro liga (interno gradivo)*. Neobjavljeno.
- Dixon, R. (2001). *Biti prisoten: spontano pripovedovanje zgodb in umetnost improvizacije*. Ljubljana: Kud France Prešern Trnovo.
- Horvat, L., & Magajna, L. (1987). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Johnstone, K. (1999). *Impro for storytellers*. London: Faber and Faber.
- Kobal, D. (2000). *Temeljni vidiki samopodobe*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Kobolt, A. (ur.) (2008). *Učenje na odru življenja. Projektno delo z ranljivimi skupinami mladih*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Kodele, T. & Mešl, N. (ur.). (2013). *Otrokov glas v procesu učenja in pomoči*. Ljubljana: Zavod republike Slovenija za šolstvo.
- Kristančič, A. (2007). *Svoboda izbire – moj prosti čas*. Ljubljana: Združenje svetovalnih delavcev Slovenije.
- Maksimović, Z. (1991). *Mladinske delavnice: Psihološki primarnopreventivni program, namenjen mladostnikom zgodnjega obdobja*. Ljubljana: Sekcija za preventivno delo pri Društvu psihologov Slovenije.
- Malekoff, A. (2004). *Group work with adolescents – principle and practice*. 2nd ed. New York: The Guildford Press.
- McGregor, L., Tate, M. & Robinson, K. (1977). *Learning Through Drama: report of the Schools Council Drama Teaching project (10-16)*. Oxford: Heinemann Educational Books.
- Mesec, B. (1997). *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

- Milošević-Arnold, V., & Postrak, M. (2003). *Uvod v socialno delo*. Ljubljana: Študentska založba (Knjižna zbirka Scripta).
- Slovar slovenskega knjižnega jezika. (2015). Pridobljeno 20. 5. 2018 s <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>.
- Spolin, V. (1999). *Improvisation for the Theater*. 3rd ed. Evanston, Illinois: Northwestern University Press.
- Squirrell, G. (1999). *Developing social skills: a learning resource manual for trainers and educators working in non-traditional learning environments*. Lyme Regis: Russell House.
- Stewart, D., C. (1999). *Dramattack!* Dorset: Russell House Publishing.
- ŠILA – Šolska impro liga. (2018). Pridobljeno 27. 5. 2018 s <http://www.sila-impro.si/>
- Vera, D., & Crossan, M. (2005). Theatrical improvisation: Lessons for organisations. *Organisation studies*, 25(5). Pridobljeno 5. 4. 2018 s https://www.researchgate.net/profile/Dusya_Vera/publication/220040656_Theatrical_Improvisation_Lessons_for_Organizations/links/56aa398b08ae7f592f0f2a33/Theatrical-Improvisation-Lessons-for-Organizations.pdf?origin=publication_detail.
- Videmšek, P. (2008). Krepitev moči kot temeljno orodje socialnega dela. *Socialno delo*, 47 (3/7). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Pridobljeno 6. 6. 2018 s <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=58190>.
- Ule, M. (1994). *Temelji socialne psihologije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Ule, M., & Miheljak, V. (1995). *Pri(e)hodnost mladine*. Ljubljana: DZS.
- Zorn, J. (ur.). (2005). *Mednarodna definicija socialnega dela. V Globalni standardi izobraževanja in usposabljanja za socialno delo. Predlog novega etičnega kodeksa (str. 9)*.

8. PRILOGE

8.1. VPRAŠALNIK:

- Zakaj si se odločil/-a, da se pridružiš ŠILI?
- Kako se počutiš na vajah? Kaj ti je všeč?
- Česa si se tukaj naučil/-a? Kaj od tega ti (lahko) koristi tudi na drugih področjih (v šoli, pri drugih interesnih dejavnostih, doma)?
- Če primerjaš svoj odnos do javnega nastopanja, kakršen je danes in kakršen je bil, preden si se pridružil/-a ŠILI, kakšne so razlike?
- Kako se počutiš v situacijah, ki so zate nove, v primerjavi s tem, kako si se počutil/-a, preden si se pridružil/-a ŠILI? Opiši razlike.
- Bi želel/-a še kaj dodati, vprašati?

8.2. INTERVJUJI:

8.2.1. Intervju A

Ž: Zakaj si se odločila za ŠILO?

Z: Am jaz ubistvu, ko sem bila v osnovni šoli in je moja sestra hodila na dramski in je vedno govorila kok je super in tko in sem že zaradi nje šla pogledat. In sem vidla, da mi ful paše igrat, ful bi rada igrala. In je tudi sestra v srednji šoli hodila na ŠILO in sm šla gledat par predstav in sem vidla, da je to dejansko ful dobr in sem u bistvu skozi ŠILO ugotovila, da se ful zgledujem po svoji sestri, ki je nek moj vodnik skozi življenje. Ko sem prišla na gimnazijo, sm pričakovala, da bomo tud mi mel ŠILO in pol k sm pršla in je ni blo sm bla tko okeeej ... In k smo jo dobil sm bla ful vesela pa tko ful navdušena. Tud ko so nam jo predstavli sm bla tko yes yes yes yesss, ŠILA je! In takoj, ko je mentor reku, da bomo mel ŠILO na šoli sem se vpisala. Men je tko ... tud ful sm sproščena k sm v ŠILI. Pač ni tko nobenih pričakovanj al pa kej. Pa fajn je. Fajn družba, se mi zdi, k je tko zabavno.

Ž: Kaj pa ti je všeč pr ŠILI? Kaj ti kej kul na vajah pa pr nastopanju? Na splošno pri konceptu.

Z: Dejansko mi je dala tud tko ful improvizacije v življenju. Na primer tud če mam kakšno predstavitev za šolo – eno dobro oceno sem dobila tko, da sem krneki improvizirala. Ful mi pomaga tud pr tremi, znebiš se je. Js sm mela včasih ful tremo, ful sm bla živčna skos. Pa js sm tud oseba k se ful rada smeji, ful mi je vse smešn in na ŠILI se ful smejem, ker je ful zabavno to, sploh pr kkšnih zabavnih prizorih in mi je ful fajn pač, k me dejansko sprav v dobro voljo. Energijo mi da – uno k te nahajpa. To mi je ful dobr pr ŠILI.

Ž: Kaj pa bi rekla, da si se naučila na ŠILI? Zdej eno leto pa pol improviziraš ane? Česa si se naučila tukaj?

Z: Ubistvu, da vsak del, vsak najmanjši faktor lahko ful vpliva na celoto. Na primer izraz na obrazu: to kar smo delali na vaji. To tko ful loh spremeni. Sploh ti ni treba nič reči pa drug že ve »aha, to je čudno« al pa »o waw, to je dobro«. Res mejhno stvar rabiš, da spremeniš neki. Al pa to .. ne vem .. se mi zdi, da sem mela na začetku na splošno težave s premikanjem ... nisem vedla kam naj se dam in skozi to sem se ful naučila premikati po prostoru (ko govorimo o dejanskih igrah). Amm.... Kaj še? ... Pa na splošno sodelovati v ekipi. Ker moraš poslušati svoje soigralce kaj oni govorijo, ker če maš ti sam v glavi svoje pol je prizor tko kr neki. Morš poslušati stavek, da skombiniraš kaj oni mislijo in kaj ti misliš in se u bistvu ful naučiš pol sodelovati.

Ž: Okej. Se pravi, zdej si rekla glede sodelovanja, glede premikanja po prostoru, kar se tiče javnega nastopanja pa v neznanih situacijah ... v smislu, da če si pred nečim, k ne veš čisto točno kaj bo, da se znajdeš? Okej, kul. Kaj pa od tega ti pride prav v vsakdanjem življenju? Sej si že ful povedala no ampak če se še kaj spomniš?

Z: Včasih sem se ful sekirala kaj si drugi mislijo. Ampak res ni važn kaj si ostali mislijo tko ... Sem opazila, da se tko na splošno ... Ne obremenjujem se s tem kaj si drugi mislijo. Na primer na začetku v prvem letniku, sem skrbela za prvi vtis in sem se naprimer mazala s pudrom pa to use ane ... In pol sm začela k ŠILI hoditi in sem se vprašala zakaj? Res ni potrebe po tem. Ful rada zjutrej spim in mi je ful časa to uzel. Res mi ni treba se obremenjevati s tem kaj drugi mislijo.

Ž: V smislu samozavesti?

Z: Ja, tako.

Ž: Me veseli. Saj o tem si tudi že nekaj govorila pa me vseeno še zanima: na vajah in po vajah. Kako se počutiš?

Z: Am ... Odvisno od tega kakšen dan sem mela prej. Kdaj se na začetku počutim tko zaspano ... al pa je bil slab dan pa se slabo počutim. In pol tud o odvisno od vaje kaj delamo ... Če delamo kej ful energičnega al pa kej z gibanjem, pol ne bom več zaspana, ker se bom mogla premikati. Če pa kakšne bl govorne al pa take vaje delamo, sem pa isto zaspana ... ampak je čisto odvisno kakšen dan mam ane. Ampak večino Časa sem po mojem tko vesela. Mislim, mogoče sm zmatran, ker morš skos neki delati pa misli ampak ne tko, da bi blo ful naporno. Tko dobr občutek je. Ful me veseli pa družba pa to. Fino mi je pol po vajah.

Ž: Kaj ti pa na vajah ni ušče? Al pa bi želela spremeniti?

Z: Mogoče ... mislim js osebno s tem nimam težav ampak, da bi se mal treme znebil. Da bi mel z našo skupino mal več predstav. Na teh prireditvah al pa prijateljske tekme. Te novi k so pršli zdej pa tud eni drugi k so že nekaj časa u skupini, so mel ful treme. In sta dali vse od sebe ampak jih je trema zadrževala. Da bi mal več nastopal. Pa da bi čim več impro disciplin delal. Da bi se naprimer osredotočil na en skop. To sem že dost razmišljala. Na primer sklop z eksperti. In bi čim več disciplin na vaji nrdil. Da si znamo zbrati za tekme. Da vemo že, kaj mam, pol pa sam do končno zvadmo. Drugega takega pa nimam nič.

Ž: Super predlog. Bomo to uredil. Imate do konca šolskega leta še kakšno proslavo?

Z: Mhm ja, na koncu šolskega leta. Kar je fajn ampak pol proti koncu šolskega leta, ko grejo ljudje na počitnice že mal pozabjo. Če bi hotli dobit nove člane, bi blo fino, da se na začetku leta zmigamo pa nrdimo tud kkšne plakate.

Ž: Kaj pa kar se tiče odnosa s sošilarji? Ostalimi v skupini. Kako se počutš glede skupine na splošno?

Z: Pa men je super. Čeprou k pridejo novi člani se morš mal navadit. K je ena skupina in pride en not in je pomojm tud za njih tko ful težko k majo že neke fore pa so utečeni pa je mal awkward ampak se mi zdi, da se ful dobr razumemo. Da ni kkšne drame kukr u drugih skupinah, kar se mi zdi brez veze. Tud u šoli se hecamo na hodniku. Z enimi se boljš razumemo, z drugimi manj. Ampak nasploh se ful fajn razumemo, ni tko, da bi blo neprijetno v skupini. Tud ni mi bed igrat pred njimi.

Ž: Mhm, to sem tud jaz opazla. Js tudi velikokrat pozabim, da vi niste vsi sošolci ampak, da ste v različnih letnikih, ker mate tako kul energijo med sabo.

Z: Ja, ful se štekamo.

Ž: Bi še kej dodala?

Z: Mogoče bi lahko bla naša misija, da se naučimo vrata odpirat. To je pomojm najteži od vsega. To smo takrat pri uni mentorci delal velik. Dejansko si se mogu ful skoncentrirat na neki tok preprostega. Mogoče bi si lahko kkšne majhne cilje postavli.

Ž: A za vsako vajo posebej? Al naprimer za en mesec?

Z: Ja, tko. Za en mesec, k pomojm bi jih blo pol tko preveč. Kkšne mejhne cilje, da pol vidmo kaj smo nrdil.

Ž: Ja to je super predlog. Veliko si povedala že sama od sebe, ne vem kaj naj še vprašam. Bi še kaj dodala? O čem razmišljaš zdejle?

Z: O tem kaj bom jedla doma haha. ŠILA mi je res super, tko k pomislim kdaj na pretekle vaje. Ena vaja je bla tok smešna, da sploh nisem mogla ustat, k sem se tok smejala! Včasih k se smejim in so prjatli okol in se vsi začnejo smejat, kaj je s taboo?? Tko da mi je ful fajn, ful mi je zabavna, res dobr!

Ž: Super, hvala!

8.2.2. Intervju B

Ž: Zakaj si se odloču za ŠILA?

M: S prjatlom sva hodila na impro predstave in vidla da je to neki ful dobrga. Pe zdej hodva na predstave in naju je zanimaj kje se to da naučit in sva iskala. V šoli sem pol vidu predstavitev ŠILE in tko nekak sm pršu do tega.

Ž: Hodiš gledat kakšne impro predstave?

M: Ja, hodim na Maestro, ki je v SiTi teatru, bl taka zafrkancija.

Ž: Kaj pa ti je pri ŠILI všeč? Pri vajah in nastopanju?

M: To, da je nepredvidljivo ... ne veš kaj se bo zgodil, ne veš kakšna je publika, nč ne veš. In mi je fajn, da ni navadna igra k maš nek scenarij in morš tist povedat, vse si lohka sam zmišljuješ. Sam nrđiš prizor ... si režiser in igravec hkrati.

Ž: Če prav razumem, ti je všeč, da sam ustvarjaš neki in nimaš vnaprej napisan?

M: Ja, k si morš tist tekst zapomnt, tle pa sam govoriš.

Ž: Super. Še kaj?

M: Zabavno mi je. V tej skupini smo se ful povezal. Uživam v tem, da grem iz svoje kože in sprobavam nove stvari. To je glavni razlog zakaj sem se odločil za ŠILO.

Ž: Kaj pa kar se tiče nastopanja ... Ti je to všeč?

M: Ja itak, na odru ratam čist drug človk. Tud treme nikol nimam oz sem jo premagal v osnovni šoli ... to sploh ni problem, z veseljem grem na oder in zabavam ljudi.

Ž: Kaj pa te je pripeljalo do tega, da si premagal tremo, kdaj se je to zgodilo?

M: Ja že od osnovne šola je nimam. Zarad teh športnih tekmovanj pa to. K si postavljen pod stres in se nekaj iz tega izvlečeš in ga premagaš. Tudi kakšne predstave sem vodil. V osnovni smo mel gledališki klub in smo tam igral.

Ž: Je kaj kar ti pri ŠILI ni všeč?

M: Ja, ugibalne discipline. Ker mi ne grejo. Nimam idej in tudi ni te svobode

Ž: Je to nekaj, kar ti ni všeč ali ti ni všeč, ker ti ne gre? Bi se želel izboljšat v tem al ne bi raje sploh tega počel?

M: Bi se želel izboljšat ampak bi se pa še raje izognil temu.

Ž: Razumem. Kaj pa bi rekel, da si se naučil pri ŠILI?

M: Spopadati se s stvarmi v vsakdanjem življenju. Kadar si postavljen pred situacijo, ki je nisi pričakoval, hitreje in boljše odreagiraš in nisi čisto zmeden. Recimo kakšni sošolci, ki nimajo tega, so čisto zmedeni, ko jih profesorica kaj vpraša. Jaz pa samo rečem nekaj ... tako kot pri ŠILI. V vsakdanjem življenju ful pomaga! Kamorkoli greš lahko uporabiš to izkušnjo.

Ž: Tudi jaz mislim, da je to ena najboljših stvari, ki se jo naučiš pri improvizaciji – ni te več strah nečesa, česar na poznaš – veš, da se boš nekako izvlekel. In mislim, da se to pozna pri improvizatorjih in neimprovizatorjih (načeloma), da tudi če imaš predstavitev v razredu, o kateri mogoče nimaš sploh pojma, si malo prebereš, oblikuješ in veš, da boš že nakako. Se pravi, če prav razumem – opažaš, da se veliko bolje znajdeš v nepredvidenih situacijah?

On: Ja.

Ž: Še kaj?

M: Tudi pantomima ful prav pride. Če greš naprimer v tujino in ne znaš jezika, lahko pokažeš, kaj hočeš.

Ž: Se lažje znajdeš in izraziš?

M: Ja

Ž: Bi še kaj dodal?

M: Ne, to je to.

Ž: Je še kaj česar bi si želel pri ŠILI? Ali bi kaj spremenil?

M: Rad bi se naučil gibberish (izmišljeni jezik). Všeč mi je ta disciplina. Poskušal bi tudi take vaje, ko spreminjaš glas, da ne govoriš skos z istim. To bi tudi raje poizkusil. Rad bi tudi kakšne težje discipline. Ali pa kot je pri Maestru – da iz enega predmeta postaviš en cel prizor.

Ž: Se pravi, da iz enega navdiha – recimo predmeta – postaviš cel prizor in ni omejitve z disciplino, kot formatom?

M: Ja.

Ž: Še kaj?

M: Poizkušal bi nove stvari, da čim več izvem o improvizaciji.

Ž: Ali pogosto hodiš na improvizirane predstave?

M: Enkrat na mesec ... S prijateljem hodiva na Maestro zdaj redno že dve leti.

Ž: A res, super. Kaj pa ti je pri tem všeč?

M: Njihov princip nastopa. Ni vse tako podrejeno tekmovanju, veliko bolj sproščeno je. Vsak je sam, ne z ekipo in ne veš s kom boš moral odigrati prizor. Včasih je tudi kakšen prizor s publiko.

Ž: Misliš, da je ŠILA bolj tekmovalna kot Maestro?

M: Ja ... na tekmah ne delaš toliko za zabavo, bolj, da dobiš čim več točk od publike. Saj potek, k znaš pride tud zabava ampak ne na začetku ...

Ž: Na začetku je pritisk večji?

a: Ja.

Ž: Bi raje sam tekmoval, kot je v Maestru ali tako kot ŠILA – da skupine tekmujejo med sabo?

M: Meni je boljše v skupini, ker zaupaš ljudem in je lažje. Tudi veš česa si sposoben. Tam ne poznaš človeka in moraš tipat kaj zna.

Ž: Kaj pa delo v skupini ... Kaj na splošno misliš o tem?

M: Boljš je, ker je več idej in se da več naredit, kot če si sam. Tudi v skupini gradiš na samem sebi in si boljši. Dobiš tudi feedback, ker če si sam, ga ne.

Ž: Kaj pa na splošno, kako se počutiš na vajah? In na odru?

M: Odvisno od dneva. Če sem utrujen in sem mel veliko stvari, hitro ratam zaspan. Če ne pa poskočen. Tudi če kej jem, imam več energije. Sladkor na primer. Res je čist odvisno.

Ž: Kaj pa po vajah?

M: Takrat pa mal razmišljaš kaj bi lahko boljše naredu. Mal čudn postaneš ampak pol se spet začneš pogovarjat in je spet uredu.

Ž: Kakšne discipline in/ali vaje pa so ti najbolj všeč?

M: Kvadrat in eksperti. Na splošno te težje discipline. Tudi ko menjaš karakterje naprimer, to mi je všeč.

Ž: Kaj pa ti je všeč pri tem?

M: Postavljen si pod nek izziv. Če so tiste osnovne vaje, jih sam zdrdraš. Pa tudi všeč mi je, da ne veš kaj pričakuješ. Všeč mi je, da imaš pri kvadratu dost proste roke, ne veš kaj pričakovat – imaš samo eno besedo, prostor ali karkoli in potem delaš iz tega. Na to se opiraš, delaš pa karkoli. Ni kot kakšna disciplina z veliko pravili. Všeč mi je, da so pravila enostavna. Ker drugače se zgubim, pozabim kaj je sploh point, kaj je predlog publike recimo.

Ž: Tudi jaz mislim, da so ti prizori, ko črpaš navdih samo iz enega predloga velik boljši. Ker je improvizator lahko ful bl sproščen in ne rabiš razmišljat o okvirjih discipline. Bi še kaj dodal?

M: Da gremo kdaj kot skupina na kakšno predstavo. Da se še bl povežemo.

Ž: Kako pa ti je blo, ko smo meli vajo, ko smo se spoznavali na drugačen način in smo izvedeli bolj osebne stvari en o drugem? Naprimer resnice in neresnice o nekom? Si o soigralcih takrat izvedel kaj novega?

M: Ja, ker se povežeš.

Ž: Se ti zdi, da to dobro vpliva na to kako igraš potem skupaj?

M: Bolj jim zaupaš. Ker veš na kaj bojo odreagirali boljše, na kaj pa drugače. Ne izpostaviš neke osebne stvari, ki jo veš, ker bo potem soigralec zmrznil ampak nekako to obrneš ... Pa lahko bi kdaj imeli kakšne prijateljske tekme.

Ž: Ja, to smo se pa že nekaj menili, da bi blo fajn. Bom kontaktirala še druge mentorje glede tega.

M: Mislim, da bi blo učencem na šoli to zabavno gledat, sploh če pomislim na pozitiven odziv, ki smo ga mel pri šolskih proslavah. Enkrat smo nrdil en skeč, k sploh ni bil mišljen smešno pa se je folk smejal. Ljudje bi hodili, če bi se bolj vedlo, da se to na šoli izvaja.

Ž: Potem pa predlagam, da naredimo eno predstavo naslednji mesec, če ste za. Pa na proslavi na koncu leta. Se mi zdi fino, da dobite še kilometrino igralsko pred publiko.

M: Čist drugač je, ker je čist druga situacija. Ful lažje je, če se ti smejijo, kot, če te nemo gledajo in ne veš kaj naj nrdiš.

Ž: Prej si omenil, da težav s tremo že dolgo nimaš. Se ti zdi, da ti je tudi ŠILA kaj pripomogla k temu?

M: ja, zdaj mi je pa res že čist vseen kaj si bo kdo mislu.

Ž: Kaj pa kar se tiče samozavesti?

M: Včasih sem še preveč samozavesten. Preveč sem prepričan v nekaj in delam napake, ki jih ne bi smel, načeloma pa mislim, da imam neko normalno raven samozavesti, upam si v situaciji neki narest. Včasih pa preveč razmišljam ... Ampak načeloma nimam težav.

Ž: Super, hvala!

8.2.3. Intervju C

Ž: Kako to, da si se odločil, da se boš spet pridružil ŠILI?

T: Ostali iz skupine so mi večkrat rekli, naj spet pridem. Tud J, z njim se še najboljš razumem v razredu in pol sm se odloču, da bom šou. Na splošno mi je pa ušeč se sprostiti, ker sem v vsakdanjem življenju velik bolj vase zaprt in mi je mal nerodno pred ljudmi. Pol pa sem tuki s par ljudmi s katerimi se poznamo in vsi delamo neki, kar nam je zabavno, se je pa lahko sprostiti. Sej ne bom reku, da mam skos neke ideje v prizorih ampak je pa fajn sprostit to iz sebe, če se ti kej nabere v glavi.

Ž: Ful se mi izdi fajn, da prideš po tolk časa nazaj.

T: Takrat sem bil mal depresiven in pol mi je blo mal zoprno tukej skakat okol in se smejat z vsemi. Pa tukej sta bla enedva k sta mi šla mal na živce. Pa en od njiju je bil tukej za katera se mije zdel, da ma sam en tak stand up trenutek in se mi je zdel, da sam vnaprej govori fore, k si jih je že vnaprej izmislu in me je to motilo in sem si reku, da si bom vzel mal pavze, zdej sem pa nazaj.

Ž: Kako pa ti je bilo?

T: Takrat na začetku mi je blo ful dobr, pol pa počas ne več ... Pa naš prejšn mentor mi je bil zlo všeč. Zlo se mu je poznal, da ma res passion do tega. K je reku »z mal več tega pa tega« pa je začel skakat okol pa kazat pa k je naredu kkšn prizor z nami nam je blo tko »WAW a kr tok dobr se da pokazat?!«

Ž: Če prav razumem ti je bil navdih?

T: Je zlo prov navdih že. Tak pravi improvizator.

Ž: *Ja, on je ful človeški človek.*

T: Sej ne da mam kej proti ampak a bo on še kdaj pršu?

Ž: *Ne, on zdej počne druge stvari, zdej ma bl nadomeščanja.*

T: Se mi je zdel, da k sm mu reku, da bom nehal hodit je bil zlo razočaran. Nočem, da se to sliš egoistično ampak se mi zdi, da se mu bo fajn zdel, da sm zdej nazaj pršu.

Ž: *Js tudi mislm, da bi bil ful vesel, če bi slišal, da si nazaj, mu bom sporočila naslednjič, ko se vidiva.*

... pogovor o tem, kaj počne njihov prejšnji mentor ...

Ž: *Kako pa to, da si začel hodit sploh na ŠILO?*

T: M mi je že čist na začetku reku, če bi hodila na ŠILO. Pa že v osnovni šoli je pršla ena impro skupina in mi je blo tok fascinantno k so nrdil nek prizor k smo se mi drl ene stvari iz publike. Pa to, da igraš in nisi omejen. Sej filmi pa knjige pa te zgodbe, ki so že pred tabo so že fajn ampak tukej pa neki tko nastaja sproti pa ta dinamika v skupini mi je zlo zanimiva.

Ž: *V smislu, da ti je všeč, da nimaš vnaprej določeno kaj morš rečt ampak, da si zmišljuješ sproti?*

T: To mi je všeč, ja.

Ž: *Kaj pa ti je všeč pr tem? Občutek?*

T: Ja občutek ... pa svoboda. Pa to k sm prej reku, da se sprostiš.

Ž: *Pa če sem prej razumela prav tudi to, da si z ljudmi, ki jih poznaš.*

T: Ja, da si z ljudmi, ki jih poznaš in da je med nami eno nenapisano pravilo, da tud če se zgodi neki nerodnega, je kul, sej smo tuki... In ni tistega anxietyja v ozadju tvojih možganov.

Ž: *Če prav razumem, da ni tesnobe, da boš kaj narobe reku al naredu?*

T: Ja. Ker ko se pogovarjam s sošolci al pa tko ljudmi, ki jih ne poznam dobr mam to neko tesnobo zadi, da bom kej narobe reku al pa narobe izvedu to socialno interakcijo. Ampak tuki k je pa vse čist vseen je pa sproščujoče.

Ž: *Še kaj kar se spomniš?*

T: Zdej med tem ko smo mel vajo sem razmišlju o tem in mislm, da je to.. .

Ž: *Ali je kej kar ti ni všeč pr improvizaciji?*

T: Kar sem prej rekel, da mi ni všeč da so neki ljudje, ki majo vnaprej fore pripravljene in majo svoj trenutek in oder, da govorijo neke fore in se vsi smejiijo. In mislm, da ni to point improvizacije. Oziroma vem, da ni. Pri sami improvizaciji pa ne vem, če me kej moti.

Ž: Kaj pa bi rekel, da si se nauču iz improvizacije, kar ti je koristlo pri drugih področjih?

T: Da mi ni tok tesno pri pogovorih. Ko si v neki interakciji z drugim človekom, da te ni strah, da boš nrdil narobe. Sej ne pravim da more bit vsak pogovor noro sproščen pa da loh delamo kar nam paše ampak mi je pa to pomagal, da sem pridobil to sposobnost ne bit anksiozen.

Ž: V smislu socialnih veščin?

T: Ja pa da mi ni zoprno hodit vn z ljudmi pa da med odmorom nisem na telefonu ampak se pogovarjam. Ker impro mi je dal začetn pogum, da se je čist uredu pogovarjat z ljudmi.

Ž: Super, to je pa zelo lepo. Prej ti je blo pa zoprno se pogovarjat?

T: Ja, v osnovni šoli sploh nisem z nikomer govoril. V drugem letniku pa se je to prjel zdej pa mam prjatlje pa fajn razred.

Ž: Ful lepo. Še kej?

T: Ne, to je to.

Ž: Kaj pa v šoli? Recimo eseji al pa govorni nastopi?

T: Ne pr esejih še vedno rabim ful časa, da razmislim kaj bom napisal in mi pol zmanjka časa. Tud govorne predstavitve so mi še nerodne, ker je profesor zraven in more bit perfektno, ker boš ocenjen. To sem zdej čist nepovezano s ŠILO povedu, sam povem, da ni to nč vplival na šolo.

Ž: Se ti zdi, da je kej vplival na samozavest al pa samopodobo?

T: Ja

Ž: Veš mogoče kakšen primer?

T: Ja seveda, nočem se ponavljat. Samozavest socialnih veščin

Ž: Kaj pa kako gledaš nase?

T: Pri večini stvari sem dost kritičen do sebe, tko da to ni vplival. Drugač pa nimam težav s samopodobo. S samozavestjo pa pride tud samopodoba ... vejretno je pomagal.

Ž: Kaj pa izkušanje novih situacij? Naprimer: gremo s kanujem pa nikol še nisi šu. Se ti zdi kkšna razlika zdej pa prej?

T: Nova doživetja so mi bla vedno zanimiva, spoznavanje novih ljudi mi je blo včasih težje, zdej pa mi je kul. Nova doživetja so mi bla pa že prej prijetna. ŠILA bi jih težko spravla na slabše , boljše pa tud težko.

Ž: Je kaj kar pri ŠILI pogrešaš?

T: Pri urah?

Ž: Ja.

T: Najraje mam proste prizore, discipline pa so zabavne, sam so mal težje. Ogrevane igre pa so tud seveda fajn. Tko da, če bi blo približno enakomerno razdeljeno pa bi blo sploh super. To je čist moja osebna preferenca.

Ž: Kaj pa ti je boljše od področji ... karakterji, pantomima itd.?

T: Uno k je treba velik govorit mi je zlo težko. K morš govorno koherentno neki predstaviti kar ti beži po glavi. Tisto ko pa sodeluješ z enim človekom, dinamični pogovor, k če zaideš, on naprej pelje prizor in pogovor, brez da bi se ti ustavu, ker on zapolni tisto. Dopolnjujeta se. Tud če oba samostojno nista najboljša sogovornika in nadgrajujeta ideje en od drugega se mi zdi pa da vedno zlo lepo izpade. To mi je zlo ušeč. Pa pantomima

Ž: Te gibalne stvari, ki vključujejo interakcijo?

T: Ja. Ko sodeluješ z drugimi in poskusiš predstaviti (gibalno) kaj si je nekdo zmisli, je zabavno. Ko pa si ti tisti, ki si more vse zmisli za nekoga, da bo neki naredu je pa težko.

Ž: Si kdaj nastopal s ŠILO?

T: Nisem.

Ž: Bi si želel?

T: Ja, doživetje bi mi blo fajn. Vem pa iz izkušenj, da je nekaterim ljudem to kr neki ko gledajo. To zavedanje, da to kar ti delaš, je enmu kupu ljudi ful krneki je nekak neprijetno. Ampak ko pa se spomnš, da to delaš zase in svoje zabave in tiste, ki jim je to fajn, je pa lepo.

Ž: Ja super, upam, da boš ostal. Bi še kaj dodal?

T: A je moteče, če se ful smejim ko igram? Je to neki, kar se ne dela?

Ž: Pr improtu se zgodi svašta. In je najbl pomembno, da se zabavaš, če se zraven smeješ pa sploh super. Sploh tako kot danes na vaji, ko si se smeju in sta to pofurala v prizor, je bil res dobr prizor in je bil del tvojga karakterja. Bi še kaj dodal?

T: Ne, to je to.

Ž: Super, hvala!

8.2.4. Intervju D

Živa: Zakaj si se odločila za ŠILO? Kako je prišlo do tega?

G: Iskreno povedano: rabla sem OIV ure pa to se mi je zdelo najbolj zanimivo pa zabavno pa pri roki. Pa tud M sem poznala in tudi ostale v skupini. Zanimivo mi je blo kar mi je M povedala.

Ž: Kaj pa ti je blo kul pr tem?

G: Razlagala mi je kaj delate na vajah, kakšne prizore pa discipline pa na tekmah kakšne prizore so meli. Taka ful pozitivna stvar se mi je zdela.

Ž: Kaj pa ko si pršla. Kaj ti je blo všeč od tega?

G: Nič nimam za rečt, da mi ne bi blo kul, vse mi je blo fajn. Pr improvizaciji je vse ful smešno in pol se še ostali smejijo.

Ž: Če prav razumem – predvsem zabava? Nekaj kar počneš v prostem času?

G: Ja pa tud ko improviziraš, morš hitreje razmišljat in samega sebe postavljaš pred nek izziv.

Ž: V smislu, da ti možgani hitreje delajo?

G: Ja.

Ž: Bi rekla, da se obiskovanje ŠILE pozna tudi v vsakdanjem življenju?

G: Ja. Bolj si upam govorit z ljudmi, ki jih ne poznam, bolj sem družabna.

Ž: Imaš morda kakšen primer?

G: Nimam ... ampak na splošno sem spremenila mišljenje. Vedno, ko sem si rekla »ne bom šla do tega človeka pa mu rekla nekaj«, sem si zdej rekla »ja pa bom«. To sem začela po ŠILI.

Ž: Kaj pa v razredu s sošolci?

G: Ma s sošolci niti ne, saj se več al manj skos družimo in smo povezani, tko da ne bi rekla, da vpliva.

Ž: Kaj pa z ostalimi, ki niso sošolci? Kakšni starejši ali mlajši?

G: Zaenkrat hodim premalo časa, da bi to opazla al pa bil učinek.

Ž: Kaj pa šola? Kakšni govorni nastopi ali kaj podobnega.

G: Ne, ne bi rekla. Sem pa v dijaškem domu pred skupino brala poezijo, ki sem jo napisala. Mislim, da je tam pomagalo, ni pa samo to vplivalo.

Ž: Super, pišeš tudi poezijo? Že dlje?

G: Približno eno leto.

Ž: Kako pa si se odločila za to?

G: Smešna zgodba ... bla sem na biološkem taboru in je profesorica rekla, če bi kdo napisal poezijo z naslovom *Obrazi življenja* in me je ful pritegnilo in takrat sem začela pisat. Sem si že prej mislila ampak se nikol nisem spravla.

Ž: *Zanimivo, da si na biološkem taboru začela pisat poezijo. Redno pišeš?*

G: Zdaj jih imam 10. Morem bit al res ful vesela al pa ful ful žalostna, da se jih lotim pisat. Morajo bit ekstremi, tko da ni glih velikokrat.

Ž: *Si predstavljam, da so pesmi ful osebnoizpovedne. Kako je to povedat pred več ljudmi?*

G: Itak si vsak interpretira po svoje, ni direkt povedano. Oziroma je ampak drugi ne vejo.

Ž: *A bi si želela s ŠILO tud nastopat?*

G: Zaenkrat še ne, ker nisem še tok časa v tem, da bi izpadlo dobro ampak naslednje leto bi pa že.

Ž: *Iz osebnih izkušenj se mi zdi improvizacija taka stvar pr ker je težko it na oder, ker ne veš nič, hkrati je pa to osvobajajoče. Ker ti ne veš nič, oni vejo, da ti ne veš nič, vse si na mestu izmisliš. Loh je karkoli, noben ne pričakuje, da bo genialno, hkrati pa v trenutkih spontanosti se zgodijo najbl genialne stvari. Še kaj kar ti je na vajah všeč? In pri improvizaciji?*

G: Tukaj mi je všeč, ker smo ful povezani in lahko blekneš kar ti pade na pamet in je ful sproščujoče. Ko pridem iz ŠILE v dom, se ful lažje učim, ker sem tko sproščena. Tak naboj pozitivne energije je.

Ž: *Je na vajah ali improvizaciji kaj kar ti ni všeč? Bi si želela kaj drugače?*

G: Ne, men je vse v redu.

Ž: *Bi kaj dodala?*

G: Več pantomime. Ne zaradi soigralcev ampak zaradi sebe, ker vem, da v tem nisem najboljša. Ko moraš nakazat cel prostor.

Ž: *Se pravi bolj fizične akcije?*

G: Ja.

Ž: *Katero področje oz. segment improvizacije pa ti je najbolj všeč? Kakšna disciplina mogoče?*

G: Tisto, ko ima en v prizoru knjigo in lahko govori samo kar je napisano na eni strani. Lahko eno neumesno stvar rečeš, ki ni tok neumesna, ker se povezuje, drugi osmislijo to in pol ni tok neumesna. Ful dobro se izpelje vse skupaj, niti en prizor s to knjigo ni bil slab.

Ž: *Si raje tisti, ki ima knjigo ali tisti, ki prosto govori?*

G: Tisti, ki ima knjigo.

Ž: Si bila kdaj na kakšni predstavi improvizacijskega gledališča?

G: Ne, prej sploh nisem vedela, da obstaja.

Ž: Bi šla kdaj gledat?

G: Ja, enkrat sem že hotla it ampak sem mogla it domov, tako da bom še šla, ker loh dobim vtis o tem kako zgleda vse skupaj.

Ž: Kaj pa kar se tiče sodelovanja v skupini? Imaš raje, da sama vodiš sceno al dopolnjevanje?

G: Oboje mi je kul ampak če bi jaz vodila, bi rada, da mi ostali sledijo. Recimo zadnjič, ko sva z eno igrali prizor in sem imela idejo ampak potem me ni čist upoštevala in mi ni blo čist kul ampak potem, ko je pa ona vodila je blo tudi kul, ker sem vedla kaj morem delat. Nimam neke preference.

Ž: Si se pri vajah kaj naučila o sebi?

G: Ja ... da si ful ne upam delat stvari, sploh če so nove. Ne upam si sprobati ampak zde sem spoznala, da ni treba, da si ne upam. Probaš in pol sam vidiš a ti je všeč al pa ne.

Ž: V smislu, da se ti ni treba bat stvari ki jih ne poznaš?

G: Ja, naprimer, če bi rekli, da gremo nekam s kanujem pa nisem bla še nikoli, bi ponavadi bla moja reakcija »ne, ne morem it, si ne upam...« pol pa k bi šla, bi vidla, da je super.

Ž: Si se še kaj naučila o sebi?

G: Pri eni vaji sem si priznala, da mam nizko samozavest. Sej sem vedla že prej ampak si tega nisem priznala. Ne vem zakaj.

Ž: Jaz mislim, da človek rabi veliko poguma, da pride v skupino, kjer ljudje nekaj počnejo že veliko dlje kot on. In če praviš, da te je strah novih stvari in imaš nizko samozavest, je to kar ti počneš zelo velik korak.

G: Sej ni da sem introvert ampak rajš ne grem in ko grem vidim da je ful fajn. Če ne bi nobenga poznala ne bi prišla, ker niti ne bi vedla za to. Me je pa M kr prepričala, tudi, če me ni hotla. Tudi mislim, da morem bit res dobro razpoložena, da dobro izpadejo prizori. Spomnim se, da enkrat nazaj se mi ful ni dalo, ker sm se mogla pol še učiti in ni blo glih uredi kar sem delala. Malo več morm bit not kot drugi, ostali hitro prešaltajo, jaz pa rabim malo več, da padem not.

Ž: Oni majo že malo več vaj za sabo, tudi ti boš prišla tja. Kaj pa ogrevalne igre in prizori... Kaj ti je najboljše?

G: Vse mi je v redu, vsega je ravno prav, da se ogreješ, greš na prizor in za konec je nekaj konkretnega. Da greš postopoma čez vse.

Ž: Bi še kaj rada dodala?

G: Mislim, da sem vse povedala.

Ž: To je to, super, hvala !

8.2.5. Intervju E

Ž: Kako si pa ti prišla do ŠILE?

T: Vidla sem plakat na šoli. Že itak me je prej zanimalo in sem bla ful vesela, ko mi je B povedala, da je fajn in pol sva šli skupi in pol sem hodila in mi je blo the best.

Ž: Kako pa to, da si se odločila, da boš hodila? Kaj je blo tisto, kar te je prepričal?

T: Energija ... ta ekipa k smo bli na začetku. Nabita energija, ful the best. Vse sranje, k si ga doživel čez teden je s ŠILO šlo stran. Bil je vrhunec tedna ŠILA, res.

Ž: Kaj pa ti je všeč pri ŠILP?

T: Drugače je od gledališča, ker si hkrati režiser, dramaturg in igralec, združiš vse in so take lastnosti, ki bi jih vsak človek moral imet. Morš znat prebrat človeka in gradit na njem, nekaj moraš skovat z besedami in uveljavit igralske sposobnosti.

Ž: Dajva se malo ustavit pri vlogi režiserja, igralca in tega. Na kakšen način misliš, 'da bi vsak človek moral imeti te lastnosti'?

T: V smislu, da znaš prebrat človeka, znaš iz tega potem tudi kaj naredit. Lahko z najmanjšim namigom znaš prebrat kaj človek želi od tebe in pol loh primerno temu reagiraš.

Ž: Misliš tudi v vsakdanjem življenju?

T: Ja.

Ž: Kaj na primer?

T: Naš profesor za matematiko v prvem letniku nam je rekel, da morš znat prebrat kaj profesor želi od tebe, da boš dobil čim boljšo oceno in boš kasneje v življenju, ko boš naprimer šel na razgovor za službo, vedel, kaj bi delodajalec rad od tebe in se pol loh prilagodiš situaciji.

Ž: Se pravi, da poštedaš situacijo in ...

T: Se znaš prilagodit. Pol ti je lažje.

Ž: Kaj še ti je všeč?

T: Odnos, ki ga zgradiš z ljudmi. Pri igri in gledališču se zabrišejo neke meje in deliš z ljudmi stvari, ki jih nekomu direktno ne bi povedal, skozi igro pa veliko deliš o sebi. Naprimer jaz se z nekaterimi člani ekipe ne družim izven vaj, vem pa ogromno o njih. In tudi lažje zaupam ljudem, ker se nekako naučiš. Včasih se samo vržeš in ne veš kaj bo in moreš zaupat drugim, da te ujamejo. V življenju lažje zaupam ljudem, ni mi bed, lahko delim stvari.

Ž: Se spomniš še česa?

T: Če si ful pozoren pri ŠILI na to kako odreagiraš na določena čustva, postaneš pozoren na to tudi v vsakdanjem življenju. In obratno, če si pozoren vsak dan, potem pri impru to lažje odigraš. Lahko tudi naplahtaš ljudi ... naprimer telesna govorica. Če ti je v neki situaciji ful neprijetno in nočeš, da drugi to vejo, spremeniš telesno govorico in ljudje bodo mislili, da se počutiš udobno. In potem včasih tudi ko spremeniš telesno govorico, pride občutek zraven.

Ž: Misliš, da je še kaj česar si se naučila pri ŠILI vplivalo na druga področja tvojga življenja?

T: Te hitre reakcije. Moraš hitro odreagirat in upat, da bo nekaj nastal iz tega.

Ž: Kaj pa soočanje z neznanimi situacijami. Če primerjaš prej in zdaj, je kakšna razlika?

T: Verjetno ja. Velikokrat v situaciji, ko mi ni udobno, si ustvarim nek karakter, kakršen bi želela izpasti, kakršna želim biti ta trenutek in poskusim delovati, kot bi deloval ta karakter in potem je ful lažje.

Ž: Si zamisliš kako bi si želela, da se ta situacija razvije in potem delaš v tej smeri?

T: Ja.

Ž: Je kaj kar ti na ŠILI ni všeč?

T: Novi ljudje. Valda jih rabmo ampak čist spremeni dinamiko. Potem se ti prilepijo na unga enga, ki ga poznajo in jih to ful ovira, ker se jih oprimejo, navežejo se. Potem se težje vključijo. Mislim, da je ŠILA taka odprta skupina, da kdorkoli pride, ga bomo lepo sprejeli. Ne bomo obsojal.

Ž: Misliš, da je ŠILA kaj vplivala na tvojo samozavest in to kako gledaš nase?

T: Še vedno me je strah predstavitev v šoli in proslav. Dokler ne rabim postat neka čist tretja oseba, sem ful živčna. Ker sem še zmer jaz, če recimo vodim predstavo ali recitiram. Če pa greš na oder in igraš, je čist druga perspektiva. Mislm valda je trema na začetku ampak pozitivna. Lažje je igrat drugo vlogo, da nisi ti. Težko se je odpret pred tok drugih ljudi. Ni mi problem it na oder in igrat, tud če bom igrala samo sebe. Problem je it na oder in govorit kr neke tretje besede, tud če sm jih sama napisala. To mi je najtežje. V gledališkem smislu sem bol samozavestna, ker vem, da igram. Ker sem do zdaj že toliko zimprovizirala, da če kaj zafrknem, vem, da bom pa še tokrat zimprovizirala. ŠILA je vplivala na mojo samozavest ampak ne tolk pri javnem nastopanju, kot pri medsebojnih odnosih.

Ž: V kakšnem smislu?

T: Lažje pristopim do ljudi in bolj sem sproščena biti jaz v odnosu s komerkoli.

Ž: To je ogromno! Zavedanje »jaz sem ok« je ful pomembno na različnih področjih.

T: Dbest mi je blo k smo recimo delal tud en dan na mimiki, telesni govorici itd. Delal smo vaje za izboljšavo tega in mentor nam je tudi povedal, kako to lahko uporabim v vsakdanjem življenju. Nekaj kar je povezano z igro in gledališčem in tudi koristno za vsakdanje življenje.

Ž: Kakšne stvari pa rada delaš?

T: Rada pripovedujem, pripovedne igre so mi všeč. Nekaj k si morš sproti zmišljevati zgodbo.

Ž: Bi še kaj dodala?

T: To je to.

Ž: Super, ful hvala!

8.2.6. Intervju F

Živa: Zakaj si se odločila za ŠILO?

B: Veliko časa sem bila v gledališču. To mi je veliko pomenilo. Najprej mi je bilo ful grozno, ker ga ni bilo več, potem pa je prišel impro. In ko smo meli to predstavitev v šoli mi je bilo ful ušeč, ker je bilo dost podobno gledališču. Sicer je druga scena ampak je pa dost podobno. In ful rada igram in sem se pol odločila, da grem in mi je bilo ušeč. Že takoj na začetku, ko smo meli predstavitev.

Ž: Kako pa je izgledala ta predstavitev?

B: Prišel je mentor in se točno spomnim kakšen prizor sva odigrala.

Ž: Pred razredom?

B: Ja.

Ž: V kakšnem gledališču pa si igrala?

B: V osnovni šoli smo meli gledališče kot interesno dejavnost. Iz tega imam tudi malo prešernovo nagrado. Dobili smo zlato plaketo. Igranje mi dosti pomeni.

Ž: Kaj pa ŠILA? Kaj ti je pri tem všeč?

B: Izziv, da dobiš na tistem mestu nekaj kar morš odigrati. In kako s pomočjo soigralcev prideš do prizora in narediš eno ful dobro stvar. Ful uživam v igranju in tem, da se moreš v trenutku spomniti nekaj. Sploh ne veš, vržeš se v eno morje, ne veš kaj bo, ta adrenalin. Na splošno igranje in druženje, seveda.

Ž: V smislu izziva, da ne veš kaj se bo zgodilo?

B: Jaa tudi to. In sproščena sem, tudi na odru.

Ž: Bi rekla, da ti ta sproščenost, ki jo čutiš na vajah, kaj koristi v vsakdanjem življenju?

B: Jaz sem bila ful plašna punčka. Zdej vidim, da pridem do ljudi in se začnem preprosto z njimi pogovarjati. Ok, na začetku je malo čudno ampak vse ostale moje sošolke niso tok komunikativne kot jaz. Jaz se tud z učitelji pogovarjam, če je treba kaj reči. Nasploh se mi zdi, da mi omogoča govorne sposobnosti, sem zrastle na samozavesti, s tem, ko sem to pridobila. Tudi v šoli, ko sem vprašana, lažje najdem kakšne besede, lažje se izmotam ven ali pa pri govornih nastopih.

Ž: Misliš, da se vpliv ŠILE in samozavesti kaže še kje?

B: Joj zdej morm razmišljat ...

Ž: Sori ...

*Ž+B: *smeh**

B: Sigurno se, sam se ne spomnim.

Ž: Pri kakšnem športu, tabornikih?

B: Ja pri tabornikih! Vodnica sem in pripravim sestanek in pol je vse improvizacija. ŠILA mi ful dobr hodi, ker dam notr igrce in če ne vem kaj se kaj spomnim in se v tistem trenutku spomnim kaj bomo počeli, večinoma je improvizacija. Sej si pripravim prej načrt ampak veliko spreminjam. Pr tabornikih se mi dost pozna. Al pa ko morem pripraviti kakšne stvari, mi pridejo te igre, ki jih igramo tu prav.

Ž: Bi rekla, da si se skozi impro kaj naučila o sebi ali drugih?

B: O sebi ... hmmm ... Samozavest. V življenju sem bila dost uspešna: v šoli, gledališču in so me dost zbili na tla. In ŠILA mi je dost dala, da zmorem to, da mi to gre! Da mi gre nekaj dobro! ... No, dokaj dobro (smeh). In to loh pokažem drugim, da se ni treba skrivat! Lahko se pokažem in sem jaz. Sicer včasih še spoznam ljudi za katere vem, da imajo kakšno slabo mišljenje o meni, imam zadržek, da nisem jaz, imam drugo masko. Ampak vedno manj. Vedno večkrat sem jaz, naj vidijo kakšna sem v resnici. Če imajo kaj proti men, naj majo, koga briga! Važno, da imam ljudi okoli sebe, ki me imajo radi in to mi je pomembno. In mislim, da mi je ŠILA to tudi dala.

Ž: Na kakšen način pa misliš da? Kaj je bilo pri ŠILI takega, da si se pol počutla – aha jaz sem ok?

B: Igranje ... In ko smo komentirali in povedali, mi je bilo všeč, ko so rekli, da sem kaj dobro odigrala. Pa tekme, ki jih imamo in dobimo visoke ocene, vidim, da nekaj delamo prav. Tudi ljudje pri ŠILI so dost kulturni (smeh)

Ž: Improvizatorji?

B: Znajo cenit kaj delaš. Ker vem, da veliko ljudi ne ceni tistega za kar se zelo trudiš in ne znajo cenit ali je to glasba ali gledališče ali je ŠILA. Vse. Za take si pa hvaležen in ceniš druge, ker veš koliko truda so vložili in veš, da tudi ti vlagaš v nekaj podobnega.

Ž: Ali ti pri ŠILI kaj na splošno ni všeč, bi spremenila?

B: Načeloma mi je vse všeč. Težko je pa, ko pridejo novi člani. Sem navajena na svoje soigralce in jim zaupam. Potem pa pridejo drugi, ki nimajo toliko izkušenj in se pozna razlika. In je težko igrati z njimi, ker mi je pol tko bedno igrati z njimi. Nismo na isti valovni dolžini. Ne pride tko dobr, krneki je.

Ž: Ti že znaš nekaj česar oni ne?

B: Ja. Edino to ... Mi imamo vzpostavljeno neko zaupanje in povezanost, z njimi pa še ne. Ti pa pomagajo novi pri tem, da lažje komuniciraš tudi z ostalimi, ki jih ne poznaš v vsakdanjem življenju.

Ž: Super opažanja. Je še kaj česar se zdajle spomniš?

B: Da si ful dobra mentorca! Prejšnji je bil čist uredu, sam velikokrat je manjkal pa ves čas je govoril pa pri njem nismo nič delal. Pri tebi se pa vidi, da daš trud v to kar delamo. Tako kot tebe pri ŠILI vidim tudi sebe v luči vodnice pri tabornikih. Tudi tam se jaz trudim. Ljudje me vprašajo, zakaj se tako trudim in jaz jim povem, da hočem, da se majo dobr!

Ž: Ful lepo, ful hvala!

B: Mogoče bi si še želela, da bi se kdaj med sabo ocenili ... da bi si znotraj skupine povedali kaj je dobro in kaj slabo, da se lahko izboljšamo. Samega sebe drugače ocenjuješ, drugi te drugače vidijo.

Ž: Super predlog, bomo to naredili. Bi rada še kaj omenila, česar se nisva dotaknili?

B: Ja, da je ŠILA ful the best in bi vsak mogu to probat. Ene interesne dejavnosti bi mogle bit obvezne za vse. Na primer taborniki in ŠILA, k ti ful veliko da. Naprimer moji sošolci majo ful težav z govornimi nastopi. Mislim, sej jaz sem tud živčna ampak na začetku. Isto je trema kot pred nastopom in pol speljem do konca in je čist u redu na koncu! Znam se postaviti v prostor in komunicirati z drugimi in bi blo dobro za ostale. Nismo pa vsi za to.

Ž: Ful hvala za vse kar si delila!

B: Upam, da sem kej pomagala. Aja pa še to! Všeč mi je, da lahko izraziš otroka v sebi, neko otroško razigranost in spontanost in si lahko to, kar si v resnici.

8.2.7. Intervju G

Ž: Kako si pršla do ŠILE, kako si zvedla za to?

M: Mislm, da od T. Je bla enkrat tko na ŠILI pa je rekla naj pridem pogledat. V osnovni šoli sem bla pol leta v dramski skupini. Rada nastopam oz. imam govorne nastope pred razredom in sem si rekla »zakaj pa ne« in sem šla probat. Lani sem ful manj hodila, letos ful bl redno.

Ž: Zakaj pa hodiš, kaj ti je všeč?

M: Men je ful uredu k se res sprostim. Sej prve pou ure si mau zategnen pa si tko »šit, res slabo igram« pol se pa tko sprostiš pa ideje začnejo prhajati vn pa domišljija se razvija. To mi je ful dobr. Pa ŠILA te prpravi da, če si vržen v kr neko situacijo, se znaš znajdt in odreagirat.

Ž: Se pravi, da se loh sprostiš pa da si bl iznajdljiva?

M: Ja pa mislm, da ti tud pomaga konkretno v šoli kkšna ustna spraševanja, da ne zablokiraš. Tud če dobiš eno vprašanje k ga ne znaš, znaš iz tega kar veš neki potegnt in naplest. Se mi zdi, da čist drgač gledaš na to.

Ž: Bi rekla, da je vplivalo še na kakšno področje?

M: Izboljšala sem tud odnose z vrstniki, sošolci in sošolkami in sem bolj sproščena v družbi. Trenutno se ne spomnim še kej.

Ž: Tako, da si bolj sproščena v tistih odnosih, ki si jih mela že prej al v vzpostavljanju stika z novimi ljudmi?

M: Bolj v teh odnosih od prej ampak mal pa tudi v vzpostavljanju novih stikov.

Ž: Kaj pa kar se tiče samozavesti, misliš, da je kaj vplivalo?

M: Pomojem je. Ne razmišljam več sploh tok o tem. Prej sm šla na avtobus in sem si mislila, da me ta in ta obsoja. Sej še zmer je ta filing ampak se mi zdi, da se je vseen zmanjšal.

Ž: Da se ne ukvarjaš več s tem kar si drugi mislijo?

M: Tako ja.

Ž: Kera vrsta disciplin pa ti je kul?

M: Js ful rada govorim, tko da mam možnost kej dodat v prizor. Sem ugotovila, da ful lažje izpeljem, če mam simpl naslov. Če mi na primer rečeš, da moram neki odigrat v zvezi s hobotnico k je šla na pohod ali pa nekaj v vzezi s frizerskim salonom, si bom za frizerski salon lahko ful več zamislla. Kr tko mal zablokiram, če mi kdo da kej čudnga.

Ž: Maš raje, da je bolj konkretno?

M: Ja ... ne vem zakaj. Vem, da na gibalnem področju nisem dobra, res ful ne, rada bi izboljšala ampak nekaj je še zmer tko a veš k bi ampak veš, da bo tko mal bedno na začetku vsaj neki cajta.

Ž: K veš, da morš it čez uno fazo, ko ti še ne gre?

M: Ja ...

Ž: Je kaj pri improvizaciji in pr vajah, kar ti ni všeč, kaj kar bi spremenila?

M: Jz bi spremenila predvsem to k se tok čveka umes ... K tko gremo delat neki družga naprej. K na primer v naši skupini se ful ne znamo nč odločit in pol to traja 10 minut preden se neki zmenmo in odločmo kaj bomo igral, čeprou ni nekega bistvenega pomena. Je pa mal škoda, da gre zarad tega stran cajt k bi loh igral še. Pa včasih so kkšni taki dnevi k smo vsi nesproščeni in zategnjeni in prizori pol tud niso dobri, sploh ne vem... Prou ni unga vzdušja. Na primer ta zadnja tekma k smo jo mel ... se mi zdi, da občinstvo se kr ni hotlo smejat. Ne vem a smo bli mi tok nezabavni ampak kr ni blo nobenga odziva od njih, nič se niso odzval, bli so taki pasivni. Iz kje so sploh bli ti ljudje?

Ž: Ne vem iz kakšnih vetrov se je nabrala publika, sem pa tud jaz dobila občutek, da so zlo indiferentni do vsega, kar se dogaja na odru. Se ti zdi, da si med vajami in nastopanjem se naučila kaj o sebi?

M: Spoznala sem, da mam precej bl bujno domišljijo, kot sem mislla pa da znam ful nakladat. Pa da me taki ljudje kot je M, ki sami po seb ful govorijo pa se ful zafrkavajo, da me kr mal zablokirajo. Kar na primer v unem prizoru z M nisem vedla kaj naj počnem. K najprej sem si mislla »aha ok, bom js prevzela mal vodstvo« ampak ga je on že od začetka in potem probaš nekaj prepustit in pol vmes kr nekaj nate pade. To bi mi blo tud fajn popravt pr men ... da bi loh mela prizor tud s takimi ljudmi.

Ž: S takimi je mogoče včasih težko imeti prizor, ker jih je poln prostor. Kar je super za prizor, hkrati pa je težko igrati z njimi. Kako pa misliš, da se vidi domišljija?

M: Hitro mi klikne, mam veliko idej. Je pa to tud problem ker maš eno idejo v glavi, k jo hočeš izvest, med tem ko ma pa tvoj soigralec eno drugo idejo.

Ž: In se moraš nekaj prilagodit? Aha razumem. Še kaj?

M: Pa ful je lažje igrat brez copatov.

Ž: Aha, zakaj?

M: Ne vem, se mi zdi, da si ful bolj sproščen, ful se lažje gibaš okol, te copati te kr mal vlečejo.

Ž: Aha, zlo zanimivo. Ampak zdej ko pomislim je zlo res, bl si ti brez copatov, ful je boljše brez. Je še kaj kar ti je na vajah všeč?

M: Všeč mi je družba pa všeč mi je tvoj način mentoriranja. Enim je bil J način bolj všeč, meni se pa tvoj bolj dopade. Se mi zdi, da ni vse skupi tok zmedeno, bl je smiselno, boljš razložiš discipline pa večkrat gremo čez, če je treba.

Ž: Vsakemu nekaj drugega paše ja. Je še kaj kar bi želela dodat?

M: Pr ŠILI so mi tud ful ušeč tekme, res so huda stvar. Men ful šopa adrenalin, sploh po koncu tekme in mi je res top. In vidiš, da je ful ljudi, ki te podpirajo. Mogoče te ne poznajo ampak na splošno podpirajo vse ljudi, ki hodijo na ŠILO. Ena taka velka organizacija brez da bi se tega sploh zavedal.

Ž: Skupnost?

M: Mislm, da so ti ljudje dost bolj sproščeni pa dost lažje je z njimi navezat stike. Na primer te punce iz tadruga gimnazije s kero smo mel tekmo. Na vlaku iz tekme smo se ful zaštekale, res je blo noro.

Ž: Ti je tekmovanje všeč al bi ti blo ok, če bi blo sam nastopanje?

M: Pomoje je tekmovanje boljš. Sm precej tekmovalna in te to mal bolj prisili, da si izviren pa še eno ekipo vidiš kako igra. Če maš srečo ali nesrečo je dobr, kukr gledaš.

Ž: Ok, jaz nimam več vprašanj. Bi še kaj delila, kakšna misel?

M: Men je škoda, da ne hodi več ljudi, da ni bolj poznano. K tko dejansko skor noben ne ve kaj je impro liga, js sm najprej mislla, da je to golf.

Ž: Bi se moglo več ljudi priključiti?

M: Ja, ful je pozitivna stvar. Pa to bi bla dost dobra metoda za iznajdljivost. Na primer ena sošolka čist zablokira, čim je neki česar ne ve »kr dejte mi šut«. Js sm prou jezna nanjo, ker sem tko »kaj počneš no, nehej«.

Ž: To je ful boleče gledat, sploh, če veš, da bi blo loh ful boljš za tega človeka.

M: Pa kr tko pasivni so, nč nočjo nrdit glede tega al pa izboljšat. Škoda se mi zdi.

Ž: Ok, hvala

8.3. ODPERTO KODIRANJE

8.3.1. Z (A)

Št. izjave	Izjava	Koda	Kategorija
A1	<u>ko sem bila v osnovni šoli in je moja sestra hodila na dramski in je vedno govorila kok je super in tko in sem že zaradi nje šla pogledat</u>	Zanimanje zaradi sestre	Povod
A2	<u>mi ful paše igrat, ful bi rada igrala.</u>	Vesetje do igranja	Povod
A3	<u>In je tudi sestra v srednji šoli hodila na ŠILO in sm šla gledat par predstav</u>	Zanimanje zaradi sestre	Povod
A4	<u>in sem vidla, da je to dejansko ful dobr</u>	Dober prvi vtis	Povod
A5	<u>skozi ŠILO ugotovila, da se ful zgledujem po svoji sestri, ki je nek moj vodnik skozi življenje</u>	Zgleduje se po sestri	Spoznanja
A6	<u>k smo jo dobil sm bla ful vesela pa tko ful navdušena. Tud ko so nam jo predstavli sm bla tko yes yes yes yesss</u>	Navdušenje ob predstavitvi in začetku ŠILE	Občutki
7	<u>ful sm sproščena k sm v ŠILI</u>	Sproščenost pri vajah	Občutki
A8	<u>Fajn družba, se mi zdi, k je tko zabavno</u>	Zabava na vajah zaradi družbe	Občutki
A9	<u>mi je dala tud tko ful improvizacije v življenju</u>	Večja iznajdljivost	Učinki
A10	<u>če mam kakšno predstavitev za šolo – eno dobro oceno sem dobila tko, da sem krneki improvizirala</u>	Boljše ocene	Učinki
A11	<u>pomaga tud pr tremi, znebiš se je. Js sm mela včasih ful tremo, ful sm bla živčna skos</u>	Zmanjšana trema	Učinki

A12	<u>sm tud oseba k se ful rada smeji, ful mi je vse smešn in na ŠILI se ful smejem, ker je ful zabavno to, sploh pr kkušnih zabavnih prizorih in mi je ful fajn pač, k me dejansko sprav v dobro voljo</u>	Pozitivni občutki	Občutki
A13	<u>Energijo mi da – uno k te nahajpa. To mi je ful dobr</u>	Energizira	Občutki
A14	<u>vsak najmanjši faktor lahko ful vpliva na celoto</u>	manjši deli vplivajo na celoto	Spoznanja
A15	<u>Na primer izraz na obrazu: to kar smo delal dans na vaji. To tko ful loh spremeni. Sploh ti ni treba nč rečt pa drug že ve »aha, to je čudn« al pa »o waw, to je dobr«.</u>	Mimika je pomemben del komunikacije	Spoznanja
A16	<u>sem mela na začetku na splošno težave s premikanjem ... nisem vedla kam naj se dam in skozi to sem se ful naučila premikat po prostoru</u>	Pozornost na neverbalno komunikacijo	Učinki
A17	<u>sodelovat v ekipi. Ker moraš poslušat svoje soigralce kaj oni govorijo, ker če maš ti sam v glavi svoje pol je prizor tko kr neki</u>	Pomen sodelovanja in poslušanja v skupini	Spoznanja
A18	<u>Morš poslušat stavek, da skombiniraš kaj oni mislijo in kaj ti mislš in se u bistvu ful naučiš pol sodelovat</u>	Bolje sodeluje v skupini	Učinki
A19	<u>Včasih sem se ful sekirala kaj si drugi misljo. Ampak res ni važn kaj si ostali misljo</u>	Ne obremenjevanje z mnenjem drugih	Učinki
A20	<u>Ne obremenjujem se s tem kaj si drugi misljo</u>	Ne obremenjevanje z mnenjem drugih	Učinki
A21	<u>v prvem letniku, sem skrbela za prvi vtis in sem se naprimer mazala s pudrom pa to use ane ... In pol sm začela k ŠILI hodt in sem se vprašala zakaj ? Res ni potrebe po tem. Ful rada zjutrej spim in mi je ful časa to uzel.. Res mi ni treba se obremenjevat s tem kaj drugi mislijo.</u>	Izboljšana samopodoba	Učinki
A22	<u>Odvisno od tega kakšen dan sem mela prej. Kdaj se na začetku počutim tko zaspano ... al pa je bil slab dan pa se slabo počutim</u>	Počutje odvisno od zunanjih dejavnikov	Občutki
A23	<u>Če delamo kej ful energičnega al pa kej z gibanjem, pol ne bom več zaspana, ker se bom mogla premikat</u>	Energizira	Občutki
A24	<u>večino časa sem po mojem tko vesela</u>	Veselje	Občutki
A25	<u>Tko dobr občutek je</u>	Pozitivni občutki	Občutki

A26	<u>Fino mi je pol po vajah</u>	Pozitivni občutki po vajah	Občutki
A27	<u>se mi zdi, da se ful dobr razumemo. Da ni kkšne drame kukr u drugih skupinah, kar se mi zdi brez veze. Tud u šoli se hecamo na hodniku</u>	Povezanost med člani	Občutki
A28	<u>ful se štekamo</u>	Povezanost med člani	Občutki
A29	<u>ŠILA mi je res super, tko k pomislim kdaj na pretekle vaje. Ena vaja je bla tok smešna, da sploh nisem mogla ustat, k sem se tok smejala</u>	Zabava ob spominu na pretekle vaje	Občutki
A30	<u>Tko da mi je ful fajn, ful mi je zabavna, res dobr</u>	Zabava	Občutki

8.3.2. M (B)

Št. izjave	Izjava	Koda	Kategorija
B1	<u>S prijatlom sva hodila na impro predstave in vidla da je to neki ful dobrega. Pa zdey hodva na predstave in naju je zanimal kje se to da naučit in sva iskala</u>	Navdušenje nad impro predstavami	Povod
B2	<u>V šoli sem pol vidu predstavitev ŠILE in tko nekak sm pršu do tega</u>	Odločitev za udeležbo po predstavitvi	Povod
B3	<u>To, da je nepredvidljivo ... ne veš kaj se bo zgodil, ne veš kakšna je publika, nč ne veš</u>	Nepredvidljivost	Vidiki vsečnosti
B4	<u>In mi je fajn, da ni navadna igra k maš nek scenarij in morš tist povedat, vse si lohka sam zmišljuješ</u>	Ustvarjalnost	Vidiki vsečnosti
B5	<u>Sam nrđiš prizor ... si režiser in igrlec hkrati</u>	Preizkušanje v različnih vlogah	Vidiki vsečnosti
B6	<u>zabavno mi je</u>	Zabava pri impru	Vidiki vsečnosti
B7	<u>V tej skupini smo se ful povezal</u>	Povezanost skupine	Vidiki vsečnosti
B8	<u>Uživam v tem, da grem iz svoje kože in sprobavam nove stvari. To je glavni razlog zakaj sem se odločil za ŠILO</u>	Izziv	Vidiki vsečnosti
B9	<u>na odru ratam čist drug človk</u>	Na odru je druga oseba	Vidiki vsečnosti
B10	<u>z veseljem grem na oder in zabavam ljudi</u>	Možnost nastopanja	Vidiki vsečnosti
B11	<u>Ja, ugibalne discipline. Ker mi ne grejo. Nimam idej in tudi ni te svobode.</u>	Pri ugibalnih disciplinah ni svobode	Vidiki nevšečnosti

B12	<u>Spopadati se s stvarmi v vsakdanjem življenju</u>	Lažje reševanje izzivov vsakdana	Učinki
B13	<u>Kadar si postavljen pred situacijo, ki je nisi pričakoval, hitreje in boljše odreagiraš in nisi čisto zmeden</u>	Večja iznajdljivost	Učinki
B14	<u>Recimo kakšni sošolci, ki nimajo tega, so čisto zmedeni, ko jih profesorica kaj vpraša. Jaz pa samo rečem nekaj ... tako kot pri ŠILI.</u>	Večja iznajdljivost	Učinki
B15	<u>V vsakdanjem življenju ful pomaga! Kamorkoli greš lahko uporabiš to izkušnjo</u>	Lažje reševanje izzivov vsakdana	Učinki
B16	<u>Tudi pantomima ful prav pride. Če greš naprimer v tujino in ne znaš jezika, lahko pokažeš, kaj hočeš</u>	Sposobnost izražanja na različne načine	Učinki
B17	<u>meni je boljše v skupini, ker zaupaš ljudem in je lažje.</u>	Zaupanje med člani skupine	Vidiki vsečnosti
B18	<u>Tudi veš česa si sposoben</u>	Samorefleksija sposobnosti	Spoznanja
B19	<u>Boljš je, ker je več idej in se da več naredit, kot če si sam.</u>	Soustvarjanje v skupini	Vidiki vsečnosti
B20	<u>Tudi v skupini gradiš na samem sebi in si boljši. Dobiš tudi feedback, ker če si sam, ga ne</u>	Razvoj skozi sodelovanje	Vidiki vsečnosti
B21	<u>odvisno od dneva. Če sem utrujen in sem mel veliko stvari, hitro ratam zaspan. Če ne pa poskočen</u>	Počutje odvisno od zunanjih dejavnikov	Občutki
B22	<u>Na splošno te težje discipline</u>	Zahtevne discipline	Vidiki vsečnosti
B23	<u>postavljen si pod nek izziv</u>	Izziv	Vidiki vsečnosti
B24	<u>Pa tudi vseč mi je, da ne veš kaj pričakuješ.</u>	nepredvidljivost	Vidiki vsečnosti
B25	<u>Všeč mi je, da imaš pri kvadratu dost proste roke, ne veš kaj pričakovat – imaš samo eno besedo, prostor ali karkoli in potem delaš iz tega. Na to se opiraš, delaš pa karkoli</u>	Svoboda pri odločanju	Vidiki vsečnosti
B26	<u>Všeč mi je, da so pravila enostavna</u>	Discipline z enostavnimi pravili	Vidiki vsečnosti
B27	<u>Ker drugače se zgubim, pozabim kaj je sploh point</u>	Veliko pravil	Vidiki nevšečnosti
B28	<u>Bolj jim zaupaš. Ker veš na kaj bojo odreagiral boljše, na kaj pa drugače</u>	Zaupanje med soigralci	Občutki

B29	<u>Ne izpostaviš neke osebne stvari, ki jo veš, ker bo potem soigralec zmrznil ampak nekako to obrneš</u>	Empatično vedenje	Učinki
B30	<u>Mislim, da bi blo učencem na šoli to zabavno gledat, sploh če pomislim na pozitiven odziv, ki smo ga mel pri šolskih proslavah</u>	Predvidevanje, da bi bil impro vseč tudi ostalim vrstnikom	
B31	<u>ja, zdaj mi je pa res že čist vseen kaj si bo kdo mislu</u>	Ne obremenjevanje z mnenjem drugih	Učinki
B32	<u>ja, zdaj mi je pa res že čist vseen kaj si bo kdo mislu</u>	Ne obremenjuje se z mnenjem drugih	Učinki

8.3.3. T (C)

Št. izjave.	Izjava	Koda	Kategorija
C1	<u>ostali iz skupine so mi večkrat rekli, naj spet pridem</u>	Povabilo s strani vrstnikov	Povod
C2	<u>Tud J, z njim se še najboljš razumem v razredu in pol sm se odloču, da bom šou</u>	Povabilo s strani vrstnikov	Povod
C3	<u>Na splošno mi je pa ušeč se sprostit, ker sem v vsakdanjem življenju velik bolj vase zaprt in mi je mal nerodno pred ljudmi. Pol pa sem tuki s par ljudmi s katerimi se poznamo in vsi delamo neki, kar nam je zabavno, se je pa lahko sprostit</u>	Sproščenost pri vajah	Občutki
C4	<u>ampak je pa fajn sprostit to iz sebe, če se ti kej nabere v glavi.</u>	Terapevtski učinek	Učinki
C5	<u>naš prejšn mentor mi je bil zlo vseč. Zlo se mu je poznal, da ma res passion do tega</u>	Občudovanje mentorja	Vidiki vsečnosti
C6	<u>je naredu kkšn prizor z nami nam je blo tko WAW a kr tok dobr se da pokazat</u>	Občudovanje mentorja	Vidiki vsečnosti
C7	<u>je zlo prov navdih že. Tak pravi improvizator</u>	Mentor kot vzornik	Vidiki vsečnosti

C8	<u>Nočem, da se to sliši egoistično ampak se mi zdi, da se mu bo fajn zdel, da sm zdej nazaj pršu</u>	Povezanost z mentorjem	Vidiki vsečnosti
C9	<u>M mi je že čist na začetku reku, če bi hodil na ŠILO.</u>	Povabilo s strani vrstnikov	Povod
C10	<u>v osnovni šoli je pršla ena impro skupina in mi je blo tok fascinantno k so nrdil nek prizor k smo se mi drl ene stvari iz publike</u>	Spontanost	Vidiki vsečnosti
C11	<u>igraš in nisi omejen</u>	Svoboda pri odločanju	Vidiki vsečnosti
C12	<u>nastaja sproti</u>	Spontanost	Vidiki vsečnosti
C13	<u>dinamika v skupini mi je zelo zanimiva</u>	Zanimiva skupinska dinamika	Vidiki vsečnosti
C14	<u>svoboda. Pa to k sm prej reku, da se sprostiš</u>	Sproščenost	Vidiki vsečnosti
C15	<u>da si z ljudmi, ki s jih poznaš in da je med nami eno nenapisano pravilo, da tud če se zgodi neki nerodnega, je kul, sej smo tuki</u>	Zaupanje med člani skupine	Vidiki vsečnosti
C16	<u>In ni tistega anxietyja v ozadju tvojih možganov</u>	Sproščenost	Občutki
C17	<u>Ker ko se pogovarjam s sošolci al pa tko ljudmi, ki jih ne poznam dobr, mam to neko tesnobo zadi, da bom kej narobe reku al pa narobe izvedu to socialno interakcijo. Ampak tuki k je pa vse čist vseeno je pa sproščujoče</u>	Kljub tesnobi v družbi se v impro skupini sprosti	Občutki
C18	<u>mi ni všeč, da so neki ljudje, ki majo vnaprej fore prpravljene in majo svoj trenutek in oder, da govorijo neke fore in se vsi smejiijo</u>	Nekateri improvizatorji niso pristni	Vidiki nevšečnosti
C19	<u>da mi ni tok tesno pri pogovorih. Ko si v neki interakciji z drugim človekom, da te ni strah, da boš nrdil narobe</u>	Znatno manjši strah in nelagodje pri socialnih interakcijah	Učinki
C20	<u>mi je pa to pomagal, da sem pridobil to sposobnost ne bit anksiozen</u>	Sproščenost pri socialnih interakcijah	Učinki
C21	<u>ja pa da mi ni zoprno hodit vn z ljudmi pa da med odmorom nisem na telefonu ampak se pogovarjam</u>	Lažja vključitev v skupino vrstnikov	Učinki
C22	<u>Ker impro mi je dal začetni pogum, da se je čist uredu pogovarjat z ljudmi</u>	Večja komunikativnost	Učinki
C23	<u>Ja, v osnovni šoli sploh nisem z nikomer govoril. V drugem letniku pa se je to prjel zdej pa mam prjatile pa fajn razred</u>	Pozitivna izkušnja znotraj impro skupine opolnomoči za druženje z ostalimi	Učinki
C24	<u>Samozavest socialnih veščin</u>	Večja komunikativnost	Učinki
C25	<u>verjetno je pomagal</u>	Izboljšana samopodoba	Učinki

C26	<u>Nova doživetja so mi bla vedno zanimiva, spoznavanje novih ljudi mi je blo včasih težje, zdej pa mi je kul. Nova doživetja so mi bla pa že prej prijetna.</u>	Spoznavanje nečesa novega	Vidiki vsečnosti
C27	<u>Tisto ko pa sodeluješ z enim človekom, dinamični pogovor, k če zaideš, on naprej pelje prizor in pogovor, brez da bi se ti ustavu, ker on zapolni tisto. Dopolnjujeta se</u>	Zaupanje med člani skupine	Vidiki vsečnosti
C28	<u>Tud če oba samostojno nista najboljša sogovornika in nadgrajujeta ideje en od drugega se mi zdi pa da vedno zlo lepo izpade. To mi je zlo ušech</u>	Soustvarjanje v skupini	Vidiki vsečnosti
C29	<u>Ko sodeluješ z drugimi in poskusiš predstaviti (gibalno) kaj si je nekdo zmisllil, je zabavno. Ko pa si ti tisti, ki si more vse zmislt za nekoga, da bo neki naredu je pa težko</u>	Soustvarjanje v skupini	Vidiki vsečnosti
C30	<u>To zavedanje, da to kar ti delaš, je enmu kupu ljudi ful kr neki je nekak neprijetno. Ampak ko pa se spomnš, da to delaš zase in svoje zabave in tiste, ki jim je to fajn, je pa lepo</u>	Vesetje do improvizacije, kljub zavedanju, da veliko ljudem ni vsech	Vidiki vsečnosti

8.3.4. G (D)

Št. izjave	Izjava	Koda	Kategorija
D1	<u>rabla sem OIV ure</u>	Pridružitev zaradi OIV	Povod
D2	<u>to se mi je zdelo najbolj zanimivo pa zabavno pa pri roki</u>	Zanimivo, zabavno, dostopno	Povod
D3	<u>Pa tud M sem poznala in tudi ostale v skupini</u>	Poznanstvo s člani skupine	Povod
D4	<u>Zanimivo mi je blo kar mi je M povedala.</u>	Pozitivni vtisi vrstnikov	Povod
D5	<u>Taka ful pozitivna stvar se mi je zdela</u>	Dober prvi vtis	Povod
D6	<u>Pr improvizaciji je vse ful smešno in pol se še ostali smejijo.</u>	Zabava pri impru	Vidiki vsečnosti
D7	<u>Ja pa tud ko improviziraš, morš hitreje razmišljat</u>	Spodbuja iznajdljivost	Vidiki vsečnosti
D8	<u>in samega sebe postavljaš pred nek izziv</u>	Izziv	Vidiki vsečnosti
D9	<u>Bolj si upam govorit z ljudmi, ki jih ne poznam</u>	Večja komunikativnost	Učinki
D10	<u>bolj sem družabna</u>	Večja družabnost	Učinki
D11	<u>ampak na splošno sem spremenila mišljenje. Vedno, ko sem si rekla »ne bom šla do tega</u>	Večja komunikativnost	Učinki

	<u>človeka pa mu rekla nekaj«, sem si zdej rekla »ja pa bom«. To sem začela po ŠILI</u>		
D12	<u>Tukaj mi je všeč, ker smo ful povezani</u>	Povezanost skupine	Vidiki všečnosti
D13	<u>lahko blekneš kar ti pade na pamet in je ful sproščujoče</u>	Sproščenost	Vidiki všečnosti
D14	<u>Ko pridem iz ŠILE v dom, se ful lažje učim, ker sem tko sproščena</u>	Sproščenost pomaga pri učenju	Učinki
D15	<u>Tak naboje pozitivne energije je</u>	Pozitivna energija	Občutki
D16	<u>Lahko eno neumesno stvar rečeš, ki ni tok neumesna, ker se povezuje, drugi osmislijo to in pol ni tok neumesna. Ful dobro se izpelje vse skupaj</u>	Zaupanje med soigralci	Občutki
D17	<u>da si ful ne upam delat stvari, sploh če so nove</u>	Strah pred neznanim	Spoznanja
D18	<u>Ne upam si sprobat ampak zdej sem spoznala, da ni treba, da si ne upam. Probaš in pol sam vidiš a ti je všeč al pa ne</u>	Ni se smiselno bati neznanega	Spoznanja
D19	<u>Ja, na primer, če bi rekli, da gremo nekam s kanujem pa nisem bla še nikoli, bi ponavadi bla moja reakcija »ne, ne morem it, si ne upam...« pol pa k bi šla, bi vidla, da je super.</u>	Ni se smiselno bati neznanega	Spoznanje
D20	<u>Pri eni vaji sem si priznala, da mam nizko samozavest. Sej sem vedla že prej ampak si tega nisem priznala</u>	Ima nizko samozavest	Spoznanje
D21	<u>Me je pa M kr prepričala, tudi, če me ni hotla</u>	Povabilo s strani vrstnikov	Povod
D22	<u>Malo več morm bit not kot drugi, ostali hitro prešaltajo, jaz pa rabim malo več, da padem not</u>	Za sprostitev potrebuje dlje od ostalih	Spoznanje

8.3.5. T (E)

Št. izjave	Izjava	Koda	Kategorija
E1	<u>Vidla sem plakat na šoli</u>	Plakat na šoli	Povod
E2	<u>Že itak me je prej zanimalo</u>	Predhodno zanimanje	Povod
E3	<u>sem bla ful vesela, ko mi je B povedala, da je fajn in pol sva šli skupi</u>	Povabilo s strani vrstnikov	Povod
E4	<u>Energija ... ta ekipa k smo bli na začetku</u>	Povezanost med člani	Vidiki všečnosti
E5	<u>Nabita energija, ful the best</u>	Pozitivna energija	Vidiki všečnosti
E6	<u>Vse sranje, k si ga doživel čez teden je s ŠILO šlo</u>	Terapevtski učinek	Vidiki všečnosti

	<u>stran.</u>		
E7	<u>Bil je vrhunec tedna ŠILA, res</u>	Vrhunec tedna	Vidiki vsečnosti
E8	<u>Drugače je od gledališča, ker si hkrati režiser, dramaturg in igralec</u>	Različne vloge znotraj improvizacije	Vidiki vsečnosti
E9	<u>združiš vse in so take lastnosti, ki bi jih vsak človek moral imet</u>	Take lastnosti bi morali imeti vsi	Vidiki vsečnosti
E10	<u>Morš znat prebrat človeka in gradit na njem.</u>	Pozornost na počutje drugih	Vidiki vsečnosti
E11	<u>nekaj moraš skovat z besedami in uveljaviti igralske sposobnosti</u>	Pripovedovanje in igra	Vidiki vsečnosti
E12	<u>V smislu, da znaš prebrat človeka, znaš iz tega potem tudi kaj naredit.</u>	Boljša prilagoditev socialni situaciji	Učinki
E13	<u>Lahko z najmanjšim namigom, znaš prebrat kaj človek želi od tebe in pol loh primerno temu reagiraš</u>	Ustrezno ravnanje v različnih situacijah	Učinki
E14	<u>Se znaš prilagodit. Pol ti je lažje</u>	Boljša prilagodljivost	Učinki
E15	<u>Odnos, ki ga zgradiš z ljudmi</u>	Povezanost skupine	Vidiki vsečnosti
E16	<u>Pri igri in gledališču se zabrišejo neke meje in deliš z ljudmi stvari, ki jih nekomu direktno ne bi povedal,</u>	Raznovrstni načini gledališkega izražanja spodbujajo zaupanje	Vidiki vsečnosti
E17	<u>skozi igro pa veliko deliš o sebi</u>	Večja odprtost	Vidiki vsečnosti
E18	<u>lažje zaupam ljudem, ker se nekako naučiš</u>	Večja zaupljivost v vsakdanjem življenju	Učinki
E19	<u>Včasih se samo vržeš in ne veš kaj bo in moreš zaupat drugim, da te ujamejo.</u>	Zaupanje med soigralci	Vidiki vsečnosti
E20	<u>V življenju lažje zaupam ljudem, ni mi bed, lahko delim stvari</u>	Večja zaupljivost v vsakdanjem življenju	Učinki
E21	<u>Če si ful pozoren pri ŠILI na to kako odreagiraš na določena čustva, postaneš pozoren na to tudi v vsakdanjem življenju</u>	Pozornost na svoje reakcije pri improvizaciji in v vsakdanu	Učinki
E22	<u>In obratno, če si pozoren vsak dan, potem pri impru to lažje odigraš</u>	Pozornost na svoje reakcije v vsakdanu pomaga pri improvizaciji	Učinki
E23	<u>telesna govorica. Če ti je v neki situaciji ful neprijetno in nočeš, da drugi to vejo, spremeniš telesno govorico in ljudje bodo mislili, da se počutiš udobno. In potem včasih tudi ko spremeniš telesno govorico, pride občutek zraven</u>	Pozornost na neverbalno komunikacijo	Učinki

E24	<u>Te hitre reakcije. Moraš hitro odreagirat in upat, da bo nekaj nastal iz tega</u>	Večja iznajdljivost	Učinki
E25	<u>Velikokrat v situaciji, ko mi ni udobno, si ustvarim nek karakter, kakršen bi želela izpasti, kakršna želim biti ta trenutek</u>	Vizualizacija želene reakcije	Učinki
E26	<u>in poskusim delovati, kot bi deloval ta karakter in potem je ful lažje</u>	Vizualizacija želene reakcije	Učinki
E27	<u>Novi ljudje. Valda jih rabmo ampak čist spremeni dinamiko</u>	Prihod novih članov spremeni dinamiko	Vidiki vsečnosti
E28	<u>Mislim, da je ŠILA taka odprta skupina, da kdorkoli pride, ga bomo lepo sprejeli</u>	Odprta skupina za vse	Vidiki vsečnosti
E29	<u>Ne bomo obsojal</u>	Ne obsojajo	Vidiki vsečnosti
E30	<u>V gledališkem smislu sem bol samozavestna ker vem, da igram.</u>	Odrska samozavest	Učinki
E31	<u>Ker sem do zdaj že toliko z improvizirala, da če kaj zafrknem, vem, da bom pa še tokrat improvizirala</u>	Večje samozaupanje	Učinki
E32	<u>ŠILA je vplivala na mojo samozavest ampak ne tolk pri javnem nastopanju, kot pri medsebojnih odnosih</u>	Pristnejši odnosi	Učinki
E33	<u>Lažje pristopim do ljudi</u>	Večja komunikativnost	Učinki
E34	<u>bolj sem sproščena biti jaz v odnosu s komerkoli</u>	Boljša samopodoba	Učinki
E35	<u>mentor nam je tudi povedal, kako to lahko uporabimo v vsakdanjem življenju</u>	Impro večšine so uporabne v vsakdanjem življenju	Spoznanja
E36	<u>Nekaj kar je povezano z igro in gledališčem in tudi koristno za vsakdanje življenje</u>	Impro večšine so uporabne v vsakdanjem življenju	Spoznanja
E37	<u>Rada pripovedujem, pripovedne igre so mi všeč</u>	Veselje do pripovedovanje	Vidiki vsečnosti

8.3.6. B (F)

Št. izjave	Izjava	Koda	Kategorija
F1	<u>Veliko časa sem bla v gledališču. To mi je veliko pomenilo</u>	Veselje do igranja	Povod
F2	<u>In ko smo mel to predstavitev v šoli mi je blo ful ušeč, ker je blo dost podobno gledališču. Sicer je druga scena ampak je pa dost podobno</u>	Podobnost s klasičnim gledališčem	Povod
F3	<u>In ful rada igram in sem se pol odločila, da grem</u>	Veselje do igranja	Povod
F4	<u>mi je blo ušeč. Že takoj na začetku, ko smo meli</u>	Dober prvi vtis	Povod

	<u>predstavitve</u>		
F5	<u>Prišel je mentor in se točno spomnim kakšen prizor sva odigrala</u>	Dober prvi vtis	Povod
F6	<u>Igranje mi dosti pomeni</u>	Veselje do igranja	Povod
F7	<u>Izziv, da dobiš na tistem mestu nekaj kar morš odigrat</u>	Izziv	Vidiki všečnosti
F8	<u>In kako s pomočjo soigralcev prideš do prizora in narediš eno ful dobro stvar</u>	Soustvarjanje v skupini	Vidiki všečnosti
F9	<u>Ful uživam v igranju</u>	Užitek pri igranju	Občutki
F10	<u>da se moreš v trenutku spomnit nekaj.</u>	Spodbuja iznajdljivost	Vidiki všečnosti
F11	<u>Sploh ne veš, vržeš se v eno morje, ne veš kaj bo, ta adrenalin</u>	Energizira	Občutki
F12	<u>Na splošno igranje in druženje, seveda</u>	Igranje in druženje	Vidiki všečnosti
F13	<u>In sproščena sem, tudi na odru</u>	Sproščenost pri vajah in nastopanju	Občutki
F14	<u>Jaz sem bila ful plašna punčka. Zdej vidim, da pridem do ljudi in se začnem preprosto z njimi pogovarjat</u>	Večja samozavest	Učinki
F15	<u>vse ostale moje sošolke niso tok komunikativne kot jaz. Jaz se tud z učitelji pogovarjam, če je treba kaj rečt</u>	Večja komunikativnost	Učinki
F16	<u>Nasploh se mi zdi, da mi omogoča govorne sposobnosti, sem zrasla na samozavesti, s tem, ko sem to pridobila</u>	Izboljšane retorične spretnosti vplivajo na samozavest	Spoznanje
F17	<u>Tudi v šoli, ko sem vprašana lažje najdem kakšne besede, lažje se izmotam ven ali pa pri govornih nastopih</u>	Večja iznajdljivost	Učinki
F18	<u>Ja pri tabornikih! Vodnica sem in pripravim sestanek in pol je vse improvizacija.</u>	Večja iznajdljivost	Učinki
F19	<u>ŠILA mi ful dobr hodi, ker dam notr igrce in če ne vem kaj se kaj spomnim in se v tistem trenutku spomnim kaj bomo počeli, večinoma je improvizacija. Sej si pripravim prej načrt ampak veliko spreminjam. Pr tabornikih se mi dost pozna. Al pa ko morem pripraviti kakšne stvari, mi pridejo te igre, ki jih igramo tu prav</u>	Uporaba improvizacijskih iger na drugih področjih	Učinki
F20	<u>Samozavest. V življenju sem bila dost uspešna: v šoli, gledališču in so me dost zbili na tla. In ŠILA me je dost dala, da zmorem to, da mi to gre! Da mi gre nekaj dobro!</u>	Lahko zaupa vase	Spoznanje
F21	<u>In to loh pokažem drugim, da se ni treba skrivat! Lahko se pokažem in sem jaz</u>	Boljša samopodoba	Učinki
F22	<u>Sicer včasih še spoznam ljudi za katere vem, da imajo</u>	Ne obremenjenost z	Učinki

	<u>kakšno slabo mišljenje o meni, imam zadržek, da nisem jaz, imam drugo masko. Ampak vedno manj</u>	mnenjem drugih	
F23	<u>Vedno večkrat sem jaz, naj vidijo kakšna sem v resnici.</u>	Boljša samopodoba	Učinki
F24	<u>Če imajo kaj proti men, naj majo, koga briga! Važno, da imam ljudi okoli sebe, ki me imajo radi in to mi je pomembno. In mislim, da mi je ŠILA to tudi dala</u>	Ne obremenjenost z mnenjem drugih	Učinki
F25	<u>Igranje... In ko smo komentirali in povedali, mi je bilo všeč, ko so rekli, da sem kaj dobro odigrala.</u>	Pohvale za dober prizor	Vidiki všečnosti
F26	<u>Pa tekme, ki jih imamo in dobimo visoke ocene, vidim, da nekaj delamo prav.</u>	Večja samozavest	Učinki
F27	<u>Tudi ljudje pri ŠILI so dost kulturni</u>	Improvizatorji so kulturni	Spoznanje
F28	<u>Znajo cenit kaj delaš</u>	Improvizatorji cenijo prizadevanje	Spoznanje
F29	<u>Ker vem, da veliko ljudi ne ceni tistega za kar se zelo trudiš in ne znajo cenit ali je to glasba ali gledališče, ali je ŠILA. Vse.</u>	Veliko ljudi ne ceni kulture	Vidiki nevšečnosti
F30	<u>Za take si pa hvaležen in ceniš druge, ker veš koliko truda so vložili</u>	Razume in ceni improvizatorje	Spoznanje
F31	<u>veš, da tudi ti vlagaš v nekaj podobnega</u>	Pripadnost skupnosti	Občutki
F32	<u>Težko je pa, ko pridejo novi člani</u>	Prihod novih članov	Vidiki nevšečnosti
F33	<u>Sem navajena na svoje soigralce in jim zaupam</u>	Zaupanje med soigralci	Občutki
F34	<u>Potem pa pridejo drugi, ki nimajo toliko izkušenj in se pozna razlika</u>	Težje je igrati z manj izkušenimi	Vidiki nevšečnosti
F35	<u>In je težko igrati z njimi</u>	Težje je igrati z manj izkušenimi	Vidiki nevšečnosti
F36	<u>Nismo na isti valovni dolžini</u>	Vsi niso na istem nivoju	Vidiki nevšečnosti
F37	<u>Mi imamo vzpostavljeno neko zaupanje in povezanost, z njimi pa še ne</u>	Zaupanje se gradi sčasoma	Spoznanje
F38	<u>Ti pa pomagajo novi pri tem, da lažje komuniciraš tudi z ostalimi, ki jih ne poznaš v vsakdanjem življenju</u>	Novi člani spodbujajo komunikativnost in odprtost	Spoznanje
F39	<u>Da si ful dobra mentorca</u>	Dobra mentorica	Vidiki všečnosti
F40	<u>Prejšnji je bil čist uredi, sam velikokrat je manjkal</u>	Prejšnji mentor je pogosto manjkal	Vidiki nevšečnosti

F41	<u>ves čas je govoril pa pri njem nismo nič delal</u>	Mentor je preveč govoril	Vidiki nevšečnosti
F42	<u>Pri tebi se pa vidi, da daš trud v to kar delamo</u>	Trud mentorice	Vidiki všečnosti
F43	<u>da je ŠILA ful the best in bi vsak mogu to probat. Ene interesne dejavnosti bi mogle bit obvezne za vse. Naprimer taborniki in ŠILA, k ti ful veliko da</u>	Improvizacija ti veliko da in jo priporoča vsem	Priporočilo
F44	<u>Naprimer moji sošolci majo ful težav z govornimi nastopi. Mislim, sej jaz sem tud živčna ampak na začetku. Isto je trema kot pred nastopom in pol speljem do konca in je čist u redu na koncu! Znam se postaviti v prostor in komunicirati z drugimi in bi blo dobro za ostale</u>	Impro pomaga pri premagovanju treme in samozavesti	Priporočilo
F45	<u>Všeč mi je, da lahko izraziš otroka v sebi, neko otroško razigranost</u>	Lahko izraziš igrivost	Vidiki všečnosti
F46	<u>in spontanost</u>	Spontanost	Vidiki všečnosti
F47	<u>si lahko to, kar si v resnici</u>	Lahko si to kar si	Vidiki všečnosti

8.3.7. M (G)

Št. izjave	Izjava	Koda	Kategorija
G1	<u>Mislm, da od T. Je bla enkrat tko na ŠILI pa je rekla naj pridem pogledat</u>	Povabilo s strani vrstnikov	Povod
G2	<u>V osnovni šoli sem bla pol leta v dramski skupini</u>	Veselite se igranja	Povod
G3	<u>Rada nastopam oz. imam govorne nastope pred razredom</u>	Veselite se nastopanja	Povod
G4	<u>Men je ful uredu k se res sprostim</u>	Sproščenost	Občutki
G5	<u>Sej prve pou ure si mau zategnen pa si tko »šit, res slabo igram«</u>	Sprva nelagodje	Občutki
G6	<u>pol se pa tko sprostiš pa ideje začnejo prhajati vn</u>	Sproščenost	Občutki
G7	<u>domišljija se razvija. To mi je ful dobr</u>	Spodbuja domišljijo	Vidiki všečnosti
G8	<u>Pa ŠILA te prpravi da, če si vržen v kr neko situacijo, se znaš znajdt in odreagirat</u>	Spodbuja iznajdljivost	Vidiki všečnosti
G9	<u>pomaga konkretno v šoli kšna ustna spraševanja, da ne zablokiraš</u>	Iznajdljivost pri šolskem spraševanju	Učinki
G10	<u>Tud če dobiš eno vprašanje k ga ne znaš, znaš iz tega kar veš neki potegnt in naplest</u>	Iznajdljivost pri šolskem spraševanju	Učinki
G11	<u>Izboljšala sem tud odnose z vrstniki, sošolci in</u>	Izboljšani odnosi z	Učinki

	<u>sošolkami</u>	vrstniki	
G12	<u>sem bolj sproščena v družbi</u>	Večja sproščenost v družbi	Učinki
G13	<u>Bolj v teh odnosih od prej</u>	Pristnejši odnosi	Učinki
G14	<u>mal pa tudi v vzpostavljanju novih stikov</u>	Večja komunikativnost	Učinki
G15	<u>Prej sm šla na avtobus in sem si mislila, da me ta in ta obsoja. Sej še zmer je ta filing ampak se mi zdi, da se je vseeno zmanjšal</u>	Manjša obremenjenost z mnenjem drugih	Učinki
G16	<u>Is ful rada govorim, tko da mam možnost kej dodat v prizor</u>	Možnost pripovedovanja	Vidiki vsečnosti
G17	<u>Sem ugotovila, da ful lažje izpeljem, če mam simpl naslov</u>	Enostavni predlogi bolj navdihnejo	Spoznanja
G18	<u>Če mi na primer rečeš, da moram neki odigrat v zvezi s hobotnico k je šla na pohod ali pa nekaj v vzezi s frizerskim salonom, si bom za frizerski salon lahko ful več zamislla</u>	Abstraktni predlogi so večji izziv	Spoznanja
G19	<u>Vem, da na gibalnem področju nisem dobra, res ful ne, rada bi izboljšala ampak nekaj je še zmer tko aveš k bi ampak veš, da bo tko mal bedno na začetku vsaj neki cajta</u>	Gibalne discipline so največji izziv	Vidiki nevšečnosti
G20	<u>Jz bi spremenila predvsem to k se tok čveka umes</u>	Preveč pogovarjanja med vajami	Vidiki nevšečnosti
G21	<u>K na primer v naši skupini se ful ne znamo nč odločit in pol to traja 10 minut preden se neki zmenmo in odločmo</u>	Neodločnost skupine	Vidiki nevšečnosti
G22	<u>Je pa mal škoda, da gre zarad tega stran cajt k bi loh igral še</u>	Izgubljanje časa	Vidiki nevšečnosti
G23	<u>Pa včasih so kkšni taki dnevi k smo vsi nesproščeni in zategnjeni in prizori pol tud niso dobri</u>	Ob slabem dnevu so prizori slabi	Vidiki nevšečnosti
G24	<u>Spoznala sem, da mam precej bl bujno domišljijo, kot sem mislla</u>	Ima bujno domišljijo	Spoznanja
G25	<u>da znam ful nakladat</u>	Verbalno spretna	Spoznanja
G26	<u>Pa da me taki ljudje kot je M, ki sami po seb ful govorijo pa se ful zafrkavajo, da me kr mal zablokirajo</u>	Težko sodeluje z ljudmi, ki veliko govorijo	Spoznanja
G27	<u>Hitro mi klikne, mam veliko idej</u>	Ima bujno domišljijo	Spoznanja
G28	<u>Je pa to tud problem ker maš eno idejo v glavi, k jo hočeš izvest, med tem ko ma pa tvoj soigralec</u>	Bujna domišljija lahko ovira pri	Spoznanja

	<u>eno drugo idejo</u>	soustvarjanju	
G29	<u>Pa ful je lažje igrat brez copatov da si ful bolj sproščen, ful se lažje gibaš okol, te copati te kr mal vlečejo</u>	Lažje je igrati bos	Spoznanja
G30	<u>Všeč mi je družba</u>	Druženje	Vidiki všečnosti
G31	<u>všeč mi je tvoj način mentoriranja</u>	Dobra mentorica	Vidiki všečnosti
G32	<u>so mi tud ful ušech tekme, res so huda stvar</u>	Tekme	Vidiki všečnosti
G33	<u>Men ful šopa adrenalin, sploh po koncu tekme in mi je res top</u>	Energizira	Občutki
G34	<u>In vidiš, da je ful ljudi, ki te podpirajo</u>	Podpora publike	Vidiki všečnosti
G35	<u>Mogoče te ne poznajo ampak na splošno podpirajo vse ljudi, ki hodijo na ŠILO</u>	Podpora skupnosti	Vidiki všečnosti
G36	<u>Ena taka velka organizacija brez da bi se tega sploh zavedal</u>	Biti del skupnosti	Vidiki všečnosti
G37	<u>Mislm, da so ti ljudje dost bolj sproščeni</u>	Improvizatorji so sproščeni	Vidiki všečnosti
G38	<u>dost lažje je z njimi navezat stike</u>	Improvizatorji so odprti do novih	Vidiki všečnosti
G39	<u>Na primer te punce iz tadrage gimnazije s kero smo mel tekmo. Na vlaku iz tekme smo se ful zaštekale, res je blo noro</u>	Druženje	Vidiki všečnosti
G40	<u>Sm precej tekmovalna in te to mal bolj prisili, da si izviren</u>	Večja izvirnost	Učinki
G41	<u>še eno ekipo vidiš kako igra. Če maš srečo ali nesrečo je dobr, kukr gledaš.</u>	Ambivalentnost glede opazovanja drugih ekip	Občutki
G42	<u>Men je škoda, da ne hodi več ljudi, da ni bolj poznano</u>	Improvizacija bi morala biti bolj razširjena	Priporočilo
G43	<u>ful je pozitivna stvar</u>	Nekaj pozitivnega	Občutki
G44	<u>M: Ja, ful je pozitivna stvar. Pa to bi bla dost dobra metoda za iznajdljivost. Na primer ena sošolka čist zablokira, čim je neki česar ne ve »kr dejte mi šut«. Js sm prou jezna nanjo, ker sem tko »kaj počneš no, nehej«.</u>	Pomaga pri iznajdljivosti, kar vsak potrebuje	Priporočilo

8.4. OSNO KODIRANJE

8.4.1. Povod

Notranji dejavniki

- Veselje do nastopanja (G3)
- Veselje do igranja (A2, F1, F3, F6, G2)
- Predhodno zanimanje (E2)

Zunanji dejavniki

- Zanimanje zaradi sestre (A1, A3)
- Pridružitve zaradi OIV (D1)
- Plakat na šoli (E1)
- Navdušenje nad impro predstavami (B1)
- Zanimivo, zabavno, dostopno (D2)
- Poznanstvo s člani skupine (D3)
- Pozitivni vtisi vrstnikov (D4)
- Povabilo s strani vrstnikov (D21, C1, C2, C9, E3, G1)
- Odločitev za udeležbo po predstavitvi (B2)

Drugo

- Dober prvi vtis (A4, D4, F4, F5)

8.4.2. Občutki/počutje

Vezani na skupino

- Zabava na vajah zaradi družbe (A8)
- Povezanost med člani (A27, A28, E4)
- Zaupanje med soigralci (B28, D16, F33)
- Kljub tesnobi v družbi se v impro skupini sprosti (C17)

Individualni

- Navdušenje ob predstavitvi in začetku ŠILE (A6)
- Sproščenost (A7, C3, C16, G4, G6, F13)
- Nekaj pozitivnega (G43)
- Sprva nelagodje (G5)

- Ambivalentnost glede opazovanja drugih ekip (G41)
- Je pozitivna stvar
- Veselje (A24)
- Zabava (A30)
- Pozitivni občutki (A12, A25)
- Pozitivni občutki po vajah (A26)
- Počutje, odvisno od zunanjih dejavnikov (A22, B21)
- Zabava ob spominu na pretekle vaje (A29)
- Pripadnost skupnosti (F31)
- Enegetizira (A13, A23, G33, F11)
- Pozitivna energija (D15, E5)
- Užitek pri igranju (F9)

8.4.3. Vidiki vsečnosti

Elementi improvizacije

- Nepredvidljivost (B3, B24)
- Ustvarjalnost (B4)
- Spontanost (C10, C12, D13, F46)
- Možnost nastopanja (B10)
- Možnost pripovedovanja (G16)
- Spodbuja iznajdljivost (D7, F10, G8)
- Izziv (B8, B23, D8, F7)
- Svoboda pri odločanju (B25, C11)
- Lahko izraziš igrivost (F45)
- Spodbuja domišljijo (G7)
- Preizkušanje v različnih vlogah (B5)
-

Discipline

- Zahtevne discipline (B22)
- Discipline z enostavnimi pravili (B26)

Delo v skupini

- Povezanost skupine (B7, D12, E15)
- Igranje in druženje (F12)

- Druženje (G30, G39)
- Zaupanje med člani skupine (B17, C15, C27)
- Soustvarjanje v skupini (B19, C28, C29, F8)
- Razvoj skozi sodelovanje (B20)
- Pohvale za dober prizor (F25)
- Zanimiva skupinska dinamika (C13)
- Ne obsojajo (E29)

Mentorstvo

- Občudovanje mentorja (C5, C6)
- Mentor kot vzornik (C7)
- Povezanost z mentorjem (C8)
- Dober mentor (F39, G31)
- Trud mentorja (F42)

Skupnost

- Podpora publike (G34)
- Podpora skupnosti (G35)
- Biti del skupnosti (G36)
- Improvizatorji so sproščeni (G37)
- Improvizatorji so odprti do novih (G38)

Drugo

- Tekme (G32)
- Zabava pri impru (B6, D6)
- Sproščenost (C14)
- Spoznavanje nečesa novega (C26)
- Na odru je druga oseba (B9)
- Lahko si to, kar si v resnici (F47)
- Veselje do improvizacije, kljub zavedanju, da veliko ljudem ni všeč (C30)

8.4.4. Vidiki nevšečnosti

Discipline

- Gibalne discipline so večji izziv (G19)
- Pri ugibalnih disciplinah ni svobode (B11)

- Discipline z veliko pravili (B27)

Delo v skupini

- Neodločnost skupine (G21)
- Izgubljanje časa (G22)
- Preveč pogovarjanja med vajami (G20)
- Težje je igrati z manj izkušenimi (F34, F35)
- Vsi niso na istem nivoju (F36)
- Prihod novih članov (F32)

Mentorstvo

- Prejšnji mentor je pogosto manjkal (F40)
- Mentor je preveč govoril (F41)

Drugo

- Nekateri improvizatorji niso pristni (C18)
- Veliko ljudi ne ceni kulture (F29)
- Ob slabem dnevu so prizori slabi (G23)

8.4.5. Učinki (na različna področja)

Samozavest in samopodoba

- Izboljšana samopodoba (A21, C25, E34, F21, F23)
- Zmanjšana trema (A11)
- Odrska samozavest (E30)
- Večje samozaupanje (E31)
- Večja samozavest (F14, F26)
- Neobremenjenost z mnenjem drugih (A19, A20, B31, B32, F22, F24, G15)

Medosebni odnosi

- Empatično vedenje (B29)
- Večja zaupljivost v vsakdanjem življenju (E18, E20)
- Izboljšani odnosi z vrstniki (G11)
- Pristnejši odnosi (G13, E32)

Socialne veščine in komunikacija

- Znatno manjši strah in nelagodje pri socialnih interakcijah (C19)
- Sproščenost pri socialnih interakcijah (C20)
- Lažja vključitev v skupino vrstnikov (C21)
- Pozitivna izkušnja znotraj impro skupine opolnomoči za druženje z ostalimi (C23)
- Večja družabnost (D10)
- Večja komunikativnost (C22, C24, D9, D11, E33, F15, G14)
- Večja sproščenost v družbi (G12)
- Boljša prilagoditev socialni situaciji (E12)
- Ustrezno ravnanje v različnih situacijah (E13)
- Pozornost na svoje reakcije pri improvizaciji in v vsakdanu (E21, E22)
- Pozornost na neverbalno komunikacijo (A16, E23)
- Bolje sodeluje v skupini (A18)

Kompetence

- Sposobnost izražanja na različne načine (B16)
- Večja izvirnost (G40)
- Boljša prilagodljivost (E14)
- Večja iznajdljivost (A9, B13, B14, E24, F17, F18)

Šola

- Boljše ocene (A10)
- Sproščenost pomaga pri učenju (D14)
- Iznajdljivost pri šolskem spraševanju (G9, G10)

Drugo

- Lažje reševanje izzivov vsakdana (B12, B15, F18)
- Vizualizacija želene reakcije (E25, E26)
- Terapevtski učinek (C4, E6)
- Uporaba improvizacijskih iger na drugih področjih (F19)

8.4.6. Spoznanja

Vezana na improvizacijo

- Impro veščine so uporabne v vsakdanjem življenju (E35, E36)
- Enostavni predlogi bolj navdihnejo (G17)
- Abstraktni predlogi so večji izziv (G18)

- Improvizatorji so kulturni (F27)
- Improvizatorji cenijo prizadevanje (F28)
- Razume in ceni improvizatorje (F29)

Vezana na skupinsko dinamiko

- Pomen sodelovanja in poslušanja v skupini (A17)
- Novi člani spodbujajo komunikativnost in odprtost (F38)
- Zaupanje se gradi sčasoma (F37)

Osebna spoznanja

- Zgleduje se po sestri (A5)
- Manjši deli vplivajo na celoto (A14)
- Mimika je pomemben del komunikacije (A15)
- Strah pred neznanim (D17)
- Ni se smiselno bati neznanega (D18, D19)
- Ima nizko samozavest (D20)
- Za sprostitev potrebuje dlje od ostalih (D22)
- Izboljšane retorične spretnosti vplivajo na samozavest (F16)
- Lahko zaupa vase (F20)
- Ima bujno domišljijo (G24, G27)
- Verbalno spretna (G25)
- Težko sodeluje z ljudmi, ki veliko govorijo (G26)
- Bujna domišljija lahko ovira pri soustvarjanju (G28)
- Lažje je igrati bos (G29)

8.4.7. Priporočilo

- Improvizacija bi morala biti bolj razširjena (G42)
- Pomaga pri iznajdljivosti, kar vsak potrebuje (G44)
- Improvizacija ti veliko da in jo priporoča vsem (F43)
- Impro pomaga pri premagovanju treme in samozavesti (F44)